

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Bakalářská práce

Dějiny TJ Sokol Poruba.

**Historie sportovního oddílu a žité dějiny z pohledu
hráček**

Vedoucí práce: PhDr. Blanka Soukupová, CSc.

Řešitelka práce: Lucie Piatková

Praha 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Podpis

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat paní doc. PhDr. Blance Soukupové, CSc. za její cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Také děkuji všem zúčastněným aktérkám za jejich otevřenost a ochotu sdílet své zkušenosti.

Obsah

Abstrakt	6
Klíčová slova	6
Úvod	8
Cíl práce.....	9
Prostředí výzkumu	9
Profily respondentek	11
1. Teoreticko-metodologické zakotvení	17
1.1. Výběr metod.....	17
1.2. Průběh sběru dat	17
1.3. Výběr a charakteristika respondentek.....	19
1.4. Analýza dat.....	20
1.5. Metoda komparace	21
1.6. Sport a role házené ve sportu	22
1.7. Životní styl	24
2. Dějiny házené v Československu a České republice v kontextu zahraničního vývoje házené ve světle vybraných titulů odborné literatury.....	24
2.1. Počátky české házené.....	28
2.2. Vývoj české házené v meziválečném období.....	29
2.3. Česká házená během 2. světové války.....	32
2.4. Házená v Československu po 2. světové válce	32
2.5. Současná házená v České republice	34
3. Dějiny sportovního oddílu TJ Sokol Poruba (Na základě kroniky Tělocvičné jednoty “Sokol“ v Porubě a vybraných titulů odborné literatury).....	36
4. Žité dějiny: hráčky a jejich vztah ke sportovnímu oddílu TJ Sokol Poruba.....	47
5. Házená jako životní styl?.....	50
Závěr.....	55

Seznam pramenů a literatury	58
Seznam příloh	62

Abstrakt

Předmětem bakalářské práce je shromáždění a následná analýza vzpomínek současných a bývalých hráček házené na období jejich aktivního působení v házenkářském klubu TJ Sokol Poruba a jejich současného vztahu k tomuto sportu. Celkem bylo osloveno čtrnáct žen, výzkumu se zúčastnilo jedenáct žen. Data byla shromažďována pomocí polostrukturovaných rozhovorů podle předem připravené baterie otázek. Baterie otázek byla v průběhu výzkumu doplňována. Otázky se týkaly vzpomínek na dětství a dospívání respondentek, vzpomínek na působení v oddílu, jejich vztahu k házené a jejich znalostí historie sportovního oddílu TJ Sokol Poruba. Zvukové nahrávky rozhovorů byly převedeny do textové podoby. Teoretická část práce se zabývá historickým vývojem házené v České republice a v zahraničí a historickým vývojem sportovního oddílu TJ Sokol Poruba. Praktická část práce se věnuje analýze dat získaných z polostrukturovaných rozhovorů. V odpovědích byly sledovány především společné motivy. Dále byla v analýze provedena komparace výpovědí respondentek ze sportovně neaktivních rodin a respondentek pocházejících ze sportovně založených rodin.

Klíčová slova

Ostrava, historie házené, TJ Sokol Poruba, rozhovor, vzpomínky

Abstract

The subject of the bachelor's thesis is the collection and subsequent analysis of memories of current and former female handball players from the period of their active participation in the handball club TJ Sokol Poruba and their current relationship to this sport. In total, thirteen women were contacted and ten women participated in the research. Data were collected using semi-structured interviews according to a pre-prepared battery of questions. The battery of questions was supplemented during the course of the research. The questions concerned the respondents' memories of their childhood and adolescence, their memories of being in the club, their relationship to handball and their knowledge of the history of the TJ Sokol Poruba sports club. Audio recordings of the interviews were

converted into text form. The theoretical part of the thesis deals with the historical development of handball in the Czech Republic and abroad and the historical development of the sports club TJ Sokol Poruba. The practical part of the thesis deals with the analysis of data obtained from semi-structured interviews. The answers were mainly focused on common themes. Furthermore, the analysis compared the statements of respondents from sports inactive families and respondents from sports active families.

Key words

Ostrava, history of handball, TJ Sokol Poruba, interview, memories

Úvod

Házená je kolektivní sport, který se díky své dynamice a atraktivitě řadí mezi nejpobulárnější kolektivní sporty na světě. Velké popularitě se házená také těší v České republice. K napsání práce mě motivoval také osobní důvod, házené jsem se věnovala od dětství až do dospělosti a házená značně ovlivnila můj život. Házenkářský oddíl TJ Sokol Poruba jsem zvolila právě díky mému dlouholetému působení v oddíle. K oddílu mám osobitý vztah, a proto jsem se v rámci výzkumu rozhodla oslovit bývalé i současné hráčky z oddílu a pomocí vzpomínek zachytit jejich individuální vztah k oddílu a k házené.

Kompilační část práce vychází z odborné literatury věnované sportu a hře. Svou pozornost jsem soustředila především k házené. V těchto pasážích definuji házenou jakožto kolektivní sport, definuji základní pravidla házené a představuji dílčí kategorie házenkářských sportovních her. Dále z odborné literatury vybírám nejdůležitější data z historického vývoje házené v České republice v kontextu zahraničního vývoje tohoto sportu. Zaměřuji se na jeho historii a vedle toho popisuji základní termíny vztahující se k házené. Další část práce se věnuje historickému vývoji tělocvičné jednoty Sokol Poruba. Vlastní výzkum je zaměřen na analýzu významu tohoto sportu pro skupinu bývalých a současných hráček vybraného oddílu.

Práce se tedy věnuje analýze zaznamenaných vzpomínek hráček k vybranému házenkářskému oddílu TJ Sokol Poruba, historickému vývoji tohoto klubu a základním milníkům vývoje házené na území České republiky. Vzpomínky hráček byly analyzovány na základě výzkumných otázek. V této části jsem primárně komparovala rozdíly mezi vzpomínkami u hráček, které pochází ze sportovně založených rodin s těmi, jejichž rodiče se sportu nikdy nevěnovali. Pozornost jsem také věnovala souvislosti mezi aktivní účastí na házené a povědomím hráček o historii házené a historii daného házenkářského oddílu.

Cíl práce

Cílem práce je shromáždit a analyzovat vzpomínky bývalých hráček házenkářského oddílu TJ Sokol Poruba na jejich aktivní působení v oddíle a na základě vzpomínek analyzovat, zda byla házená pro tyto hráčky po určitou dobu jejich aktivního působení důležitou součástí jejich životního stylu a jaký měly hráčky k házené vztah během své aktivní kariéry. Současně je cílem práce odpovědět na otázku, zda je házená pro bývalé hráčky důležitá i po skončení jejich aktivní kariéry a zda bylo pro hráčky nutné znát historii házené, aby tento sport mohly provozovat na rekreační, nebo profesionální úrovni. Zároveň si práce klade za cíl analýzu dějin sportovního klubu TJ Sokol Poruba na základě vybraných pramenů a titulů odborné literatury a zachycení vývoje házené ve světě a v České republice.

Prostředí výzkumu

Výzkum je zaměřen na lokalitu ostravského obvodu Poruby, ve kterém se nachází sídlo házenkářského oddílu TJ Sokol Poruba. Poruba je jedním z dvaceti tří městských obvodů statutárního města Ostravy. Tento obvod se rozkládá v severozápadní části města a jeho historie sahá do 14. století. Poruba byla až do konce druhé světové války malou obcí. K jejímu rozmachu došlo až v 50. letech 20. století díky mohutnému rozvoji těžkého průmyslu v Ostravě, kdy zde započala výstavba nového samostatného městského celku “Nová Ostrava”. Nově vystavěné domy v Porubě sloužily pro ubytování dělníků, kteří dojížděli pracovat do Ostravy a pro jejich rodiny. Původně zemědělsky zaměřená Poruba se tedy stala moderním urbanistickým celkem, který se skládal z osmi stavebních obvodů (Lexa, 1941, str. 144-156). Po dokončení výstavby počet obyvatel v Porubě šestinásobně vzrostl. V roce 1946 zde žilo 1 500 obyvatel a v roce 1954 se počet obyvatel v Porubě zvýšil na 9 220. Současná Poruba je obývána více než šedesáti čtyřmi tisíci obyvateli, což ji činí druhým nejlidnatějším obvodem v Ostravě. Středem Poruby je 1,6 km dlouhá Hlavní třída, vystavěna v socialistickém realismu tzv. sorela. Mezi další architektonické úkazy patří vstupní brána do Poruby zvaná “Oblouk” nebo soubor obytných domů Věžičky.¹

¹ Ostrava Poruba [online]. Poruba [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/zakladni-udaje/demograficke-udaje>

Obr. 1 Letecký pohled na první obvod s dominantní obloukovou budovu. (Navrátil, 2007, str. 48)

Sport má v Porubě své místo rovněž od první poloviny 20. století. V souvislosti s výstavbou města a výrazným nárůstem počtu obyvatel došlo také k rozmachu sportu na území Poruby. První atletický klub v Porubě byl založen v roce 1958 a o deset let později v roce 1968 byl v nově vybudované Porubě postaven sportovní stadion VOKD Poruba (Lexa, 1941, str. 200-203).

Dnes se v Porubě nachází široká nabídka možností pro provozování sportu. Kromě atletického areálu se zde nachází krytý bazén, zimní stadion a také největší přírodní koupaliště ve střední Evropě.² Kromě center pro provozování sportovních aktivit v Porubě také nalezneme kulturní střediska. Od roku 1961 je centrem kultury v Porubě kulturní dům Poklad, který v posledních letech prošel rozsáhlou rekonstrukcí. Práce skončily v roce 2021 a od tohoto roku se v domě opět odehrávají divadelní představení, promítá se kino nebo se

² Ostrava Poruba [online]. Poruba [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/zakladni-udaje>

zde pořádají plesy.³ Na ochotnické divadlo mohou zájemci zavítat do divadla Devítka. Divadlo bylo založeno roku 2009 ve Společenském domě Labyrint v Ostravě-Třebovicích.⁴

TJ Sokol Poruba

TJ Sokol Poruba je sportovní klub, který sídlí v Ostravě Porubě na Vřesinské ulici. Od založení se v rámci jednoty nejen cvičilo, ale pořádaly se také společenské akce (zábavy, plesy, divadlo) a organizovaly se kroužky. Dnes tělocvičná jednota sdružuje mnoho sportovních oddílů, např. tenis nebo box, ale pro potřeby mé práce se zaměřím pouze na házenkářský oddíl TJ Sokol Poruba.⁵

Na Ostravsku je házenkářský klub TJ Sokol Poruba největším házenkářským klubem. Dělí se na dva oddíly. První oddíl TJ Sokol Poruba zahrnuje všechna mládežnická družstva. Od mini žactva až po starší dorostenky, které hrají nejvyšší soutěž ve své kategorii.⁶

Druhý a hlavní oddíl je tvořen interligovým družstvem žen, které hraje nejvyšší soutěž v Česku – MOL ligu. Tento oddíl působí pod názvem DHC Sokol Poruba. Tělocvičná jednota Sokol Poruba dnes slouží pouze pro potřeby mládežnických kategorií, ženské družstvo trénuje a odehrává své domácí zápasy na sportovní hale SAREZA, která se nachází v blízkosti centra města Ostravy.⁷

Profily respondentek

V rámci výzkumu jsem oslovila celkem čtrnáct respondentek, rozhovor nakonec poskytlo jedenáct z nich. Vybraná skupina respondentek se skládá z bývalých rekreačních hráček, bývalých profesionálních hráček a jedné současné profesionální hráčky z oddílu TJ

³ DK Poklad. POKLAD Ostrava-Poruba [Online]. 2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://dkpoklad.cz/>

⁴ Divadlo Devítka. Divadlo Devítka. [Online]. 2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://www.divadlodevitka.cz/>

⁵ Sokol Poruba. HISTORICKÁ KRONIKA TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY TJ SOKOL PORUBA. [Online].

2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://www.sokolporuba.cz/>

⁶ Sokol Poruba. Házená – mládež. [Online]. 2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://www.sokolporuba.cz/hazena/>

⁷ Házená Poruba. Základní informace. [Online]. 2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://www.hazenaporuba.cz/>

Sokol Poruba. Vybraná skupina respondentek je ve věkovém rozsahu od 19 do 49 let. Z jedenácti respondentek mají ukončené vysokoškolské studium tři ženy, dvě jsou v posledním ročníku bakalářského studia a jedna je v prvním ročníku bakalářského studia na vysoké škole, čtyři respondentky mají ukončené středoškolské vzdělání s maturitou a jedna respondentka je v maturitním ročníku na střední škole. Dvě respondentky jsou momentálně na rodičovské dovolené, pět je zaměstnaných a čtyři respondentky studují. Sedm respondentek žije s partnerem, tři z nich jsou vdané, dvě respondentky jsou svobodné a žijí samy, dvě respondentky žijí s rodiči a mají přítele. Házené se aktivně věnují dvě respondentky. Zbylé respondentky házené aktivně již svůj čas nevěnují z důvodu pracovního a studijního vytížení, nebo kvůli rodinnému životu. Níže představuji základní sociodemografický profil každé z oslovených respondentek.

Tabulka č. 1 - Přehled respondentek

Jméno	Věk	Vzdělání	Zaměstnání	Rodinný stav	Děti	Post	Aktivní hráčka
Aneta	49	Vysokoškolské – Fakulta tělesné výchovy a sportu	Trenér	Vdaná	2	Pravé křídlo	Ne
Tereza	32	Vysokoškolské – Právnická fakulta	Právní koncipient	Vdaná	1	Pivot	Ne
Petra	27	Středoškolské všeobecné s maturitou - všeobecné osmileté gymnázium	Administrativní pracovník	Svobodná, žije s partnerem	/	Levé křídlo	Ano

Alice	27	Středoškolské všeobecné s maturitou - všeobecné čtyřleté gymnázium	Prodavačka	Svobodná, bez partnera	/	Pivot	Ne
Karolína	27	Středoškolské s maturitou - střední škola pedagogická	Učitelka	Svobodná, bez partnera	/	Pivot	Ne
Marie	26	Středoškolské – všeobecné čtyřleté gymnázium	Student	Svobodná, žije s partnerem	/	Levá spojka, pivot	Ne
Pavla	26	Vysokoškolské – vysoká škola ekonomická	Administrativní pracovník	Vdaná	1	Střední spojka	Ne
Dana	26	Středoškolské s maturitou - střední odborná škola zdravotnická	Zdravotní sestra	Svobodná, žije s partnerem	/	Levé křídlo	Ne
Lenka	26	Středoškolské Všeobecné s maturitou - všeobecné čtyřleté gymnázium	Student	Svobodná, bez partnera	/	Pravé křídlo	Ne

Andrea	20	Středoškolské s maturitou - střední odborná škola zdravotnická	Student	Svobodná, žije s rodiči	/	Brankář	Ne
Klára	19	Základní	Student	Svobodná, žije s rodiči	/	Levá spojka	Ano

Zdroj: Vlastní šetření

Aneta

Anetě je 49 let, má ukončené vysokoškolské vzdělání. Aneta vystudovala obor Tělesná výchova a sport a žije se jako trenérka házené. Aneta pochází ze sportovně založené rodiny, oba rodiče se sportu věnovali na profesionální úrovni. Otec i matka mají vysokoškolské vzdělání. Házené se Aneta věnuje dodnes na trenérské úrovni. V oddíle TJ Sokol Poruba trénuje dvě věkové kategorie – mladší a starší dorostenky. Rozhovor s Anetou probíhal skrze online setkání.

Tereza

Tereze je 32 let, vystudovala právnickou fakultu a momentálně je na rodičovské dovolené. Sportu se aktivně v mládí věnovali oba rodiče. Otec i matka hráli rekreačně házenou. Otec má vysokoškolské vzdělání a žije se jako podnikatel. Matka má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou a také se žije jako podnikatelka. Tereza se házené již aktivně nevěnuje. Rozhovor s Terezou probíhal skrze online setkání.

Petra

Petře je 27 let, má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou. Studovala a všeobecném osmiletém gymnáziu a je zaměstnána jako administrativní pracovník. Petra pochází ze sportovně založené rodiny. Rodiče se sportu aktivně věnovali v mládí, dnes už pouze občasně na rekreační úrovni. Otec má vysokoškolské vzdělání a je zaměstnaný jako profesor na vysoké škole. Matka má také vysokoškolské vzdělání a je zaměstnána jako obchodní zástupce. Petra žije s přítelem, který se věnuje fotbalu na profesionální úrovni.

Petra se házené věnuje na poloprofesionální úrovni dodnes. Rozhovor s Petrou probíhal skrze online setkání.

Alice

Alice má 27 let a má ukončené středoškolské vzdělání. Studovala na všeobecném čtyřletém gymnáziu a je zaměstnaná jako prodavačka. Alice nepochází ze sportovně založené rodiny. Otec má středoškolské vzdělání a žije jako kuchař, matka má také středoškolské vzdělání a je zaměstnána jako ředitelka distribučního centra. Alice nemá přítele a žije sama. Jak sama tvrdí, z důvodů směnného provozu už nestíhá týdenní rozložení tréninků a s házenou musela díky tomu skončit. Sport tedy již nepředstavuje součást jejího každodenního života. Rozhovor s Alicí také probíhal online. Alice k výzkumu přistupovala vstřícně, ale i přesto byl tento rozhovor nejkratší a Alice na položené dotazy odpovídala velmi stručně.

Karolína

Karolíně je 27 let, má ukončené středoškolské vzdělání. Studovala střední školu s pedagogickým zaměřením a je zaměstnána jako učitelka v mateřské škole. Ani jeden z rodičů Karolíny není sportovně založený. Oba rodiče jsou středoškolského vzdělání, otec je zaměstnaný jako technik výtahů a matka jako prodavačka. Karolína nemá přítele a žije sama. Házené se již nevěnuje aktivně, i přesto je házená součástí jejího každodenního života. Karolína působí jako trenérka nejmladších členů házenkářského oddílu TJ Sokol Poruba. Rozhovor s Karolínou probíhal v porubské kavárně a průběh rozhovoru byl příjemný a pro mě velmi zajímavý vzhledem k jejímu trvajícím působení v oddílu.

Marie

Marii je 26 let, má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou na všeobecném čtyřletém gymnáziu a momentálně je studentkou posledního ročníku bakalářského studia na vysoké škole ekonomické. Marie pochází z aktivně založené rodiny. Otec i matka se v mládí sportu věnovali aktivně a dodnes se sportu věnují na rekreační úrovni. Otec má středoškolské vzdělání a žije jako realitní makléř. Matka má vystudovanou vysokou školu a je zaměstnána jako učitelka v mateřské škole. Marie žije s přítelem, který se věnuje fotbalu na profesionální úrovni. Dnes už se Marie sportu aktivně nevěnuje kvůli velkému studijnímu vytížení, díky příteli je ale sport stále součástí jejího každodenního života. Marie

momentálně žije mimo Ostravu, rozhovor tedy také probíhal online. Marie byla v odpovědích velmi otevřená a přirozená.

Pavla

Pavle je 26 let, vystudovala vysokou školu ekonomickou a je na rodičovské dovolené s ročním synem. Rodiče Pavly se dnes již sportu nevěnují, ale v mládí aktivně sportovali oba rodiče. Rodina Pavly je silně ovlivněna sportem. Otec několik let působil jako asistent trenéra v házenkářském karvinském extraligovém klubu HCB Karviná a bratři se věnovali sportu na profesionální úrovni. Otec i matka Pavly se žíví jako podnikatelé. Pavla je vdaná, žije s manželem a synem. Házené se tedy již nemůže z důvodů mateřských povinností dále věnovat aktivně. Rozhovor s Pavlou probíhal u Pavly doma. Tento rozhovor trval nejdéle. Pavla nabídku rozhovoru přijala s velkou radostí a rozhovor vnímala jako obohacující. Vyhodnotila jsem jej jako velmi otevřený.

Dana

Daně je 26 let, má vystudovanou střední zdravotnickou školu a je zaměstnána jako zdravotní sestra. Dana pochází ze sportovně založené rodiny, otec i matka se dodnes věnují sportu na rekreační úrovni. Oba z rodičů mají ukončené středoškolské vzdělání. Otec je díky dávnému pracovnímu úrazu v invalidním důchodu a matka je zaměstnaná jako obsluha čerpací stanice. Dana žije s přítelem. Dana má ke sportu velmi blízký vztah, ale z důvodů velkého pracovního vytížení házená již není součástí jejího každodenního života. Rozhovor s Danou probíhal v ostravské kavárně. S Danou jsme si během let, kdy jsme spolu působily v týmu, byly velmi blízké, rozhovor tedy probíhal přirozeně a vyhodnotila jsem ho jako otevřený.

Lenka

Lence je 26 let, má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou na všeobecném čtyřletém gymnáziu a studuje na vysoké škole se zaměřením na humanitní vědy. Oba její rodiče jsou sportovně založení a během mládí se sportu věnovali aktivně. Otec má vysokoškolské vzdělání a je zaměstnaný jako mistr výroby, matka má výuční list a pracuje jako obsluha relaxačního studia. Lenka žije s přítelem. Přítel Lenky se během dětství a dospívání také věnoval házení. Lenka se z důvodů studijních povinností házené již aktivně nevěnuje. Rozhovor proběhl u Lenky doma a vzhledem k domácímu prostředí byla Lenka velmi uvolněná a rozhovor proběhl v příjemné náladě.

Andrea

Andrea má 20 let a je studentkou prvního ročníku na vysoké škole v oboru fyzioterapie. Má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou na střední zdravotnické škole. Ani jeden z jejich rodičů se v mládí sportu nevěnoval. Otec má středoškolské vzdělání a pracuje jako tesař, matka má výuční list a pracuje v ostravském dopravním podniku jako řidička. Andrea bydlí u rodičů a má přítele. Házené se již aktivně nevěnuje. Rozhovor s Andreou probíhal v porubské kavárně.

Klára

Klára má 19 let a studuje střední zdravotnickou školu. Klára nepochází ze sportovně založené rodiny. Otec má středoškolské vzdělání s maturitou a žije se jako podnikatel. Matka je rovněž středoškolského vzdělání a momentálně není zaměstnaná. Klára se házené věnuje na profesionální úrovni. Domluvit rozhovor s Klárou bylo vzhledem k jejímu studiu a tréninkovému vytížení těžké naplánovat, nakonec jsme rozhovor vedly skrze online setkání.

1. Teoreticko-metodologické zakotvení

1.1. Výběr metod

K realizaci mé bakalářské práce jsem využila kvalitativní výzkum a konkrétně jsem aplikovala metodu polostrukturovaného rozhovoru. Pomocí polostrukturovaného rozhovoru se dostaneme k zachycení zkušeností aktérů jejich reflexi dané problematiky (Novotná a další, 2019, str. 275). Prostřednictvím rozhovorů jsem tedy byla schopna dojít k poznání individuálních zkušeností s házenou od jednotlivých respondentek a také dojít k doplňujícím poznatkům týkajících se zkoumané problematiky. Polostrukturované rozhovory probíhaly jednotlivě s dotazovanými na základě předem sestavené baterie otázek. Baterie otázek nebyla pevně ohraničená a otázky mohly být volně doplňovány.

1.2. Průběh sběru dat

V rámci výzkumu jsem oslovila čtrnáct žen, které jsou bývalými nebo současnými hráčkami házené z oddílu TJ Sokol Poruba. Ze čtrnácti oslovených se do výzkumu nakonec

zapojilo jedenáct respondentek. Zbylé oslovené účast na výzkumu odmítly. Hlavním důvodem odmítnutí účasti na výzkumu byly časové možnosti dotazovaných. Respondentky nemají pravidelnou pracovní dobu a bylo pro mě těžké se sladit s jejich časovými možnostmi.

Pro sběr dat jsem zvolila metodu polostrukturovaného rozhovoru, pro který jsem sestavila baterii otázek, které se vztahují k jejich individuálním zkušenostem s působením ve vybraném sportovním oddílu TJ Sokol Poruba a k vlivu házené na jejich životní styl. Osnova otázek polostrukturovaných rozhovorů je nejprve chronologicky zaměřena na dětství, začátky s házenou a následně na dospívání a vliv házené na jeho průběh. První část otázek je věnována také rodině. Otázky se tedy týkají rodičů, jejich vzdělání, zaměstnání a jejich sportovního založení. Navazují otázky týkající se vlivu rodičů respondentek na výběr sportu, kterému se během dětství začaly věnovat. Dále jsem se respondentek ptala na jejich základní a střední školu a na volnočasové aktivity mimo házenou, kterým se během svých studijních let věnovaly. Také jsem zjišťovala vliv házené na jejich osobní život a na to, co vše musely házené obětovat a co vnímají jako největší pozitivum, které jim házená do života přinesla. Poslední část otázek je věnována povědomí respondentek o historii házené a historickému vývoji sportovního oddílu TJ Sokol Poruba, ve kterém během svých aktivních let působily nebo stále působí.

Sběr dat pomocí polostrukturovaného rozhovoru probíhal s vybranými respondentkami v průběhu roku 2022 a 2023. Všechny respondentky byly nejprve osloveny v rámci osobního setkání a na základě jejich souhlasu byly seznámeny s účelem výzkumu, který realizují. Po vzájemné domluvě byly otázky respondentkám poskytnuty několik dní dopředu před uskutečněním rozhovoru.

Délka rozhovorů s respondentkami se pohybovala mezi 15 a 30 minutami. Místo konání rozhovoru si určovaly samy respondentky. Nejčastěji se jednalo o domovy jednotlivých respondentek nebo místní kavárny. Část rozhovorů proběhla prostřednictvím online setkání. V rámci online setkání s jednotlivými respondentkami bylo těžší vnímat emoce a mimoverbální komunikaci dané respondentky.

Jednotlivé rozhovory byly zaznamenávány na diktafon a posléze přepsány. Přepisy jednotlivých rozhovorů tvoří přílohu mé práce. Průběh všech rozhovorů hodnotím pozitivně.

Všechny rozhovory byly vedeny v klidném prostředí a na respondentky nebyl vyvíjen časový nátlak. Všechny respondentky předem souhlasily se záznamem rozhovoru a se zpracováním poskytnutých informací pro potřeby mé bakalářské práce. Od všech respondentek jsem obdržela ústní informovaný souhlas. Získaná data jsem anonymizovala a jména respondentek jsem nahradila přezdívkami.

Dále jsem pro potřeby mé bakalářské práce aplikovala metodu komparace a analýzy. Tyto techniky mi pomohly k získání subjektivních pohledů a vzpomínek respondentek a též k celkovému uchopení vybrané problematiky. Uvedené metody a jejich aplikaci představuji v následujících kapitolách mé práce. V bakalářské práci také pracuji s termíny sport, házená a životní styl. Také tyto termíny blíže specifikuji v následujících kapitolách.

1.3. Výběr a charakteristika respondentek

K výběru respondentek jsem využila metodu záměrného (účelového) výběru. Jedná se o metodu, při které jsou cíleně zvoleni účastníci podle určených vlastností či stavu (např. příslušnost k nějaké skupině) (Mioviský, 2006, str. 135). Primárním kritériem pro výběr respondentek tedy byla účast na házené ve vybraném sportovním oddílu TJ Sokol Poruba. V rámci výzkumu jsem oslovila čtrnáct respondentek, kterými jsou bývalé nebo současné hráčky z vybraného oddílu.

Při výběru respondentek nehrálo roli kritérium vzdělání, sociodemografického původu, ani sexuální orientace. Jedná se o ženy ve věku od 19 do 49 let ze střední sociální vrstvy. Tři respondentky mají dokončené vysokoškolské vzdělání, dvě studují na vysoké škole, sedm respondentek má dokončené středoškolské vzdělání a jedna respondentka je v maturitním ročníku na střední škole. Dvě respondentky se házené věnovaly na profesionální úrovni a jedna respondentka se házené na profesionální úrovni stále věnuje. Respondentky byly zvoleny na základě dlouhodobého působení ve vybraném sportovním oddíle TJ Sokol Poruba. K některým z vybraných respondentek mám blízký osobní vztah. Reakce oslovených respondentek na výzkum byly ochotné a vstřícné. Potěšilo je, že mohou svými rozhovory přispět k rekonstrukci historického vývoje sportovního klubu, ve kterém několik let samy působily.

1.4. Analýza dat

Při analýze získaných dat jsem se snažila porozumět perspektivě jednotlivých respondentek a zároveň sledovat jaký význam dané problematice přiřkládají. Také bylo nutné brát v potaz formu, jakou mi jednotlivé respondentky informace sdělují (Novotná a další, 2019, str. 318). V průběhu jednotlivých rozhovorů s respondentkami jsem tedy také sledovala emoce, které odpovědi na otázky doprovázely.

Data získaná z rozhovorů bylo třeba vnímat jako svébytný zdroj informací a bylo třeba počítat s určitou subjektivitou výpovědí. Obsah odpovědí představuje individuální zkušenosti a výsledky rozhovorů tedy není možné zobecňovat (Vaněk a Mücke, 2015, str 19-23).

Jak uvádí Hendl (Hendl, 1997, str. 51), analýza dokumentů je důležitá v případě, že se jedná o časově vzdálené události. A během analýzy dokumentů by se podle Hendla (Hendl, 1997, str. 51) také měly uskutečnit tyto fáze:

1. Jasná definice vědecké otázky – pro mou práci jsem definovala vědecké otázky, které jsou představeny v kapitole *Cíle práce*.
2. Definice toho, co se bude považovat za dokument – po jasné definici vědecké otázky a cíle práce jsem definovala, co budu považovat za dokument. Pro svou bakalářskou práci jsem si tedy zvolila za dokumenty tituly odborné literatury týkající se tématu mé práce. Analyzovala jsem databázi Vědecké knihovny v Ostravě. Při vyhledávání titulů jsem zadávala tato klíčová slova: házená, Ostrava, házená Ostrava, TJ Sokol Poruba, historie házené, handball, historie házené v Ostravě.
3. Pramenná kritika – všechny vybrané dokumenty a prameny jsem hodnotila na základě blízkosti k předmětu mého výzkumu a prostorové blízkosti výzkumu. Bylo nutné, aby se vybrané dokumenty a prameny týkaly historického vývoje házené v Československu, České republice a v zahraničí, historického vývoje házené v Ostravě, historického vývoje sportovního oddílu TJ Sokol Poruba nebo popisovaly házenou jako kolektivní sport.
4. Interpretace dokumentů – jednotlivé dokumenty a prameny jsem prošla a následně jsem vybrala důležité informace pro mou práci, které jsem zpracovala spolu s

ostatními získanými informacemi do ucelené podoby. Chronologicky jsem sestavila jejich průběh, který pak prezentuji ve výsledkové části mé práce.

Předmětem analýzy dat tedy byly vybrané tituly odborné literatury, jejich přehled je uveden v kapitole Seznam pramenů a literatury. Současně byl předmětem analýzy také jeden pramen archivní povahy – kronika sportovního oddílu TJ Sokol Poruba. Kronika zachycuje historický vývoj Sokola v Porubě od roku 1894. Kroniku začal psát jeden ze zakladatelů tělocvičné jednoty Josef Bárta a zachytil roky 1894–1931. Moderní historii oddílu do kroniky zapsal vnuk Josefa Bárty Jiří Bárta. Ve svém zápisu popisuje vývoj porubského Sokola v letech 1939–2014. V rámci práce s kronikou jsem vyhledala relevantní informace vztahující se k tématu mé bakalářské práce. Práce s kronikou probíhala chronologicky, od nejstarších uvedených dat po nejaktuálnější. Kroniku považuji za relevantní zdroj v případě čerpání podstatných informací k tématu mé práce.

1.5. Metoda komparace

Další metodou, kterou v rámci své bakalářské práce využila je metoda komparace. Hroch (Hroch, 1985, str. 82–88) uvádí, že žádné vědecké poznání se neobejde bez komparace a představuje základní pravidla, kterými se komparace řídí – definice objektů komparace, určení cíle komparace, kritérium komparace a vztah k časové ose.

1. Definice objektů komparace – objektem komparace jsou jednotlivé problémy, které řeším v rámci výzkumu mé bakalářské práce. Srovnávám tedy to, jak na konkrétní problémy nahlíží jednotlivé respondentky.
2. Určení cíle komparace – v případě mé bakalářské práce je cílem komparace porovnání výpovědí jednotlivých respondentek se zaměřením na to, zda se výpovědi jednotlivých bývalých a současných hráček házené sportovního oddílu TJ Sokol Poruba liší na základě jejich rodinného zázemí, úrovní aktivní účasti na sportu v rodině, co jednotlivé respondentky ke sportu přivedlo, jestli je časová dotace, kterou házené věnovaly omezovala při studiu nebo práci nebo zda měla vliv navazování známostí, zda si partnera hledaly také ve sportovním prostředí, zda se sport pro ně v určitou dobu stal jejich životním stylem a zda házená představuje něco, čemu se věnují i v

současnosti nebo je provázela pouze po určité období jejich života a zda ke sportu a konkrétně k házené povedou i své děti.

3. Kritérium komparace – kritériem pro komparaci získaných výpovědí bylo, zda na vybrané respondentky a jejich sportovní kariéru mělo vliv to, z jakého rodinného zázemí pochází, zda se rodiče také věnovali nebo věnují sportu a zda měl sport na jejich životní styl rozdílný vliv.
4. Vztah k časové ose – zvolená kritéria pro mou bakalářskou práci jsem sledovala v synchronním i asynchronním čase. V rámci výzkumu jsem sledovala vzpomínky respondentek na období, kdy se házené aktivně věnovaly, a zároveň, jak toto období konfrontují se současností.

1.6. Sport a role házené ve sportu

Původně sport označoval zábavnou, většinou pohybovou, činnost, která vedla ke zpříjemnění a vyplnění volného času. Dnes sport představuje jeden ze specifických znaků života 20. století a nasvědčuje o tom nejen jeho mnohostranná rozmanitost, ale také nesmírná popularita, které se mu dostává v nejrůznějších zemích světa a nejrůznějších společenských vrstvách. Historická geneze sportu sahá až k antickému starověku a v průběhu jeho vývoje obsahoval řadu společenských prvků a množství speciálních forem, což nasvědčuje tomu, že sport je stabilním fenoménem lidského vývoje a odráží se v něm úzké sepětí s lidským tělem, lidskou psychikou a s prostředím a strukturou lidské společnosti (Olivová, 1979, str: 13-15).

Dnes je možné sport provozovat na vícero úrovních. Na rekreační, kdy se sportu lidé věnují příležitostně několik hodin týdně a sport je pro ně prostředkem relaxace. Nebo je možné sport provozovat na vrcholové profesionální úrovni, kdy jsou sportovci za své sportovní výkony finančně ohodnoceni a sport pro ně představuje zdroj obživy.

Sportovní hry jsou samostatnou skupinou sportovních odvětví. Podstatou sportovních her je, že se spolu současně mohou a zároveň musí utkat dva soupeři (jednotlivci, dvojice nebo vícečlenná družstva). Sportovní hra představuje tedy soutěživou činnost dvou soupeřů, kteří se snaží podle institucionalizovaných pravidel prokázat svou převahu lepším ovládnutím daného společného předmětu, např. míč, disk, kruh (Táborský, 2004, str. 16–35).

Házenkářské hry patří mezi sportovní hry a jsou samostatnými druhy sportu, které mají jednoznačné názvy. S historickým vývojem házené se také vyvinuly různé podoby tohoto sportu, které se dnes provozují po celém světě. Mezi házenkářské sportovní hry patří např. národní házená (česká házená), mezinárodní házená o jedenácti hráčích, házená o sedmi hráčích, miniházená nebo plážová házená (Táborský, 2004, str. 16–35). Pro potřeby mé práce budu pod pojmem házená označovat pouze házenou o sedmi hráčích.

Házená patří mezi nejrozšířenější kolektivní míčové sportovní hry a je díky své jednoduchosti a dostupnosti přitažlivá a oblíbená. Házená se může hrát na rekreační, nebo profesionální úrovni. Jedná se o kolektivní sportovní hru brankového typu, kde proti sobě nastupují dvě sedmičlenná družstva, která se v útoku snaží dostat míč povoleným způsobem do branky soupeře a skórovat tak gól. V obraně se členové družstva naopak snaží úspěšně zabránit střelbě soupeře a získat míč pod svou kontrolu. Družstvo tvoří šest hráčů v poli a brankář. Vítězství si připisuje to družstvo, které dosáhlo většího počtu gólů (Táborský, 2004, str. 16–35).

Sport je jedním z nejvýznamnějších a nejdiskutovanějších tématem 21. století a zasahuje do každodenního života lidí, a to nejčastěji skrze televizní obrazovky. Právě sport a sportovní události patří mezi nejsledovanější. Z výzkumu oddělení sportovního managementu FTVS UK, který proběhl v letech 1999–2003, vychází, že prakticky 47% obyvatel sleduje sport denně nebo velmi často a pravidelně a 93% populace sleduje sport v televizi.⁸

V současné době sport tedy v našich životech plní docela odlišnou roli, než jak tomu bylo v minulosti, a sport se všeobecně odklání od svého původního poslání. Podle Olivové (Olivová, 1979, str. 13-15) původně sport označoval zábavnou a většinou pohybovou činnost, která vedla ke zpříjemnění a vyplnění volného času. Dnes sport představuje složitou a bohatě strukturovanou činnost, která přispívá k zabezpečení tréninkového procesu a mimo jiné také zajištění organizací soutěží. Také Vaněk (Vaněk a kolektiv, 1984, str. 55) sport vnímá jako spontánní aktivitu, kterou především motivují pozitivní pocity. Dnes si ale

⁸ ČÁSLAVOVÁ, E., V. JANÁK, P. BERKA a E. GÖRNEROVÁ. Popularita sportů u české veřejnosti versus jejich prezentace v masmédiích. Praha, 2003. Akademický výzkum. FTVS UK.

nejčastěji pod pojmem sport představíme primárně profesionální sport, tzv. vrcholový sport, který sportovci provozují na nejvyšší úrovni a sportem se živí (Sekot, 2008, str. 96).

Vzhledem k tomu, na jaké úrovni se dnes sport provozuje, můžeme sledovat značný dopad sportu na životní styl sportovců.

1.7. Životní styl

Životní styl představuje způsob, kterým lidé žijí. Tedy jak bydlí, jak se stravují, vzdělávají, chovají v různých situacích atd. Životní styl představuje charakteristický způsob jednání a myšlení. Životní styl zahrnuje návyky, které jedinec či skupina uplatňuje v různých oblastech života, např. Volného času a sociálních interakcí (Duffková a další, 2008, str. 48–51). Životní styl představuje výsledek identity a sociální role jedince a také zahrnuje to, jakým způsobem jedinec tráví svůj volný čas (Kubátová, 2010, str. 11-20). V mé práci se tedy věnuji tomu, jak svůj volný čas trávily vybrané respondentky a jaký to mělo vliv na jejich celkový životní styl.

2. Dějiny házené v Československu a České republice v kontextu zahraničního vývoje házené ve světle vybraných titulů odborné literatury

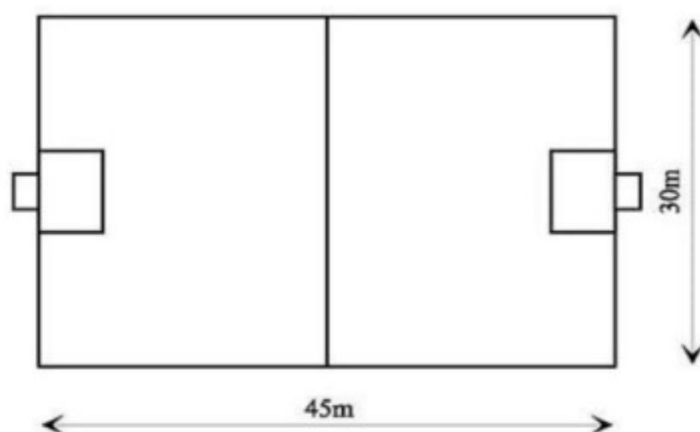
S míčovými hrami se setkáváme napříč kulturami na celém světě v tisíci různých variantách. Ke hře se používaly např. kameny, kulaté plody, zvířecí kůže nafouklé nebo vycpané trávou, koule ze dřeva apod. Míč se házel, kopal nebo odpaloval různými částmi těla nebo pálkou, či raketou. Nejrozličnější míčové hry byly velmi oblíbené už ve starověkém Egyptě, svědčí o tom několik výtvarných scén. Míčovým hrám se věnovaly hlavně dívky, které hry spojovaly s hudbou a tancem. Míčové hry byly také součástí výuky fyzického výcviku v Athénských gymnáziích (Olivová, 1989, str. 158-160).

Původ házené někteří autoři odvozují od her z dávné minulosti. Poměrně blízko k házené mohla mít řecká hra zvaná Episkyros. V této hře proti sobě nastupovala dvě družstva, jejíž hráči se snažili zahnat míč za soupeřovu čáru. Hru řídil rozhodčí. Ve 2. století n. l. vznikla hra zvaná Harpaston. Tato hra se hrála rukama i nohama, je tedy podobná i fotbalu.

Ve středověku se pak zřizovaly míčovny, kde se hrávaly společenské míčové hry. Většinou šlo o házení a chytání míče nebo o odražení míče od zdi (Táborský, 1982, str. 13–14).

Moderní dějiny házené začínají na sklonku 19. století. Házená vznikla jako kolektivní hra na konci 19. století a vyvinula se z fotbalu. Tehdy byl fotbal považován za surovou hru a z hlediska výchovy mládeže až za nevhodnou. Kopnutí bylo považováno za surový a neetický úder. Zároveň byli autoři přesvědčeni, že pro práci s míčem jsou vhodnější ruce než nohy. Země, ve které se házená objevila, jako první bylo Dánsko. Poté se házená objevila v Čechách, Švédsku a dále také v Německu (Zajíc, 1948, str. 480).

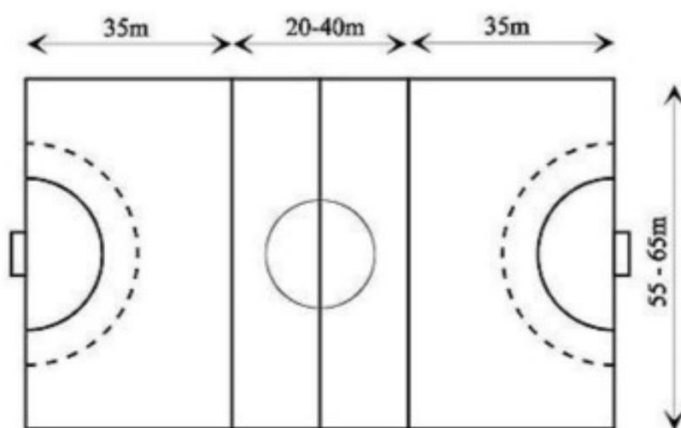
První forma házené se vyskytla v Dánsku v roce 1898, kdy učitel Holger Nielsen zavedl pro žáky gymnázia hru haandbold. Hra se v Dánsku rychle rozšiřovala a již v roce 1904 byl založen dánský Haandboldový svaz, díky němuž byly organizovány pravidelné soutěže a roku 1906 byla pak vydána knižní pravidla haandboldu. Dánský haandbold ovlivnil i vývoj házené ve Švédsku. Švédové vytvořili házenou o sedmi hráčích, kterou nazývali Handboll. Zpočátku se hra hrála pouze ve školách. Od dánské formy se švédská házená lišila primárně menšími rozměry hřiště (Jančálek a další, 1989, str. 9-21).

Obrázek 1. Hřiště dánského haandboldu (Jančálek, 1989, str. 9-21)

Další zemí, která si vytvořila svou vlastní házenou, bylo Německo. Němci založili házenou o jedenácti hráčích a nazývali ji Handball. V Německu také vznikla hra zvaná Torball. V roce 1917 bylo v Berlíně na schůzce zástupců turnerského výboru rozhodnuto, že Torball dále ponese název Handball. V roce 1919 byly provedeny zásadní úpravy pravidel

od berlínského učitele Carla Schelenze, které představovaly prvotní variantu dnešního handballu.⁹

Obrázek 2. Hřiště německého handballu (Jančálek, 1989, str. 9-21)

Handball o jedenácti hráčích Němci prohlašovali za původní a ryze národní hru, a to bez ohledu na severské a české hry, které byly mnohem starší. Pro českou házenou je však zajímavá zpráva jednoho z nejstarších průkopníků házené Williho Burmeistera, který napsal: „Schelenz poznal házenou za I. světové války v Rakousku jako voják od Čechů.“ (Jürgen Isberg: Die Zeit ze dne 5. 4. 1963, čís. 14) Na základě této zprávy je možné se domnívat, že se Němci inspirovali poznatky ze severské, nebo české házené a pouze upravili pravidla i počet hráčů na jedenáct (Zajíc, 1948, str. 480).

Postupně se házená rozšiřovala po celém světě a dnes i jiné národy prohlašují, že také u nich vznikla házená. Švýcaři tvrdí, že v době, kdy od Němců převzali handball o 11 hráčích již dávno hrávali svou verzi házené podobnou německému handballu. Američané zase uvádějí, že již v roce 1919 měli v Los Angeles mistrovství Ameriky v házené (Zajíc, 1948, str. 480).

Skandinávský handboll (haandbold) ani německý handball neměl žádné mezinárodní ústředí, a proto byla v roce 1926 v Haagu na VIII. kongresu IAAF (International Amateur

⁹ ČESKÝ SVAZ HÁZENÉ, Z. S. Historie házené. <https://www.handball.cz/> [online]. 2023 [cit. 2023-05]. Dostupné z: <https://www.handball.cz/aktualita/historiehazene>

Athletics Federation) vytvořena zvláštní komise, která měla zastřešovat míčové hry. Ve výčtu míčových her byl handball i česká házená. V tomto období se v Československu hrála česká házená i házená o 7 a o 11 hráčích. Házenou o 7 a 11 hráčích hráli občané německé národnosti v pohraničí (Zajíc, 1948, str. 20–32).

Zásadní změna nastala v roce 1928, kdy byla z organizace IAAF vytvořena samostatná Mezinárodní handbalová federace IAHF (International Amateur Handball Federation). Zakládajícími státy byly: USA, ČSR, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Kanada, Německo, Rakousko, Řecko a Švédsko. Tímto byly položeny základy házené jako mezinárodní sportovní hry. Prioritní dále zůstával handball o 11 hráčích. Handball o 7 hráčích se hrál jen v severských zemích a byl považován za halovou přípravu pro házenou o 11 hráčích. Česká házená se hrála již jen na území Československa, čímž se dostala do naprosté izolace od mezinárodní scény (Zajíc, 1948, str. 20–32).

Klíčovým rokem pro rozvoj mezinárodní házené byl rok 1934, kdy se na III. Kongresu IAHF, který se konal ve Stockholmu, uznala skandinávská pravidla a pod záštitou IAHF se pak konalo v roce 1938 mistrovství světa v házené mužů v Berlíně, kterého se zúčastnila čtyři družstva. Dalším milníkem rozvoje házené byl zakládající kongres Internationale Handball Federation v r. 1946 v Kodani. Mezi zakládajícími členy dominovaly skandinávské země. Německo bylo do IHF přijato až v roce 1950. Postupně došlo k výrazné dominanci házené (o 7 hráčích) nad handballem (o 11 hráčích). Mistrovství světa v házené se konala od konce padesátých let a v roce 1972 byla házená mužů o 7 hráčích poprvé na programu olympijských her. Ženská házená o 7 hráčích se na program olympijských her dostala o čtyři roky později (Táborský, 2004, str 40–47).

V roce 1991 v Berlíně byla založena Evropská házenkářská federace (EHF), která je současným řídicím orgánem. EHF sídlí ve Vídni a sdružuje 49 členských svazů a tři federace. Od roku 1994 se pod záštitou EHF pořádá každé dva sudé roky mistrovství Evropy mužů a žen. Ve stejném intervalu se také pořádají ME juniorů a dorostenců (Táborský, 2004, str 40–47).

Handball (11 hráčů)		Házená (7 hráčů)	
1897	Pravidla hry Raffball	1989	Počátky haandboldu v Dánsku
1917	Torball přejmenován na handball	1904	Založený dánský Haandboldový svaz
1919	Pravidla handballu upravena pro hřiště na kopanou	1934	Přijetí skandinávských pravidel na III. Kongresu IAHF
1926	Vznik komise míčových her při IAAF	1938	První MS mužů
1928	Ustavující kongres IAHF	1946	Založení IHF
1936	Olympijský turnaj mužů	1952	Vytvoření Ústřední sekce házené
1938	První MS mužů	1957	První MS žen
1948	Vznik Ústředí pro házenou o 7 a 11 hráčích při ČOS	1972	První OH turnaj mužů
1949	První MS žen	1976	První OH turnaj žen

Tabulka 1. Chronologie významných událostí. (Jančálek a další, 1989, str. 9-21)

2.1. Počátky české házené

Ještě předtím než se do Čech a na Moravu dostala mezinárodní házená (dnešní handball), byla zde provozována ryze česká verze házené, která se později díky dualismu názvů přejmenovala na národní házenou. V pořadí druhým místem na světě, kde vznikla házená, byly právě Čechy. V roce 1905 vznikla česká házená, která se podstatně lišila od dánské házené (Zajíc, 1948, str. 33).

Ke vzniku národní házené došlo v období velkého rozmachu sportu na území tehdejšího Rakousko-Uherska. Na konci 19. století se v tělocvičných spolcích začínaly tvořit sportovní kroužky a kluby. Tehdejší společnost se ale vůči sportování mládeže značně vymezovala. Problémy vznikaly na straně rodičů, veřejnosti a také školských úřadů, které mládeži sport zakazovaly. Docházelo k přísným zákazům sportování pro mládež, která byla za přestupky trestána (Zajíc, 1948, str. 33).

Situace se změnila v roce 1890, kdy byl vydán výnos, který nařizoval školám zařadit dvě hodiny sportovních her týdně. Na základě těchto změn došlo k masovému přílivu mládeže na hřiště a bylo třeba dospívající mládeži vymyslet kromě stávajícího tenisu a kopané další hry. A tak vznikla házená, která se v českých zemích začala rozvíjet v období rakousko-uherské monarchie. Podmínky pro šíření organizované hry se vytvářely na konci 19. století. V roce 1892 vznikl Spolek pro pěstování her české mládeže (Zajíc, 1948, str. 33).

Za vznikem házené v českých zemích stojí tři učitelé tělocviku. Prvním byl Václav Karas, který roku 1905 popsal hru, kterou nazval vrhaná s přenášením. Pravidla hry vycházela z kopané a košíkové. Druhým byl Josef Klenka, který se naopak odklonil od kopané a místo branek zavedl terče a dal tak vzniknout hře zvané cílová (terčová). Cílovou dále propagoval a upravoval třetí učitel – Antonín Křištof. Křištof hru nejprve dále nazýval cílová po vzoru Klenky, pak ale přišel s konečnou úpravou pravidel, vrátil se zpět k brankám a hru nazval házená (Jančálek a další, 1989, str. 9-21).

Křištof byl nadšeným propagátorem házené. Zasloužil se o vydání pravidel házené v češtině a zároveň pravidla přeložil do němčiny a esperanta. V roce 1909 dal vzniknout prvnímu ústřední národní házené a vznikla Svazová komise kroužků házené v Praze (Jančálek a další, 1989, str. 9-21).

V roce 1911 Český Olympijský výbor zařadil českou házenou do svých sportovních slavností, které se konaly v Praze na Letné. V roce 1912 pak byla česká házená zařazena do programu VI. všesokolského sletu. V tomto období se česká házená šířila také mimo území Čech a hra se začala hrát i na území dnešního Srbska a Černé hory a v Rusku. Časem se česká házená rozšiřovala také do dalších zemí v zahraničí, postupně ale její oblíbenost u nás převzal handball a házená ustoupila do pozadí. Během první světové války se pak její rozvoj pozastavil a hra se hrála pouze ve školách (Zajíc, 1948, str. 35)

2.2. Vývoj české házené v meziválečném období

Po skončení 1. světové války se o obnovení provozování házené v roce 1919 zasloužil Jaroslav Tratina vydáním upravených pravidel české házené. Tratina byl žákem Křištofa. Pravidla upravovala rozměry hřiště, které bylo velké 48x32 m a počet hráčů byl stanoven na

sedm. Česká házená se rychle rozšiřovala z Prahy na celé území Čech, na Moravu, Slovensko i do Podkarpatské rusi (Staněk, 2014, str. 9) V Severomoravském kraji se házená začala šířit v roce 1919 po vydání pravidel házené v tisku. Postupně se házená začínala hrát v Ostravě, Prostějově, Přerově a Valašském meziříčí. V této době se házená hrála ve smíšených devíti členných družstvech, složených ze čtyř žen a pěti mužů. Největšího rozmachu házená v Severomoravském kraji dosáhla na sklonku roku 1919, kdy se začala současně hrát ve třech městech – Přerově, Olomouci a Orlové (Hons, 1985, str. 22–23).

Na Moravě byla hlavním střediskem házené Haná a Přerov. Přerov byl Svazem házené a ženských sportů v roce 1920 určen za jedno ze středisek díky hráčské základně. Téhož roku se uskutečnilo první mistrovství v oblasti Hané (Hons, 1985, str. 22–23).

Českou házenou hrála nejprve děvčata. V roce 1920 byl založen Československý svaz házené a ženských sportů (Staněk, 2014, str. 9). Téhož roku byl na Moravě ustanoven Svaz házené pro Moravu. Později svaz přijal nový název Hanácká župa házené. Hanácká župa byla co do počtu a výkonnosti nejsilnější župou v celém Svazu. Celkem bylo v župě 39 klubů. Organicky bylo také připojeno celé Ostravsko (Hons, 1985, str. 22–23).

V roce 1921 v Paříži byla za účasti Československa a dalších států v (Francie, Anglie, Amerika, Itálie, Španělsko a Švédsko) ustanovena Mezinárodní federace ženských sportů (FSFI). Organizace přijala pravidla české házené za mezinárodní. V tomto období byla česká házené vnímána jako ženský sport, ale muži k házené také postupně přicházeli (Staněk, 2014, str. 9).

Dalším významným rokem pro Moravskou házenou byl rok 1925. V tomto roce měla Hanácká župa celkem 51 družstev ve 33 klubech a z toho na 24 družstev v 15 klubech jen na Ostravsku. Na Ostravsku velký rozvoj házené zajistily sokolské jednoty, které po VII. všesokolském sletu, kde házenou hráli dorostenci, prováděly rozřazovací zápasy dorosteneckých družstev. Také se konaly přebory v rámci Sokolské župy Moravskoslezské, které ovládli hráči ze slezské Ostravy, kteří se také stali prvními reprezentanty Ostravy v celostátním sokolském přeboru v Praze, kde obsadili 3. místo (Hons, 1985, str. 22–23)

V ostravském okrese házenou hrály tato družstva: SK Moravská Ostrava, SK Ostravská Slavie, Skauti Ostrava, Hakoah Orlová, Hakoah Vítkovice, Žid. děl. SK Ostrava,

Barkochba Fryštát, Makkabi Ostrava, Makkabi Hrušov, Makkabi Český Těšín, Makkabi Bohumín, AC Ostrava a DTJ Hulváky.¹⁰ (Hons, 1985, str. 22–23).

Ostravská ženská házená dosáhla velkého úspěchu, když se tým SK Ostravská Slavie stal mistrem Hanácké župy. To přineslo ostravské házené značnou popularitu i do Polska, kde se uskutečnily vzájemné zápasy mezi ostravskými, bohumínskými a polskými dívkami. Po tomto úspěchu ale ženská házená v Ostravě začala postupně ustupovat do pozadí mužské házené. Definitivní nadvládu mužské házené potvrdili muži Sokola Zárubek, když získali titul mistra župy a postoupili do státního mistrovství (Hons, 1985, str. 22–23).

V roce 1926 byla založena komise pro míčové hry Mezinárodní atletické federace, pod jejíž záštitou se potkaly všechny 3 typy házené – česká, severská a německá. Při této federaci pak vznikla v roce 1928 Mezinárodní házenkářská federace (IHF), která za mezinárodní pravidla házená přijala právě německá pravidla házené (handball o 11 hráčích) (Staněk, 2014, str. 9).

Také v Ostravě byly zakládány nové organizace. V roce 1929 byla založena Moravskoslezská župa Svazu házené v Ostravě. K oddělení Ostravy z Hanácké župy vedlo více důvodů – odchod několik zástupců Ostravska z předsednictva Hanácké župy. Ostravský okrsek svou výkonností, počtem členů a funkcionářů přerostl Hanácký okrsek. Po založení Moravskoslezské župy postupně docházelo k velkému rozmachu házené na Ostravsku. Hned první rok po založení župy tým SK Moravská Ostrava ovládl mistrovství mužů a také se v Ostravě uskutečnily dva turnaje – jarní Křišťálový pohár Miloše Zapletala (předseda svazové házené na Ostravsku) a podzimní župní turnaj. Také rostl počet ostravských družstev v mistrovských a turnajových soutěžích. Házenou v té době na Ostravsku hrálo 28 mužských a 7 ženských družstev (Hons, 1985, str. 22–23).

¹⁰ Pozn. autora: Sportovní oddíly Hakoah, Barkochba a Makkabi byly tělocvičné spolky zakládány sionistickými spolky na území Ostravy. Makkabi byla jedna z nejznámějších a nejpočetnějších sionistických organizací a podařilo se jí založit desítky poboček po Čechách i na Moravě a vychovat tisíce členů. Členové Makkabi se zaměřovali na tělovýchovu a sport. Sportovní organizace Hakoah zakládali již specializované oddíly fotbalistů, plavců, atletů a dalších sportovních odvětví (Čapková, 2005, str. 247).

2.3. Česká házená během 2. světové války

Během 2. světové války se česká házená stala prostředkem pro posílení státní identity a na základě toho dosáhla v této těžké době nebývalého rozmachu. Hráčská základna se však díky ztrátě Slovenska a pohraničního území a díky rozpuštění Proletářské tělovýchovy, Sokola, Orla a některých DTJ oddílů značně zúžila. Počet hráčů české házené také snižovalo zatýkání pracovníků, nasazování hráčů na práci do Německa, změny struktury soutěží během sezóny, dopravní omezení nebo zákazy shromažďování. Ale i přes veškeré překážky nové oddíly rostly téměř ze dne na den (Zajíc, 1948, str. 43-44).

V roce 1941 byla obnovena župa pod názvem Ostravská župa házené a nastala tak další úspěšná etapa ostravské házené. Na konci roku 1941 bylo v župě registrováno celkem 21 spolků s 283 muži, 51 ženami a 56 dorostenci (Hons, 1985, str. 22–23).

2.4. Házená v Československu po 2. světové válce

I po 2. světové válce česká házená představovala prostředek posílení české národní identity. Na mezinárodní úrovni se však čím dál víc prosazovala severská verze házené o 7 hráčích. Na území Československa bylo tedy jasné, že se buď musí podařit zmezinárodnit českou házenou prostřednictvím pořádání utkání se zahraničními týmy, nebo bude nutné přejít na některou z podob mezinárodní házené. Zmezinárodnění české házené se jevilo jako nereálná cesta a přechodu na mezinárodní házenou o 11 hráčích, jejíž základy položili nenávidění Němci, zase bránila nevole tento sport hrát (Staněk, 2014, str. 10).

Česká házená se po 2. světové válce v Československu rozběhla jako jeden z prvních sportů i přes to, že poválečná situace nebyla pro sport nijak příznivá. Na Slovensku byla situace ještě horší – nebyli jednotní, někteří hrávali handbal a jiní jej chtěli nahradit českou házenou. V červnu roku 1945 se konal sjezd Českého svazu házené (původní Svaz házené a ženských sportů), na kterém bylo odmítnuto zavedení handballu místo české házené. Tohoto sjezdu se také zúčastnili zástupci Slovenska, kteří požadovali, aby byla místo handbalu zavedena právě česká házená. V září téhož roku byl na Slovensku ustanoven Slovenský zväz hádzanej, v rámci kterého se začala organizovat česká házená (Zajíc, 1975, str. 13-15).

V roce 1945 byly v Československu zahájeny všechny soutěže, které se připravovaly od roku 1944, a vše nasvědčovalo tomu, že česká házená bude pokračovat ve svých předešlých úspěších. Hned po osvobození však začalo celonárodní hnutí za sjednocení tělovýchovy a sportu a házená se naopak začala tříštit na svazovou, sokolskou, dělnickou a další. V házené začalo ubývat hráčů, kteří přestupovali do jiných sportů (odbíjená, košíková, lehká atletika, kopaná atd.). Stejně tomu bylo i u pracovníků. Do toho všeho ještě vstupovalo volání po zmezinárodnění české házené, třeba i zavedením handbalu místo ní. Řada hráčů a pracovníků věřila, že házená patřila na mezinárodní úroveň a byla přesvědčena, že široké základy české házené pomohou k proslavení republiky tímto novým sportem. K této víře jim napomáhala i skutečnost, že se na Slovensku se handbal hrát nepřestal, a dále se hrávala mezinárodní utkání s vídeňskými kluby. V roce 1947 přišla do Prahy nabídka ze Slovenského zväzu hádzanej k sehrání propagačního zápasu v handbalu v Praze. Nabídka byla sice odmítnuta, ale nástup handbalu v Československu se zastavit už nedal. Ve stejném roce se na sjezdu Svazu rozhodlo, že je třeba podat přihlášku do IHF. Cílem ale bylo prosazení změny pravidel mezinárodní házené na pravidla české házené (Zajíc, 1975, str. 13-15).

Ke změně pravidel nedošlo, naopak přišla překvapivá zpráva z Francie. V roce 1947 nečekaně zvítězili českoslovenští vysokoškoláci na Vysokoškolských hrách v handballu o 7 hráčích ve Francii. Porazili favorita z Francie v poměru 12: 5. Jeden z účastníků tohoto vítězství J. Radotínský se pak systematicky snažil o přesvědčení československé veřejnosti, že základy házené o 7 hráčích nejsou německé, ale severské (Staněk, 2014, str. 10).

Handbal postupně pronikal mezi veřejnost. Příznivci handbalu pořádali víkendové kurzy mezinárodní házené. Mezi instruktory byl i J. Radotínský. Změnit českou házenou na handbal v letech 1945-1948 nebyl však jednoduchý úkol. Hra byla pořád považována za německou a válečné vzpomínky byly stále čerstvé. Ve prospěch mezinárodní házené přispěla návštěva delegace ČOS na turnaji handbalu v Budapešti při konání Balkánsko-středoevropských her. V roce 1948 se v rámci sokolského sletu sehrály další ukázkové zápasy, které také měly působit na zavedení handbalu u nás. Na závěr sletu vydali zástupci ČOS rozhodnutí, že handbal bude zaveden, a bude se hrát vedle dosavadní české házené (Zajíc, 1975, str. 12-15).

Dále však pokračoval nesoulad mezi házenkářskými tábory, a tak byla ještě v roce 1948 ustanovena samostatná ústředí pro každý druh házené. Ústředí pro házenou dle dosavadních pravidel a Ústředí pro házenou o 7 a 11 hráčích (Zajíc, 1975, str. 12-15).

Od roku 1948 se tedy na území Československa hrály oficiálně dvě házené. S dualismem názvů však docházelo k výskytu nedorozumění a v důsledku toho často došlo k přihlašování družstev do soutěží špatného druhu házené. V tomto období byl největší zájem o házenou o 7 hráčích. Na její rozšíření na území Československa měly primárně vliv tři události – kurz mezinárodní házené ve Státním tělovýchovném středisku v západních Čechách, dále první mezinárodní utkání házené o 7 hráčích v Praze, kdy proti sobě nastoupila družstva mužů ČOS¹¹ a Hellas Stockholm. Utkání přihlíželo dva tisíce diváků. Družstvo ČOS¹¹ zvítězilo v poměru 17:10 a výsledek utkání šokoval celý házenkářský svět. Švédové byli mistři světa a tým Československa, který s házenou o 7 hráčích teprve začínal nikdo neznal. Tato událost měla ohromný vliv na příznivce házené, kteří si uvědomili, že jsme schopni házenou hrát na mezinárodní úrovni, a ne bez úspěchu. Třetí významnou událostí, která přispěla k rozšíření házené na území Československa, byla účast československého družstva žen na II. mistrovství světa v házené žen o 11 hráčkách. Československé družstvo skončilo na 3. místě (Zajíc, 1975, str. 15-17).

V roce 1953 došlo k administrativnímu rozhodnutí, že se původní česká házená bude označovat jako česká házená a mezinárodní podoba této hry se bude označovat jako házená. Poslední změna v názvu pak nastala v roce 1971, kdy se česká házená přejmenovala na národní házená a pod tímto názvem je označována dodnes (Staněk, 2014, str. 10).

2.5. Současná házená v České republice

Zaštiťující organizací pro házenou o sedmi hráčích je v České republice Český svaz házené, který organizuje a provozuje házenou a sdružuje fyzické členy (hráče, trenéry, rozhodčí, delegáty a funkcionáře) i tělovýchovné jednoty a sportovní kluby na našem území. Součástí svazu je exekutiva, rada, odborné komise a hlavou svazu je prezident ČSH. Házená je v České republice organizována na celostátní a regionální úrovni. Celostátní úroveň řídí

¹¹ Česká obec Sokolská

Český svaz házené, regionální pak organizují jednotlivé Krajské svazy házené. Nejvyšší soutěží mužů je Extraliga a ženy na nejvyšší úrovni soutěží v česko-slovenské MOL lize.¹²

Česká házenkářská reprezentace se také pravidelně účastní světových šampionátů, několikrát v historii také zazářila na olympiádě. Níže zmiňuji hlavní milníky úspěchu reprezentačních výběrů mužských a ženských kategorií na olympiádách a šampionátech.

Na olympijských hrách se házená v mužské kategorii objevuje od roku 1936, ženská od roku 1976. První zlaté medaile z olympiády dovezli házenkáři v roce 1972 z Mnichova. Na mistrovství světa se házenkáři poprvé představili v roce 1938, házenkářky v roce 1957 v Jugoslávii, kdy turnaj ovládlo Československo. Muži svůj první mistrovský titul slavili v roce 1967 ve Švédsku. V novodobých dějinách bylo největším úspěchem mužské reprezentace šesté místo na mistrovství Evropy v Chorvatsku v roce 2018 a osmé místo ženské reprezentace na mistrovství světa v Německu v roce 2017.¹³

Jak už bylo zmíněno výše, hlavní zastřešující organizací pro mezinárodní házenou v České republice je Český svaz házené. Pod jeho záštitou jsou organizovány nejvyšší soutěže mužské a ženské házené. Co se týče soutěží pro nižší věkové kategorie, ty jsou organizovány v rámci krajských svazů. Pod Moravskoslezský krajský svaz házené spadá 23 klubů s 1 757 registrovanými hráči. V rámci kalendářního roku je pro házenkáře organizováno celkem 170 akcí (turnaje, kempy apod.)¹⁴

V Ostravě působí hned několik házenkářských klubů (TJ Sokol Ostrava, HC Ostrava, TJ Sokol Poruba, Házená Hrabůvka, TJ Sokol Ostrava Zábřeh atd.). Pro potřeby mé práce zmiňuji pouze klub TJ Sokol Poruba. Dnes pod záštitou sportovního oddílu TJ Sokol Poruba v házené působí hned několik věkových kategorií – mini žactvo a přípravka, mladší a starší žačky a mladší a starší dorostenky. Kromě věkové kategorie mini žactvo a přípravka se jedná výlučně o dívčí týmy. Družstvo žen působí v nejvyšší interligové soutěži MOL ligy pod názvem DHC Sokol Poruba.¹⁵

¹² Česká házená Czech Handball. Česká házená Czech Handball [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <https://www.handball.cz/aktualita/cojehazena>

¹³ Česká házená Czech Handball. Česká házená Czech Handball [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <https://www.handball.cz/aktualita/sampionatyamedaile>

¹⁴ Česká házená. Moravskoslezský krajský svaz házené [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <https://www.mskhandball.cz/>

¹⁵ TJ Sokol Poruba Házená [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <http://hazenasokolporuba.cz/>

V moderní historii Česka se mistryněmi mezinárodní házené staly porubské házenkářky hned třikrát, a to v sezónách 1996/1997, 1997/1998 a 2011/2012. Mistrovské tituly z let 1997 a 1998 porubské házenkářky získaly pod klubovým názvem HC LR Cosmetic. Poslední mistrovský titul z roku 2012 slavily porubské házenkářky po porážce Veselí nad Moravou. Od posledního titulu porubské házenkářky v nejvyšší soutěži zaznamenaly úspěch v letech 2014, 2016, 2018 a 2021, kdy sezónu zakončily na bronzovém místě.¹⁶

3. Dějiny sportovního oddílu TJ Sokol Poruba (Na základě kroniky Tělocvičné jednoty “Sokol“ v Porubě a vybraných titulů odborné literatury)

Sport je neodmyslitelnou součástí Poruby již několik desítek let. Významným centrem sportu je v Porubě sportovní oddíl TJ Sokol Poruba, v rámci kterého se dnes provozuje několik druhů sportu v téměř každé věkové skupině. Pod záštitou TJ Sokol Poruba působí oddíly házené, tenisu, hokejbalu, boxu, florbalu, futsalu a další. Nejpočetnějším a neúspěšnějším oddílem TJ Sokol Poruba je právě oddíl házené, který od svých začátků prošel všemi stupni vývoje až k mistrovským titulům. V této kapitole se snažím zachytit a popsat vznik a vývoj sportovního oddílu TJ Sokol Poruba se zaměřením právě na házenkářský oddíl a jeho úspěchy.

Historický vývoj porubského Sokola popisuje Josef Bárta v kronice Tělocvičné jednoty „Sokol“ v Porubě. Josef Bárta v kronice zachycuje nejdůležitější události z let 1894–1931 a na něj pak navazuje jeho vnuk Jiří Bárta, který v pokračování kroniky popisuje události z let 1939–2014. V této kapitole čerpám z dat získaných z této kroniky a dále využívám dat získaných z místního a celostátního tisku a vybraných titulů odborné literatury. Text doplňuji dobovými fotografiemi.

Počátek tělovýchovného hnutí v Porubě se datuje do roku 1894, kdy byla v Porubě založena tělocvičná jednota Sokol. V této době v Porubě žilo přibližně 800 obyvatel, kteří se živili převážně jako zemědělci (Bárta, 1933, str. 6-8). Zemědělský ráz Poruby se

¹⁶ DHC Sokol Poruba Ostrava Handball Team. <https://www.hazenaporuba.cz> [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <https://www.hazenaporuba.cz/cz/klub/>

významně nezměnil ani po velkém průmyslovém rozvoji, ke kterému došlo v druhé polovině 19. století v souvislosti s rozvojem hornictví a hutnictví v Ostravě. Díky rozvoji hornictví a hutnictví v Ostravě také došlo k velkému přílivu mužů do tohoto pracovního odvětví (Šústková, 2009, str. 72). I přes tento příliv bylo však stále tehdejší obyvatelstvo Poruby tvořeno převážně zemědělci a rolníky. Úřad v Porubě mohl zastávat občan, který byl odchovaným německou školou, protože němčina byla úředním jazykem. Znalost německého jazyka občanům také poskytovala výhodu při jednáních s úřady nebo ve vojenské službě. Němčinu měli obyvatelé v úctě, ale už v té době se objevovali odvážní jednotlivci, kteří tento stav národního ponižování nemohli snést a četbou českých knih a novin se v nich probudilo národní vědomí a láska k vlasti (Bárta, 1933, str. 6-8).

Mezi tyto odvážné jednotlivce také patřil Jan Dědek. Učitel z místní základní školy a velký nadšenec tělocviku, který přišel s návrhem, aby se v Porubě založila tělocvičná jednota Sokol (Bárta, 1933, str. 6-8). Pro založení porubského Sokola vytvořil příznivé klima také výnos císařsko-královského ministerstva školství z roku 1890, který nařizoval školám do výuky zařadit sportovní hry (Zajíc, 1948, str. 33). Tento výnos tedy napomohl Dědkově myšlence a po souhlasu tehdejšího starosty obce Antonína Besty byla v červenci roku 1894 založena tělocvičná jednota Sokol v Porubě. Ustavující valné hromady se zúčastnilo 40 lidí, z toho bylo 19 lidí z místní obce a 21 pak z okolních obcí žáci (Bárta, 1933, str. 19-30).

Na přelomu století měl Sokol ve společnosti v českých zemích významnou roli. Především v oblasti fyzické výchovy a národního uvědomění. Sokol se snažil nejen o fyzické posílení českého národa, ale také o jeho morální posílení. A to prostřednictvím tělesné výchovy a vlasteneckých aktivit. Sokolské jednoty v obcích představovaly místo, kde se mohli občané obcí potkávat, společně cvičit a také pořádat kulturní akce. Na konci 19. století si Sokol ve společnosti získával větší popularitu díky tomu, že se v této době česká společnost snažila posílit svou národní identitu a odporovat německému vlivu.¹⁷

Porubská jednota se zaměřovala nejen na fyzické cvičení, ale také na společenské akce (zábavy, plesy, divadlo) a kroužky (např. hudebně pěvecký kroužek). Hlavním účelem jednoty bylo povznesení tělesných a mravních sil, šíření vlasteneckého uvědomění a pěstování tělesné zdatnosti. Z fyzických aktivit se největšímu zájmu těšila kopaná, odbíjená,

¹⁷ Pro Sokoly. Pro Sokoly [online]. [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: <https://prosokoly.sokol.eu/historie>

gymnastika a ke cvičení se první roky členové scházeli v místním hostinském sále. V roce 1901 pak došlo k postavení budovy Sokolovny na Vřesinské ulici v Porubě. Sokolovna se stala centrem sportovního a kulturně-společenského dění v obci. V nové Sokolovně se cvičilo tři dny v týdnu ve třech kategoriích – členstvo, dorost a žáci (Bárta, 1933, str. 19-30).

Obr. 1 Dobová fotografie porubské Sokolovny. Zdroj: *Historie porubské sokolovny*. Dostupné z: <https://www.narodnikronika.cz/Listovat-kronikou/Historie-porubske-sokolovny>

Před první světovou válkou se porubskému Sokolu dařilo a počet jeho členů rostl. V roce 1911 byl k Sokolovně přistaven malý sál, jeviště a restaurace. Restaurace se spolu s finančními příspěvky členů stala zdrojem příjmů tělocvičné jednoty a díky těmto prostředkům byly zabezpečeny náklady spojené s činností Sokola. Zlom pak nastal v druhé polovině roku 1914, kdy došlo k velkému odlivu členů porubského Sokola v souvislosti s vyhlášenou mobilizací. Na vojenskou službu odešlo 19 členů a 4 členové výboru. Během období první světové války byla činnost porubského Sokola omezená, ale nezastavila se. V Porubě dále cvičili dorostenci a ženy. V této době porubská Sokolovna také sloužila jako ubytovna pro polské a rakouské vojáky (Bárta, 1933, str. 58-64). Vzpruhu pro porubské Sokoly pak přineslo vědomí blížícího se konce války, kterou dovršila zpráva o vyhlášení

samostatného československého státu, která se do Poruby dostala o den později, 29. října 1918 (Bárta, 1933, str. 70-71).

Významnou roli sehrál Sokol a jeho členové především v období vzniku První republiky. „Bez Sokola nebylo by legií, bez legií nebylo by republiky!“ hlásal T. G. Masaryk v roce 1918 (Kubín, 2012, str. 23). Po vyhlášení Československé republiky byli členové Sokola součástí odbojů, které vedly k úplnému vymanění z pod rakousko-uherské nadvlády. Zároveň byli Sokolové pověřeni k hlídání pořádku v ulicích, ve kterých probíhaly oslavy první republiky (Provazníková, 1988, str. 50).

Obr. 1: Dobová fotografie členstva porubského Sokola z roku 1926. Zdroj: Historie porubské sokolovny. Dostupné z <https://www.narodnikronika.cz/Listovat-kronikou/Historie-porubske-sokolovny>

V meziválečném období prožíval Sokol zlatý věk. Měl téměř milion členů a byl celonárodní organizací.¹⁸ Významnou událostí tohoto období byl VII. Všesokolský slet v Praze, kterého se také zúčastnil porubský Sokol. Pro členy porubského Sokola byl tento slet velkou událostí, která přinášela nové nadšení a představovala příležitost vidět prezidenta T. G. Masaryka (Bárta, 1933, str. 85).

¹⁸ Pro Sokoly. Pro Sokoly [online]. [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: <https://prosokoly.sokol.eu/historie>

VII. Všesokolský slet se pořádá za těžkých dopravních, ubytovacích i zásobovacích podmínek. Díky sokolskému úsilí se slet vydařil a zúčastnily se ho také významné zahraniční osobnosti. Jednou z těchto osobností byl londýnský starosta Wakefield, který vyjádřil obdiv pořadatelům, jak se s tímto těžkým úkolem vypořádali: „*Ačkoliv jsem dvakrát objel zeměkouli, nenašel jsem nic tak krásného, imponujícího a vlasteneckého, jako v těchto dnech v Praze*“¹⁹

To, jaký měl sokolský tělocvik po první světové válce význam ve společnosti popsal MUDr. Arnold Jirásek v periodiku *Sokolský věstník*. V příspěvku uvedl, že Sokol měl národ udržovat v tělesném zdraví, ve správné mravnosti a nejvyšší odborné vyspělosti. Jirásek v příspěvku také podporoval Tyršovu myšlenku, že vše, co člověk podniká, nepodniká pro sebe, ale pro svůj národ.²⁰ Tato Tyršova myšlenka se tedy ve společnosti potkala s celonárodním uznáním, které se pak projevilo v bojích za svobodu a za vytvoření samostatného státu.

Zlatý věk, který Sokol zažíval mezi lety 1918–1938 pak ukončila okupace. V roce 1939 sokolská Obec oznámila s okamžitou platností zákaz všem sokolským jednotám k pořádání zábav, programových večírků a podobných zábavných akcí. K tomuto zákazu byly také vydány směrnice, které popisovaly zakázané a povolené činnosti.²¹ V návaznosti na tento zákaz činností v jednotách došlo k zákazu činnosti pro TJ Sokol Poruba. V porubské jednotě bylo rozpuštěno členstvo a sokolovna byla uzavřena. Pouze venkovní hřiště bylo využíváno k fotbalovým utkáním (Bárta, 1933, str. 181).

Během období okupace byli členové sokolské Obce významnou součástí odboje. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava se sokolové opět zapojili do činností odbojových organizací, a tak bylo jasné, že se sokolská obec dostane do hledáčku gestapa. Od roku 1941 byly systematicky zatýkáni členové Sokola a byl podepsán výměr o rozpuštění České obce sokolské. Většina zatčených byla transportována do Osvětimi.²² K zatýkání členů sokolské obce došlo také v porubském Sokole, kde bylo zatčeno několik členů výboru. Na sklonku

¹⁹ Sokolský věstník: List Československé obce sokolské. Praha: Československá obec sokolská, 1935–1948, 1948.

²⁰ Sokolský věstník: List Československé obce sokolské. Praha: Československá obec sokolská, 1935–1948, 1948.

²¹ Sokolský věstník: List Československé obce sokolské. Praha: Československá obec sokolská, 1935–1948, 1939.

²² Pro Sokoly. Pro Sokoly [online]. [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: <https://prosokoly.sokol.eu/historie>

druhé světové války porubská Sokolovna sloužila jako lazaret pro raněné vojáky (Bárta, 1933, str. 181).

Po konci druhé světové války došlo rychle k obnově činnosti sokolské obce i přes to, že byla obec značně oslabena a opět prudce narostl počet členů Sokola (Waic, 2012, str. 215). Po únorovém převratu v roce 1948 se ale Sokol dostal pod vliv komunistické moci a byl postupně začleněn do socialistické tělovýchovy. Ústřední událostí v období po druhé světové válce měl být XI. Všesokolský slet, který se konal tři roky po konci války a pro členy Sokola představoval možnost završit období, během kterého přišli díky svému zapojení do odbojů o významnou část svých členů. Chystaný XI. Všesokolský slet byl významnou událostí nejen pro členy Obce, ale také pro celý národ. Přípravám na tento slet byla věnována velká pozornost a slet byl vnímán jako veliký svátek celého národa.²³ Přípravám sletu bylo věnováno velké úsilí a pro sokolskou Obec byly přípravy náročné, protože materiálně byly jednoty po válce vyčerpané. Do příprav sletu se také značně angažovali komunisté, kteří do vedoucích pozic dosazovali své členy a chvíli i hrozilo, že slet zruší, protože komunistická vláda Sokol podporovat nechtěla. Sokol vláda sice podporovat nechtěla, ale uskutečnění sletu podpořila, protože bylo třeba ukázat sjednocení tělovýchovy v dobrém světle. Navzdory všem překážkám se tedy slet uskutečnil, slavnosti byly zahájeny 10. června 1948 na Strahově (Kozáková, 1994, str. 42-43). Slet byl zahájen průvodem, který se stal projevem veřejného odporu sokolů i veřejnosti proti komunistické nadvládě. Členové Sokola v průběhu průvodu projevovali svůj nesouhlas s tehdejší vládou a někteří z nich byli zatýkáni už během průvodu. Po sletu proběhly velké personální čistky (Waic, 2012, str. 217). Zatýkáni se týkalo také členů porubské jednoty, z výboru byli zatčeni tři členové, mezi nimi i Antonín Balnar (otec pozdějšího starosty TJ Sokol Poruby) (Bárta, 1933, str. 182).

²³ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. 1948, roč. 28, č. 144. Praha: Praha: [s.n.], 1920-1995, 1948.

V tisku byl však XI. všesokolský slet prezentován jako velmi úspěšný a vydařený. V Rudém právu byly zprávy pravděpodobně ovlivněny politickou agendou komunistické strany a informace o proběhlém sletu byly filtrovány ve prospěch nového režimu.

Obr. 1: Výstřížek z periodika Rudé právo. Zdroj: Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. 1948, roč. 28, č. 151. Praha: Praha: [s.n.], 1920-1995, 1948.

XI. Vsesokolský slet a jeho průvod byl největší pounorovou demonstrací proti komunistickému režimu a zároveň byl posledním sletem sokolské Obce před ukončením činnosti Sokola. V 50. letech 19. století byl Sokol zcela podřízen komunistickému vedení a bylo vyloučeno přes jedenáct tisíc lidí.²⁴

²⁴ Pro Sokoly. Pro Sokoly [online]. [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: <https://prosokoly.sokol.eu/historie>

Jednotná organizace Sokola byla zrušena, řada jednot však se svou činností pokračovala dále. Mezi tyto jednoty patřil i porubský Sokol, na který v tomto období měly kromě celorepublikových změn také vliv změny související s průmyslovou situací v Ostravě. V návaznosti na zahájení výstavby "nové" Poruby v 50. letech vzniklo nové centrum tělovýchovy a rok 1950 byl v Porubské kronice označen za rok „Socialisace vesnice“ (Kronika obce Poruby, str. 143). Tento rok byl druhým rokem pětiletého hospodářského plánu a během tohoto období se v Porubě v důsledku nastěhování hornických rodin do nově vystavěných bytů hornického sídliště změnilo rozdělení obyvatelstva. Nově byla Poruba ze 70 % dělnická a z 30 % zemědělská. Kromě nových bytových jednotek také vzniklo nové centrum tělovýchovy Tatran Poruba a na základě delimitačních rozhodnutí se TJ Sokol Poruba začlenil pod organizaci Tatran Poruba. Hlavní sportovní činnost tak byla dočasně odkloněna z Vřesinské ulice (Bárta, 1933, str. 182).

Pod Tatran Poruba se po vzájemné dohodě přesunul i oddíl hokeje, a tak byl založen nový oddíl DSO Tatran Poruba. Přesun pod Tatran hokejovému oddílu nabízel lepší finanční zázemí a pomoc s výstavbou nového kluziště, které bylo vybudováno na sídlišti. Na nově vzniklém kluzišti oddíl hrál přebor ostravského kraje (Kronika obce Poruby, str. 161). Oddíl hokeje byl v tomto období na vzestupu. Porubský oddíl se probojoval do první třídy a v turnaji primátora Kotase se umístil na druhém místě. Oproti tomu oddíl kopané ztratil nejlepší hráče, kteří nastoupili do vojenské služby a tím se snížil kolektivní výkon. Oddíl porubské kopané byl převeden z druhé do třetí třídy (Kronika obce Poruby, str. 134-135).

K obnovení samostatné činnosti TJ Sokol Poruba došlo pak v roce 1963. V Sokolovně opět začali cvičit muži, ženy i žactvo. Obnovila se také činnost oddílu ledního hokeje, které hrálo krajský přebor a v roce 1973 se oddílu podařil postup do divize. S obnovou samostatné činnosti byla také spojena generální přestavba budovy Sokolovny a restaurace. Bylo vybetonováno kluziště, vybuvoval se antukový kurt a do provozu byla také uvedena víceúčelová sportovní hala. V roce 1973 byl také založen oddíl házené, který využíval právě prostor víceúčelové haly. V tomto období se členská základna rozrostla především u dětí a mládeže a celkem měl porubský sokol 300 členů (Bárta, 1933, str. 182).

V roce 1979 došlo ke sloučení TJ Sokol Poruby a TJ Hutní Montáže Ostrava a klubová členská základna měla 800 členů. Po sloučení obě jednoty používaly totožný název TJ Hutní montáže Ostrava, a to až do roku 1990. V celorepublikových soutěžích působily oddíly

stolního tenisu, odbíjené, házené a hokeje. K výrazným změnám došlo po listopadových událostech roku 1989 (Bárta, 1933, str. 182).

Sportovní prostředí bylo vždy ovlivňováno politickým a kulturním vývojem společnosti. V době, kdy politická situace naznačovala pád železné opony se bývalí sokolští činovníci začali scházet, aby byli připraveni k rychlé obnově činnosti Sokola, ke které došlo po obnově demokracie 17. listopadu 1989.²⁵ Obnovení činnosti České obce sokolské představovalo dobré podmínky pro osamostatnění a opětovné začlenění TJ Sokol Poruba do svazku České obce sokolské. Členové výboru TJ Sokol Poruba rozhodli o zpětném rozdělení oddílů a členstva. Obnovilo se samostatné působení TJ Sokol Poruba v rámci Župy Moravskoslezské České obce sokolské. V květnu 1991 byla porubská jednota zaregistrována, v říjnu téhož roku byl zvolen nový výbor Sokola Poruba a starostou byl na valné hromadě zvolen Jiří Bárta. V této době v jednotě působily oddíly házené, odbíjené, kopané, tenisu, sokolské všestrannosti a turistiky. Do TJ Sokol Poruba se ale už nevrátil oddíl ledního hokeje, který se osamostatnil. Sportovní činnost TJ Sokol Poruba se ale i tak dále rychle rozvíjela (Bárta, 1933, str. 182).

V roce 1997 byl do tělocvičné jednoty TJ Sokol Poruba začleněn oddíl hokejbalu, který působil v oblastní lize pod názvem HBC Tornado Ostrava. Hokejbalový oddíl v sezoně 1997/1998 pod záštitou TJ Sokol Poruba vybojoval postup do první ligy. Ve stejné sezoně se oddíl rozšířil a založil B-tým mužů a juniorů (Bárta, 1933, str. 182).

V 90. letech minulého století byl neúspěšnějším oddílem TJ Sokol Poruba právě oddíl házené, který v průběhu let vyměnil několik názvů. Z TJ Hutní Montáže se oddíl házené přejmenoval na HC LR Cosmetic a pod tímto názvem ženské družstvo házené získalo v nejvyšší české soutěži, která se v České republice hraje od sezony 1993/1994, dva mistrovské tituly, a to v sezonách 1996/1997 a 1997/1998. Na další mistrovský titul musely porubské házenkářky několik let čekat. Do té doby sbíraly úspěchy v nižších věkových kategoriích.

Od sezony 2002/2003 se v České republice změnila podoba nejvyšší soutěže žen a z české extraligy se přešlo na interligu, do které byly nově zahrnuty celky Slovenska. Této

²⁵ Pro Sokoly. Pro Sokoly [online]. [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: <https://prosokoly.sokol.eu/historie>

upravené podoby soutěže se neúčastnily porubské házenkářky až do sezóny 2010/2011, kdy po devíti letech vstoupily porubské házenkářky zpět do nejvyšší soutěže. Do interligy vstoupil oddíl pod novým názvem DHC Sokol Poruba. První úspěch s novým názvem přišel v sezoně 2011/2012, kdy DHC Sokol Poruba získal titul mistra. „14 let uplynulo od posledního titulu házenkářek z Ostravy. Klub DHC Sokol Poruba slaví zlato po čtrnáctiletém čekání, jako nástupnický celek navázal na triumf LR Cosmetic Ostrava z roku 1998.“²⁶

Obr.1 DHC Sokol Poruba mistr 2011/2012. Zdroj: <https://www.ostrava.cz/cs/omeste/aktualne/blahoprejeme-mistrynim-cr-hazenarkam-dhc-sokol-poruba/dhc-sokol-poruba-mistr-cr-2012>

O úspěchu porubské házenkářky také napsal porubský zpravodaj PRIO při příležitosti setkání porubského celku s tehdejší starostou Lumírem Palyzou. „Porubská ženská házená zažívá obrovský sportovní svátek. Po čtrnácti letech vybojovaly házenkářky DHC Sokol Poruba republikový titul. Z trůnu sesadily Veselí nad Moravou, které 19. května v posledním fi nálovém souboji porazily po prodloužení 25:24 a celou sérii vyhrály 3:1 na zápasy.“²⁷

²⁶ IDnes.cz. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/sport/hazena/hazenarky-poruby-ziskaly-titul-porazily-veseli.A120521_085352_hazena_par

²⁷ Ostrava Poruba. Ostrava [online]. 2012 [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: https://poruba.ostrava.cz/cs/oporube/media-a-zpravodajstvi/prio-radnicni-zpravodaj/archiv/archiv-casopisu-prio/h-dokumenty-rok-2012-prio-06_cerven-prio-06_2012.pdf

Na úspěch z roku 2012 se porubským házenkářkám navázat již nepodařilo a další titul mistra interligy už nepřidaly. Podařilo se jim však vyhrát Český pohár v sezóně 2016/2017.

Porubské házenkářky jsou každoročně součástí reprezentačního výběru, který se pravidelně účastní mezinárodních turnajů a bojů o účast na mistrovství Evropy a na Olympiádě.

V současné době pod záštitou TJ Sokol Poruba působí několik sportovních oddílů. Oddíl házené sdružuje družstva minižaček, žaček, dorostenek a žen v celkovém počtu 81 členek. Oddíl hokejbalu má s žáky, juniory a muži celkem 65 členů. Florbal má 60 mladších a starších žáků. Volejbal má s družstvy žaček, dorostenek a žen členek. Futsal má 17 mužů. Dva oddíly sokolské všestrannosti mají 88 mužů, 45 žen a dětí. Tenisový oddíl má 43 tenistů a tenistek (Bárta, 1933, str. 183).

Obr. 1 Současná podoba porubské sokolovny (zdroj: mapy.cz)

Dnes je činnost sokolské Obce roztržštěna na jednotlivé regiony a jejich činnosti se pak odlišují podle podmínek v daném regionu. V rámci sokolských jednot se stále provozují fyzické a sportovní aktivity a kulturně-společenské akce, které se snaží zachovat a dále rozvíjet hodnoty a tradice, které jsou se sokolským hnutím spojené.²⁸

²⁸ Pro Sokoly. Pro Sokoly [online]. [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: <https://prosokoly.sokol.eu/kdo-jsme-cos>

4. Žité dějiny: hráčky a jejich vztah ke sportovnímu oddílu TJ Sokol Poruba

V této části práce se zaměřuji na problematiku povědomí respondentek o historii házené a o historii sportovního oddílu TJ Sokol Poruba, ve kterém během svých aktivních let působily nebo stále působí.

V odpovědích na otázku týkající se historie házené se respondentky primárně lišily na základě toho, jak dlouho se házené během svého života věnovaly. Největší povědomí o historii házené měly dvě nejstarší respondentky Aneta (49 let) a Tereza (32 let). Respondentky ve věkovém rozmezí 26–27 let měly o historii házené jen malé povědomí a nejmladší respondentky v věku 19 a 20 let nevěděly o historii tohoto sportu nic.

Aneta se házené věnuje ze všech respondentek nejdéle. I když svou aktivní kariéru ukončila v podobném věku jako ostatním respondentky, s házenou je v každodenním kontaktu i nadále. Působí jako trenérka v házenkářském oddílu TJ Sokol Poruba. Znalost historického vývoje házené u Anety tedy lze vysvětlit její dlouholetou osobní účastí v porubském házenkářském oddíle, ale také jejím vzděláním. Po ukončení aktivní sportovní kariéry Aneta vystudovala obor Tělesná výchova a sport na sportovní fakultě Univerzity Karlovy. Během studia Aneta také působila jako trenér minižáček na pražské Slávii. Oproti ostatním respondentkám má tedy předpoklad k tomu, aby toho o historii házené věděla nejvíce:

„Dříve jsem trénovala mladší děti a ty se často na podobné otázky ptají, takže bych o házené jako trenér něco vědět měla. Samozřejmě mám povědomí o tom, odkud a kdy se k nám házená dostala a jaké formy házené se u nás hrají. Házená se začala hrát v Dánsku v 19. století, pak se šířila dál až do Německa. U nás jsme měli vlastní podobu házené – českou házenou, která už bohužel není tak moc populární. Ve Svinově máme oddíl národní házené. Pak už českou házenou převálcovala ta mezinárodní, kterou hrajeme i my v Porubě. A konkrétně v Porubě se házená začala hrát v 80. letech minulého století.“ (R8, Aneta)

Druhá nejstarší respondentka Tereza (32 let) svou aktivní házenkářskou kariéru ukončila o několik let později než průměrně ostatní respondentky. O historii házené měla základní informace. Respondentky ve věku 26 a 27 let o historii házené věděly velmi málo.

Pouze některé z nich v odpovědích uvedly, že se o tuto problematiku zajímaly pouze, když si připravovaly referát do školy. Nejmladší dvě respondentky o historii házené nevěděly nic.

O historii házené tedy část respondentek povědomí měla. Odpovědi na otázku týkající se historického vývoje sportovního oddílu TJ Sokol Poruba se už tolik nelišily. Kromě Anety, která věděla o porubském Sokolu jen to, že ho založil mladý učitel, ostatní respondentky nevěděly z historie oddílu nic. Mnohem více toho respondentky pak věděly až konkrétně o házenkářském oddílu, který působí pod záštitou TJ Sokol Poruba. Dost konkrétní byla ve své odpovědi Aneta, která o házené v Porubě věděla nejvíce, a to díky tomu, že je Aneta nejstarší respondentkou a házenou v Porubě začala hrát přibližně třináct let poté, co se házená v porubském Sokole objevila poprvé a má tedy s házenou v Porubě nejdelší osobní zkušenost. Aneta byla součástí házenkářského oddílu v Porubě během jeho největšího rozmachu, kdy porubská ženská házená získala své první mistrovské tituly. Je tedy jasné, že toho oproti ostatním respondentkám věděla o házené v Porubě nejvíce:

„Konkrétně o historii jednoty toho moc nevím, snad jen to, že Sokol v Porubě založil mladý učitel a že se kromě házené v Sokole taky hrál fotbal, hokej a tenis. O historii házené v Porubě už toho vím mnohem víc. Házená se v Porubě začala hrát v 80. let 20. století pod záštitou TJ Sokol Poruba. Později se TJ Sokol Poruba sloučil s TJ Hutní Montáže Ostrava. V TJ Hutní Montáže Ostrava jsem házenou začala hrát i já s mou sestrou, takže od této doby o dalším vývoji porubského oddílu toho vím hodně, protože jsem toho byla sama součástí. Postupně se házené v Porubě začalo dařit, měly jsme silný ročník a podařilo se nám získat dva mistrovské tituly hned dvě sezóny po sobě. V roce 1997 a 1998. Pak se změnila struktura nejvyšší soutěže a do české ligy byly přidány i týmy ze Slovenska. V Porubě v té době nebyly moc peníze a na několik let Poruba nebyla součástí této soutěže. To se pak změnilo s novým majitelem, který do Poruby investoval hodně peněz. Nakoupily se zkušené hráčky ze zahraničí. Rok potom v roce 2012 se Porubě podařilo získat další mistrovský titul. To byla velká sláva. V té době se Porubě dařilo i v českém poháru. Další sezóny pak holky byly bronzové. Pak došlo ke změně trenéra a také se hodně obměnil kádr, odešlo několik zkušených hráček. Získat další větší úspěch se zatím Porubě nepodařilo.“ (R8, Aneta)

Druhá nejstarší respondentka Tereza byla součástí týmu, který získal třetí mistrovský titul v roce 2012. Oproti ostatním mladším respondentkám se Tereza házené aktivně

věnovala o několik let déle. Ve své odpovědi Tereza docela podrobně popsala, jak se porubské házené dařilo v době, kdy byla součástí oddílu:

„O založení klubu nic nevím. Vím pak až o prvním titulu, který holky vyhrály v roce 1997. Další vyhrály pak hned příští rok. Na další titul se pak dlouho čekalo i díky tomu, že v klubu nebyly moc peníze, Poruba byla většinou na posledních místech v tabulce. Pak se změnila struktura soutěže, v Porubě se změnil majitel, nakoupily se hráčky ze zahraničí a Porubě se zase začalo dařit. Sbíraly jsme úspěchy v českém poháru a pak v roce 2012 jsme vyhrály titul mistra republiky. Oslavy byly velké, pozvali nás i na setkání s tehdejším ostravským starostou. Následující sezóny jsme pak získaly bronzové medaile. Já jsem pak dostala zahraniční angažmá, několik dalších holek odešlo a některé skončily. Zase se změnila majitelská struktura, změnil se i trenér a postupně to šlo s Porubou z kopce. Soutěž pak hodně ovlivnil i covid. Dlouho se nehrálo a já jsem se v té době do Poruby vracela po pěti letech v bundeslize, kde byla házená na úplně jiné úrovni. Kádr hodně omládl a v týmu nebyly zkušené holky. S týmem jsem odehrála ještě jednu sezónu a pak jsem s házenou skončila. Žádný větší úspěch Poruba pak už nezopakovala.” (R9, Tereza)

Aneta s Terezou se tedy shodovaly a ve svých odpovědích popsaly situaci v házenkářském oddílu TJ Sokol Poruba od jeho prvního mistrovského titulu až po dobu covidu, kdy se celý sportovní svět na chvíli zastavil. Ve svých odpovědích se shodovaly také mladší respondentky ve věku mezi 26 a 27 lety, které naopak o historii TJ Sokol Poruba i o vývoji házené v Porubě nevěděly téměř nic. Jediná Pavla si v odpovědi vzpomněla právě na mistrovský titul z roku 2012. Nejmladší dvě respondentky shodně na otázku o historii oddílu TJ Sokol Poruba odpověděly, že nic neví.

Ze všech dotazovaných větší povědomí o historii házené a o historii oddílu TJ Sokol Poruba měly dvě respondentky. U těchto dvou respondentek si jejich hlubší povědomí lze vysvětlit jejich dlouholetou osobní zkušeností s házenou v porubském oddíle. Oproti ostatním, mladším respondentkám se házené v Porubě věnovaly mnohem déle, a hlavně se házené v Porubě věnovaly právě v tom období, kdy byla házená v Porubě v největším rozmachu. Jejich vědomosti o porubské házené byly právě z období, kdy byly samy hráčkami porubského oddílu. Obě tyto respondentky se házené věnovaly také na profesionální úrovni. Dnes se na profesionální úrovni házené věnuje pouze jedna respondentka (Klára, 19 let). Klára s házenou v Porubě začínala pár let po zisku posledního

mistrovského titulu, ale vzhledem k nízkému věku jí tato událost příliš nezajímala. Ostatní respondentky se házené věnovaly na soutěžní úrovni.

Pro všechny respondentky házená po značnou část jejich života představovala a pro některé z nich stále představuje významnou součást jejich života. I přes to, že respondentky házené věnovaly několik let a v určitou dobu byla házená součástí jejich každodenního života, nikdy pro aktivní účast na porubské házené nepotřebovaly znát historické pozadí vývoje házené ve sportovním oddíle TJ Sokol Poruba. Podle odpovědí je možné říct, že historii házené v Porubě si respondentky spojují se svými osobními zkušenostmi a s tím, jak v porubském Sokole samy s házenou začínaly. Z odpovědí respondentek je zřejmé, že nikdy nepotřebovaly znát historii házené k tomu, aby tento sport mohly hrát na profesionální úrovni. Zároveň je na základě získaných odpovědí z rozhovorů možné říct, že ani znalost historie sportovního oddílu, ve kterém respondentky sport provozovaly a některé stále provozují pro jejich aktivní kariéru nebyla důležitá. Takže i přes to, že respondentky o historii TJ Sokol Poruba nevěděly moc, jejich osobní vztah k oddílu a k házené to nijak nezměnilo. Jejich neznalost historie oddílu tedy nijak neovlivnila jejich vztah k házené nebo porubskému Sokolu.

5. Házená jako životní styl?

Něco jiného jsou znalostní dějiny a něco jiného jsou pak prožité dějiny. V této kapitole se tedy budu věnovat tomu, jak pro respondentky byly pro jejich život mnohem důležitější jejich vlastní dějiny, které v házenkářském oddíle TJ Sokol Poruba prožily než znalosti o historii oddílu TJ Sokol Poruba. Budu se věnovat jejich individuálním zkušenostem se sportovním oddílem TJ Sokol Poruba a s házenou, která byla součástí jejich každodenních životů.

První osobní zkušenost s házenou v porubském oddíle většina respondentek zažila na prvním stupni základní školy. Některé respondentky se o házené dozvěděly skrze nábor dětí do oddílu, který probíhal v porubských základních školách v rámci hodin tělocviku. U některých respondentek měly na první setkání s házenou vliv jejich rodiče. Tady mě tedy také zajímalo, zda na to, jaký sport si dítě vybere mohou mít vliv jeho rodiče. Všechny respondentky, které se o házené dozvěděly od rodičů uvedly, že se jeden nebo oba jejich rodiče věnovali v mládí právě házené nebo jinému kolektivnímu sportu. Dvě respondentky

dokonce uvedly, že kromě házené od rodičů jiný sport na výběr nedostaly. Pro část respondentek a jejich výběr sportovní aktivity byly tedy určující sportovně aktivní rodiče. Naopak tomu bylo u Alice a Karolíny, jejichž rodiče se sportu nikdy během svého života nevěnovali a respondentky se o házené dozvěděly ve škole. I přes různé začátky s házenou se všechny respondentky aktivně házené věnovaly průměrně stejně dlouhou dobu a je tedy možné říct, že rodiče sice mohou mít vliv na výběr sportovní aktivity u dítěte, ale už neovlivní to, jak dlouho pak dítě u dané sportovní aktivity zůstane.

Se vzpomínkami na začátky s házenou souvisely i vzpomínky na dětství, základní školu a na tělocvik ve škole. Na dětství všechny respondentky vzpomínaly primárně pozitivně, tak stejně pak i na základní školu. Ve vzpomínkách na školní tělocvik se respondentky shodovaly a uváděly, že je v tělocviku bavily míčové hry, a naopak je nebavila gymnastika. Většina respondentek také své základní školy reprezentovala na mezi-školních soutěžích. Z odpovědí respondentek je možné vyvodit, že na základní škole pro ně házená neměla tak velký význam jako později na střední škole. Během puberty házené respondentky věnovaly téměř všechnen volný čas, jak samy v odpovědích uvedly. Průměrně se dle odpovědí respondentky házené aktivně věnovaly dvanáct let, nejčastěji od deseti do dvaceti dvou let.

Časová náročnost a frekvence tréninkových jednotek se stupňovala spolu s přechodem do vyšších věkových kategorií. Týdenní rozložení tréninků bylo čtyři až pět hodin a půl dlouhých tréninkových jednotek a k tomu víkendové zápasy, na které respondentky jezdily v rámci celé republiky. Časově náročnější to oproti rekreačním hráčkám měly tři respondentky, které se házené věnovaly na profesionální úrovni a zároveň byly součástí reprezentačního výběru. Tyto hráčky tedy měly ještě vyšší tréninkový objem a k tomu také absolvovaly reprezentační srazy a turnaje. Časově zvládat tréninkové a zápasové vytížení a k tomu studijní povinnosti, které se s přestupem na střední školu znásobily, nebylo pro některé z respondentek jednoduché. Část respondentek házené tedy také přizpůsobila výběr své střední školy. Několik respondentek uvedlo, že během studia na střední škole mělo individuální studijní plán, který jim skloubit házenou se školou značně ulehčoval. Část respondentek chodila na střední školu se zaměřením nebo na všeobecné gymnázium. Tyto respondentky studijní plán neměly upravený a i přes to zmiňovaly, že se jim školu s házenou dařilo skloubit. Samy ale přiznaly, že učit se na písemky bylo občas těžké, zvláště když se domů po tréninku vracely pozdě večer nebo měly o víkendu výjezd na zápas. Časová vytíženost se u respondentek ještě zvýšila v případech, že působily ve dvou věkových

kategoriích najednou. Pavla vzpomínala na období, kdy hrála zároveň za starší dorostenky a za ženy:

„Když jsme byly mladší, tak to byly 2-3 tréninky týdně a k tomu nějaký turnaj nebo zápas. Potom později to byly tréninky 4x – 5x týdně, zápas každý víkend a kolikrát zápasy za 2 věkové kategorie. Takže jednu dobu to bylo opravdu náročné. V kategoriích starší dorost a ženy, tam jsme toho měly nejvíc. To byly 4 tréninky s dorostem a zápas s dorostem a k tomu jeden trénink s ženama a zápas s ženama. Takže ze 7 dní v týdnu jsem 6 dní věnovala házené.” (R2, Pavla)

Čas házené respondentky nevěnovaly pouze během školních měsíců, svůj volný čas házené věnovaly také během letních prázdnin, a kvůli tomu často přišly o rodinné dovolené. Petra má rodinu na Slovensku a kvůli házené čas na rodinu neměla:

„Volného času bylo hodně málo, přes týden vlastně skoro vůbec. To bylo možná volno jeden nebo dva dny. Takže tento čas jsem byla doma a využila jsem čas ke studiu nebo jsem se viděla se spolužačkama z gymplu. A co se týče letních prázdnin tak jsme měly volno jen 3 týdny nebo měsíc. A v srpnu, někdy už i dřív, se začínala letní příprava. Takže jsem o prázdninách kvůli toho nemohla tolik jezdit na Slovensko za rodinou ani jinde na dovolenou s rodinou. Takže jsem vlastně veškerý svůj čas trávila na házené.” (R1, Petra)

Z výpovědí respondentek je jasné, že na osobní život jim moc času už nezbylo. Respondentky se ale shodovaly, že případný volný čas stejně trávily se spoluhráčkami z házené. Některé respondentky si v dospívajícím věku i přes vysoké tréninkové vytížení našly přítele. Uváděly však, že také z házenkářského prostředí. Z toho vyplývá, že házená měla u respondentek také vliv na výběr jejich partnera. Díky tomu, že se mimo školu nepohybovaly v jiném než házenkářském prostředí, neměly možnost si partnera najít mimo házenou.

Dalo by se říct, že aktivní účast respondentek na házené měla negativní dopad na jejich osobní život. Díky velkému tréninkovému vytížení neměly dostatek času na studium a jiné mimoškolní aktivity, díky víkendovým výjezdům na zápasy zase neměly čas na jiné volnočasové aktivity nebo na rodinu a přátele. Tento možný negativní dopad však všechny respondentky vyvrátily. Sice přiznaly, že v podstatě neměly kromě házené na nic jiného čas,

ale ani jedna respondentka to nevnímala negativně. Všechny respondentky uvedly, že když zrovna neměly trénink nebo zápas, stejně volný čas trávily se spoluhráčkami z házené. Všechny respondentky velmi kladně hodnotily to, že jejich aktivní účast porubském házenkářském oddíle jim dala opravdová přátelství a že si v kolektivu našly přátele, se kterými si kamarádí dodnes.

Házená tedy tvořila významnou část života respondentek a po určité období jejich života byla házená součástí jejich životního stylu a v odpovědích respondentek tedy můžeme sledovat, že házená měla na respondentky během dospívání značný dopad a určitým způsobem také ovlivnila i jejich život mimo sportovní prostředí. Z jednotlivých výpovědí můžeme vyvodit, že jejich aktivní účast na kolektivním sportu měla velmi pozitivní vliv na budoucí schopnost respondentek kooperovat ve skupinách a na schopnost respektovat určitý řád. Lenka házené vděčí za schopnost spolupráce v kolektivu a Pavla se díky házené naučila disciplíně. Schopnost spolupráce v kolektivu a s tím související vzájemná tolerance byla velmi důležitá také pro Terezu. Tereze se v rámci její aktivní profesionální kariéry podařilo si zkusit zahraniční angažmá. A jak sama uvedla, v týmu, ve kterém se sešlo více národností, byla schopnost tolerance velmi důležitá. Obecně Tereza vnímá, že pro ni měla házená obrovský přínos do jejího života:

„Házená mi vzala pouze ten volný čas, ale to ani neberu jako ztrátu, čas jsem trávila na házené, kterou jsem měla strašně ráda. No a co mi dala? Házená pro mě jednu dobu byla i mým zaměstnáním, takže jsem díky hraní házené měla i peníze. Dále mi samozřejmě dala spoustu přátel, kteří jsou součástí mého života dodnes. Díky házené jsem taky poznala svého manžela, který hrál házenou za Sokol Ostravu. Dále mi házená dala krásné vzpomínky a cenné životní lekce. Díky zahraničnímu angažmá jsem se naučila být nebojácná, více tolerantní, a hlavně jsem se naučila komunikovat. V týmu jsme měly holky z různých zemí a každá měla jinou národu. Dále jsem si díky zahraničnímu působení zdokonalila angličtinu a naučila se německy.“ (R9, Tereza)

Dopad aktivní sportovní kariéry na osobní život sleduji u všech respondentek. U některých má tento dopad také přesah do jejich profesní kariéry. Karolína má vystudovanou střední školu s pedagogickým zaměřením a pracuje jako učitelka v mateřské škole. Házenou chvíli dokázala skloubit se zaměstnáním, ale nakonec se i po zranění rozhodla svou aktivní kariéru ukončit. S házenou se ale nerozloučila, absolvovala trenérský kurz a začala působit

v porubském Sokole jako trenérka nejmladší kategorie. Podobně to měla i Aneta. Aneta dlouho dokázala skloubit práci a házenou, ale pak přišlo zranění zápěstí, které ji znemožnilo dále v házené pokračovat. Po ukončení aktivní kariéry se Aneta rozhodla pokračovat ve studiích a přihlásila se ke studiu na Karlově Univerzitě na sportovní fakultě v oboru Tělesná výchova a sport. Při studiu zároveň trénovala minižačky pražské Slávie. Později po ukončení studia se Aneta vrátila do Ostravy a dnes je trenérkou mladších a starších dorostenek v Porubě.

Některé respondentky se tedy dnes s házenou potkávají už jen v roli diváka, některé v roli trenéra a některé stále v roli aktivních hráček. Respondentky, které s házenou již skončily měly odlišné důvody, proč se rozhodly svou aktivní kariéru ukončit. Opakovaně respondentky zmiňovaly, že s házenou skončily kvůli obměně kolektivu nebo změně trenéra, v důsledku studijního vyčerpání, které přišlo s přestupem na vysokou školu nebo kvůli zdravotním potížím. Pavla s házenou skončila, protože se jí v dospívajícím věku změnila priority:

„Házené jsem se věnovala od dětských let až do dospělosti, asi od 8 do 22 let. Skončila jsem s ní, protože když už člověk dozrává a potřebuje nějaké zázemí, jistotu a peníze, tak si ve výsledku rozmyslí, jestli se chce věnovat koníčkům, i když mu to třeba jde, ale nemá z toho tolik, kolik by potřeboval. Je to pak i na úkor nějakého rodinného života. Takže mě přimělo skončit to, že jsem se chtěla věnovat rodinnému životu i jiným koníčkům a práci. Všechno dohromady to prostě nešlo, a kdyby už to šlo, tak by to u nás v republice muselo vypadat jinak, musela by ta házená být dobře ohodnocena, aby to mělo smysl to dělat. A to u nás prostě není. Jednou jsem si to zkusila, kdy jsem hrála za ženy A, a i když tam pro mě byly přizpůsobené podmínky, abych se mohla věnovat i té práci tak i přes to se finančně nevyplatilo se tomu věnovat a obětovat tolik času. Ale asi záleží na každém, čemu dá větší váhu.“ (R2, Pavla)

Jestli respondentky házenou ještě hrají nebo ne, všechny si svou aktivní účast v házenkářském oddílu spojují s pozitivními vzpomínkami. Na základě toho mě zajímalo, zda by i ony chtěly, aby jejich děti zkusily hrát házenou. Respondentky shodně uváděly, že budou chtít, aby si děti samy vybraly, jakému sportu se chtějí věnovat a že je při jejich volbě budou podporovat. Konkrétně k házené by své děti část respondentek vést nechtěla. A to

právě díky tomu, že si uvědomují, jak je házená časově náročná a v případě profesionální úrovně špatně finančně ohodnocená. Pavla by byla ráda, kdyby její děti zkusily jiný sport:

„Ke sportu určitě ano, protože sama moc dobře vím, co mi ten kolektivní sport dal. Hlavně pro to přátelství, protože takové kamarády si podle mě dítě nemá dnes moc možnost mimo sport najít. Ale nevím, jestli bych to chtěla vést k házené. Možná na zkoušku, ale tím, že vím, jak to chodí, tak bych byla radši, kdyby se zkusil jiný sport.“ (R2, Pavla)

Na otázku, jestli pro vybrané respondentky byla házená součástí jejich životního stylu lze jednoznačně odpovědět ano. Po určité období jejich života byla aktivní účast na házené hlavním způsobem, jakým trávily svůj volný čas a zároveň byl házenkářský kolektiv jedním z hlavních míst, kde respondentky zažívaly sociální interakce. Pro všechny respondentky byla házená po určité období součástí jejich každodenního osobního života.

Závěr

Ve své práci jsem analyzovala, jak bývalé a současné hráčky házenkářského oddílu TJ Sokol Poruba vzpomínají na své aktivní působení v oddíle a jak vnímají vliv házené na jejich osobní život. Dále jsem analyzovala, zda se házená po určitou část jejich života stala důležitou součástí jejich životního stylu, jaký měly respondentky k házené vztah během své aktivní kariéry a také, jaký vztah k ní mají v současné době po ukončení své aktivní kariéry.

Na své aktivní působení v házenkářském oddíle TJ Sokol Poruba všechny respondentky vzpomínaly primárně pozitivně. Všem respondentkám se vzpomínky na TJ Sokol Poruba pojily se vzpomínkami na dětství, kdy přišly do styku s házenou poprvé. Část respondentek se o házené dozvěděla ve škole od spolužáků a přes probíhající nábor dětí na základních školách. Většina respondentek se však o házené dozvěděla od svých rodičů, kteří se v průběhu svého života sportu také věnovali. Tito sportovně založení rodiče respondentky vedli ke sportu a někteří z nich je vedli konkrétně k házené. Na základě toho je tedy možné říct, že ke sportu děti povedou spíše ti rodiče, kteří se v průběhu svého života sportu věnovali. Sportovně založení rodiče však nejsou předpokladem pro to, aby se dítě sportu věnovat vydrželo.

Své aktivní působení v házenkářském oddíle TJ Sokol Poruby si respondentky ve vzpomínání tedy spojovaly s dětstvím, ale nejvíc vzpomínek na oddíl mají z období dospívání a dospělosti. V tomto období totiž házená tvořila významnou součást jejich životů a z jednotlivých odpovědí respondentek se dá vyvodit, že v období dospívání pro ně byla házená prioritou. Několik respondentek v rozhovoru uvedlo, že házenou kladly i před své studijní povinnosti. Dle jejich odpovědí jim házená v období dospívání zabírala téměř všechny volný čas a jak samy zmiňovaly, na jiné volnočasové aktivity už neměly čas ani pomyšlení. Průměrně měly respondentky pět tréninkových jednotek a jeden zápas týdně. Z toho vyplývá, že v období dospívání měla házená značný vliv také na jejich osobní život. Tento vliv házené na osobní život je u část respondentek možné sledovat i v pozdějším věku.

Většina respondentek svou aktivní kariéru ukončila mezi 22–24 lety. U této většiny respondentek tedy házená dále není součástí jejich osobních životů. S házenou se setkávají jen občas, a to v roli diváka. Část respondentek se házené věnovala a stále věnuje na profesionální úrovni a házená je tedy součástí jejich osobních životů tak, že představuje jejich zaměstnání. Pro další část respondentek je házená součástí jejich osobního života i po ukončení jejich aktivní kariéry tak, že působí v roli trenéra a své osobní zkušenosti s tímto sportem předávají dalším generacím. Ať už je, nebo není házená v současné době součástí osobního života respondentek, všechny se v odpovědích shodly v tom, že házená a jejich působení v házenkářském oddíle TJ Sokol Poruba na jejich život měla značný dopad. Tento dopad respondentky popisovaly na vícero úrovních. Primárně respondentky zmiňovaly, že díky házené potkaly mnoho přátel. S těmito přáteli se stýkaly dále i po ukončení své aktivní kariéry a jsou součástí jejich životů dodnes. Dále respondentky popisovaly to, jaký vliv na ně měla házená jako kolektivní sport. Respondentky zmiňovaly, že je jejich účast v kolektivu naučila disciplíně a komunikaci, a to jim pomohlo v budoucím zaměstnání. Respondentky také zmiňovaly, že díky porážkám, které zažily na házenkářském hřišti, byly schopné se lépe vypořádat s těžkými situacemi v osobním životě. Respondentky si tedy působení v kolektivu a v oddílu spojují s řadou cenných zkušeností, které získaly v průběhu své aktivní kariéry.

V tom, jaký mají vztah k házenkářskému oddílu TJ Sokol Poruba se respondentky shodovaly. Jejich odpovědi se pak rozcházejí v tom, jaké mají povědomí o historii házené a historii TJ Sokol Poruba. Faktorem, který toto povědomí ovlivňoval, byla délka aktivní účasti respondentek v házenkářském oddíle v Porubě. Největší povědomí o historii házené a historii TJ Sokol Poruba měly dvě nejstarší respondentky, které se házené v TJ Sokol Poruba

věnovaly nejdéle. Mladší respondentky, které s házenou neměly tak dlouhou osobní zkušenost, měly velmi malé povědomí o historii svého klubu a házené.

Nejstarší respondentky Aneta a Tereza jsou zároveň nejzkušenějšími hráčkami a o historii TJ Sokol Poruba toho tedy věděly nejvíce. Tyto znalosti však ani jedna z respondentek nenačerpala z odborné literatury nebo jiných zdrojů. Tyto znalosti o historii TJ Sokol Poruba respondentky mají díky tomu, že byly součástí těchto událostí. Aneta ve své odpovědi o povědomí historického vývoje TJ Sokol Poruba poměrně podrobně popisovala vývoj oddílu od konce 90. let minulého století, protože v tomto období byla aktivní hráčkou porubského oddílu. Aneta je součástí porubského oddílu dodnes v roli trenéra. Tereza v odpovědi zase popisovala období po roce 2010, kdy se porubským házenkářkám dařilo výsledkově na hřišti i finančně v klubu, a Tereza byla v tomto období jednou z hráček porubského oddílu. Ostatní, mladší respondentky o historii TJ Sokol Poruba měly jen velmi malé povědomí. Respondentkám však může být k jejich neznalosti historického vývoje TJ Sokol Poruba náhražkou jejich osobní historie v rámci oddílu. Historii TJ Sokol Poruba respondentky reflektují skrze svou osobní zkušenost s událostmi z předešlých let. Na základě rozboru rozhovorů s respondentkami je možné říct, že jejich neznalost historie házené a historie oddílu TJ Sokol Poruba jim nijak nebránila v aktivní účasti na házené v porubském oddílu. Na základě toho je tedy také možné říct, že pro někoho, kdo se aktivně věnuje sportu, není nutné mít povědomí o historickém vývoji daného sportu nebo klubu, pod jehož záštitou daný sport provozuje.

Na své působení v házenkářském oddíle TJ Sokol Poruba respondentky vzpomínaly především ve spojitosti se svým dospíváním, kdy byla házená součástí jejich každodenních osobních životů a součástí jejich životního stylu. Aktuální vztah k házené po ukončení své aktivní kariéry respondentky hodnotily na základě toho, zda k házené stále přicházejí do styku. Pro některé z respondentek je házená i po ukončení aktivní kariéry stále součástí jejich každodenního života. Ostatní respondentky se s házenou ve svém životě dále setkávají už jen jako diváci a jejich působení v oddíle jim připomínají přátelství, která v oddíle navázaly a které trvají dodnes. Ať jsou respondentky v denním kontaktu s házenou nebo ne, pro všechny z nich byla házená po určité období neodmyslitelnou součástí jejich života.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

KRONIKA TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY „SOKOL“ V PORUBĚ. Josef Bárta, 1933, dostupné online: <https://www.sokolporuba.cz/historie/>. Místo: Soukromý archiv Jiřího Bárty, Poruba. Nепublikováno.

Literatura

Čapková, Kateřina. Češi, Němci, Židé? Národní identita Židů v Čechách. Praha: Paseka, 2005. ISBN 80-7185-695-9

Duffková, Jana, Urban, Lukáš, Dubský, Josef. Sociologie životního stylu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-123-6

Hendl, Jan. Úvod do kvalitativního výzkumu. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7148-549-3

Hons, Bohuslav. 80 let národní házené v Severomoravském kraji 1905–1985. Ostrava: Svaz národní házené Severomoravského KV ČSTV, 1985. ISBN nevedeno

Hroch, Miroslav. Úvod do studia dějepisu. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. ISBN 14-383-85.

Olivová, Věra. Lidé a hry: historická geneze sportu. Praha: Olympia, 1979. ISBN nevedeno

Olivová, Věra. Odvěké kouzlo sportu. Praha: Olympia, 1989. ISBN nevedeno

Jančálek, Svatopluk. Házená. Praha: Olympia, 1973. ISBN 80-247-0875-2

Jančálek, Svatopluk, Táborský, František, Šafaříková, Jana. Kapitoly z teorie a didaktiky házené. Díl 2. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1974. ISBN nevedeno

Jančálek, Svatopluk. Házená: (teorie a didaktika): učebnice pro posluchače oboru učitelství tělesné výchovy a trenérství. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978. ISBN nevedeno

Kozáková, Zlata. Sokolské slety 1882–1948. Praha: Orbis, 1994. ISBN 80-235-0029-5

Kubín, Zdeněk a kol. 150. let Sokola a XV. všesokolský slet. Praha: Česká obec sokolská, 2012, s. 23. ISBN 978-80-86402-20-8.

Kubátová, Helena. Sociologie životního způsobu. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2456-0

- Lexa, Jiří. Odkazy porubských kronik.** Ostrava: Městský obvod Poruba ve vydavatelství Montanex, 2007. ISBN 978-80-7225-241-1
- Miovský, Michal. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu.** Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4
- Navrátil, Boleslav. Zmizelá Morava a Slezsko: OSTRAVA.** Praha: Paseka, 2007. ISBN 978-80-7185-830-0
- Novotná, Hedvika, a další. Metody výzkumu ve společenských vědách.** Praha: FHS UK, 2019. ISBN 978-80-7571-025-3
- Provazníková, Marie. To byl Sokol.** Mnichov: České slovo, 1988. ISBN nevedeno
- Sekot, Aleš. Sociologie sportu.** Brno: Masarykova univerzita: Paido, 2008. ISBN 978-80-247-2562-8
- Sekot, Aleš. Sociologie sportu: Aktuální problémy.** Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6181-1
- Staněk, Antonín. Útržky z historie mezinárodní házené v olomouckém regionu.** Olomouc: Vlastivědné muzeum v Olomouc, 2014. ISBN 978-80-85037-71-5
- Táborský, František, Šafaříková, Jana. Kapitoly z teorie a didaktiky házené 3. díl.** Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982. ISBN nevedeno
- Táborský, František. Cílové sporty: základní pravidla, organizace, historie.** Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1637-4
- Táborský, František. Sportovní hry: sporty známé i neznámé.** Praha: Grada, 2004. ISBN
- Vaněk, Miroslav a Mücke, Pavel. Třetí strana trojúhelníku: teorie a praxe orální historie.** Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2015. ISBN 978-80-246-2931-5
- Velíšek, Jan, Táborský František. Padesát let házené v České republice.** Praha: Český svaz házené, 1998. ISBN nevedeno
- Waic, Marek. Byli jsme a budem: From the past we'll stand forever : 150 let Sokola.** Praha: agentura Leman, 2012, ISBN 978-80-260-1625-0
- Waic, Marek. Tělesná výchova a sport v politickém životě meziválečného Československa.** Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2016, s. 7–9. ISBN 978-80-88018-06-3.
- Zajíc, Metoděj. Dějiny házené.** Praha: Národní knihtiskárna Kramář a Procházka, 1948. ISBN nevedeno
- Zajíc, Metoděj. Házená v Československu a ve světě.** Olomouc: TJ Slavoj, 1975. ISBN nevedeno

Internetové zdroje

- BÁRTA, Jiří.** Historie porubské sokolovny. Národní Kronika [Online]. 2016 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://www.narodnikronika.cz/Listovat-kronikou/Historie-porubske-Sokolovny>
- ČESKÝ SVAZ HÁZENÉ, Z. S.** Historie házené. [online]. 2023 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://www.handball.cz/aktualita/historiehazene>
- Česká házená Czech Handball.** Česká házená Czech Handball [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <https://www.handball.cz/aktualita/cojehazena>
- Česká házená Czech Handball.** Česká házená Czech Handball [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <https://www.handball.cz/aktualita/sampionatyamedaille>
- DHC Sokol Poruba Ostrava Handball Team.** [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <https://www.hazenasokolporuba.cz/cz/klub/>
- Divadlo Devítka.** Divadlo devítka. [Online]. 2023. [cit. 2023-05-01] Dostupné z: <https://www.divadlodevitka.cz/>
- DK Poklad.** POKLAD Ostrava-Poruba [Online]. 2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://dkpoklad.cz/>
- FAJTOVÁ, Yvona.** Sokolovna v Ostravě-Porubě oslaví 121 let. Sportovní vyžití nabízí všem. Polar televize. [online]. 2022. [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://polar.cz/zpravy/ostravsko/ostrava-poruba/11000030656/sokolovna-v-ostraveporube-oslavi-121-let-sportovni-vyziti-nabizi-vsem>
- Ostrava Poruba.** Ostrava Poruba [online]. Poruba [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/zakladni-udaje>
- Ostrava Poruba.** Demografický vývoj. [online]. Poruba [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/zakladni-udaje/demograficke-udaje>
- TJ Sokol Poruba Házená** [online]. 2023 [cit. 2023-11-11]. Dostupné z: <http://hazenasokolporuba.cz/>

Studie

ČÁSLAVOVÁ, E., V. JANÁK, P. BERKA a E. GÖRNEROVÁ. Popularita sportů u české veřejnosti versus jejich prezentace v masmédiích. Praha, 2003. Akademický výzkum. FTVS UK. Dostupné z: <http://web.ftvs.cuni.cz/eknihy/sborniky/2003-11-20/rtf/04-011%20-%20Caslavovva4-e.doc.rtf>

Další prameny

Rozhovory s respondentkami pořizené v období 10. 4. 2022 – 3.4.2024

Seznam příloh

Příloha č. 1: Otázky k rozhovoru s respondentkami

Příloha č. 2: Rozhovor s Petrou

Příloha č. 3: Rozhovor s Pavlou

Příloha č. 4: Rozhovor s Danou

Příloha č. 5: Rozhovor s Alicí

Příloha č. 6: Rozhovor s Karolínou

Příloha č. 7: Rozhovor s Marií

Příloha č. 8: Rozhovor s Lenkou

Příloha č. 9: Rozhovor s Anetou

Příloha č. 10: Rozhovor s Terezou

Příloha č. 11: Rozhovor s Klárou

Příloha č. 12: Rozhovor s Andreou

Příloha č. 1: Otázky k rozhovoru s respondentkami

1. Věk
2. Rodinné zázemí – zaměstnání matky, otce
3. Sportují/sportovali rodiče? Jakým sportům se věnují/věnovali?
4. Vedli Tě rodiče ke sportu od mala? Pokud ano, jakým sportům ses věnovala před
5. házenou?
6. Jaké máš vzpomínky na dětství?
7. Jaké máš vzpomínky na školu?
8. Jaké máš vzpomínky na školní tělocvik?
9. Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená? Kdo Tě k tomu přivedl?
10. Věnovala ses kromě házené současně i jinému sportu?
11. Kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?
12. Jak jsi sladila házenou se studiem?
13. Jak jsi trávila volný čas?
14. Co ti házená dala/vzala?
15. Jak ses cítila v kolektivu? Co když se někomu nedařilo a „stahoval“ tým dolů?
Byla rivalita v týmu?
17. Kdo pro vás byl největším rivalem?

18. Účastnila ses některé z mezinárodních soutěží?
19. Jak bys zhodnotila dosažené úspěchy?
20. Mívala jsi nějaké rituály před zápasem?
21. Měly jste s týmem nějaké rituály před zápasem?
22. Jaké máš vzpomínky na trenéra?
23. Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?
24. Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?
25. Zajímala ses někdy o historii házené?
26. Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?
27. Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?
28. Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

Příloha č. 2: Rozhovor s Petrou

Věk: 26

Datum narození: 1996

Vzdělání: Středoškolské všeobecné s maturitou

Povolání: Administrativní pracovník

L: Jaké máš rodinné zázemí – co dělá maminka a co tat'ka?

P: Maminka je obchodní zástupkyně a tat'ka je profesor na vysoké škole

L: Věnují se rodiče nějakému sportu nebo se věnovali nějakému sportu v dětství?

P: Tat'ka se od svých mladých let věnuje rekreačně fotbalu a maminka jako malá závodně lyžovala a chodila na krasobruslení.

L: Takže Tě rodiče vedli ke sportu už od malička?

P: Ano, dá se říct, že mě vedli ke sportu

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

P: Jako malá jsem se věnovala hodně aktivitám, rodiče chtěli, abych byla všestranná. Takže jsem od malička, asi od 4 let, hrála na klavír, chodila na zpěv do hudební nauky a až později jsem začala sportovat. Dělala jsem atletiku, chodila tancovat a k tomu jsem hrála házenou.

L: Čemu ses tedy věnovala před tím, než jsi začala hrát házenou? Dělala jsi jiné sporty?

P: Jo, od malička, de facto od školky, jsem chodila tancovat a pak se k tancování přidala atletika a pak na základní škole spolužačky hrály házenou v Porubě a nějak mi o tom začaly povídat, a vzaly mě jednou na trénink a od té doby jsem vlastně hrála házenou. To mi bylo nějakých 9 let.

L: Na to navazuje můj další dotaz – o házené ses tedy dozvěděla skrze ty spolužačky na základní škole?

P: *Ano*

L: A nevíš, jak se ony k tomu dostaly?

P: *Myslím, že byly ve škole ve vestibulu na nástěnkách vyvěšené letáky s nábořem*

L: Jaké máš vzpomínky na školu?

P: *Ze všech studií jsem nejvíce času strávila se svými spolužičky ze střední, díky tomu, že jsem chodila na osmiletý gymnázium. A musím říct, že kolektiv jsme měli super, ale moc jsem na spolužáky mimo školy neměla čas. Kvůli tomu, že 4x týdně byl trénink a o víkendů zápasy. Takže jsem s nimi nemohla moc jezdit na mimoškolní výlety, ale třeba na lyžáku jsem s nimi byla.*

L: A jaké máš vzpomínky na školní tělocvik?

P: *Školní tělocvik pro mě byl největší utrpení, protože mě to vůbec nebavilo. Když to řeknu na rovinu, tak holky nebyly na stejné úrovni ve sportu jako já. Častokrát jsem se snažila z hodin tělocviku vyvléct, abych nemusela cvičit. Na základce jsem reprezentovala školu na různých olympiádách nebo závodech. Většinou buď v hodu kriketovým míčkem, nebo oštěpem. Na střední jsem pak už v ničem školu nerepresentovala.*

L: A když ses k té házené dostala, čím Tě tak uchvátila, že jsi u toho už zůstala?

P: *Možná proto, že to byl kolektivní sport, že to bylo úplně jiné prostředí, než které jsem znala, a tak nějak mě bavilo. Protože mě vždycky šlo házení míčem – vybíjená apod. takže jsem vždycky věděla, že mám silné ruce, takže díky tomu mi házená šla. Takže asi i proto pro mě bylo snadnější dělat něco, co mi šlo už od začátku.*

L: Na té základní škole ses během toho věnovala i jiným sportům než jen házené?

P: Ještě jsem dělala tu atletiku a chodila jsem tančit, takže tyto 3 aktivity plus k tomu několik dalších aktivit, ale postupem času jsem zůstala už jen u házené. Nejvíce mě to bavilo, a proto jsem si to vybrala.

L: Jsi schopná říct, kolik času týdně Ti házená zabírala? Kolik času jsi tomu věnovala?

P: Už od žákyň jsme měly 3 tréninky týdně plus k tomu o víkendu byly zápasy nebo turnaje. Takže docela dost času.

L: Jak jsi na základní škole byla schopna sladit házenou se studiem a potom později na střední škole?

P: Tím, že jsem z 5. třídy přecházela na gympl tak to pro mě bylo obtížnější, protože na tom gymplu jsem se potřebovala daleko více učit, ale co se týče školy, tak jsem nikdy nevynechávala tréninky, protože jsem se potřebovala učit. Takže jsem to musela skloubit nějak dohromady, abych když jsem měla nějaký důležitý test tak jsem se na něj učila pozdě do noci nebo o víkendech.

L: Byla jsi schopna během toho času, co ti brala házená a studium si najít kluka?

P: Dá se říct, že v pubertálním věku jsem o takových věcech úplně nepřemýšlela.

L: Jak jsi tedy trávila volný čas? Když Ti většinu času brala házená, víkendy byly turnaje nebo zápasy – měla jsi vůbec nějaký volný čas a pokud ano, jak jsi ho strávila?

P: Volného času bylo hodně málo, přes týden vlastně skoro vůbec. To bylo možná volno jeden nebo dva dny. Takže tento čas jsem byla doma a využila jsem čas ke studiu nebo jsem se viděla se spolužačkama z gymplu. A co se týče letních prázdnin tak jsme měly volno jen 3 týdny nebo měsíc. A v srpnu, někdy už i dřív, se začínala letní příprava.

Takže jsem o prázdninách kvůli tomu nemohla tolik jezdit na Slovensko za rodinou ani jinde na dovolenou s rodinou. Takže jsem vlastně veškerý svůj čas trávila na házené.

L: K tomu se váže další dotaz. Chtěla bych se zeptat, co Ti házená vzala a co Ti dala? Popisuješ, že Ti primárně vzala hodně volného osobního času, na úkor házené jsi přicházela i o hodně času s kamarády mimo házenou, ale co Ti ta házená dala?

P: Dala mi přátelství na celý život. Dala mi to, že musím každý den dělat nějakou sportovní aktivitu.

L: Takže sis zvykla na aktivní způsob života?

P: Ano, hodně jsem si zvykla na aktivní život. A hlavně teda to přátelství, protože tím, že v házené jsou turnaje pro týmy z celého světa, kde se seznamujeme s dalšími lidmi, co hrajou házenou, tak máme díky tomu hodně kamarádů i mimo město.

L: Házená je kolektivní sport, jak ses v tom kolektivu cítila a jak ses tam sžila? A co když byl v kolektivu někdo, kdo nebyl tak šikovný a během těch zápasů stahoval tým dolů a nedařilo se mu, vznikala díky tomu rivalita v týmu?

P: Musím říct, že jsme měly vždycky štěstí na kolektiv nebo tedy já jo. Takže si myslím, že až taková rivalita tam nebyla, ale vždycky se našel někdo, kdo s tebou hrál na stejném postu a prostě jsi chtěla být lepší než on. Tak to bude asi vždycky.

L: A když se někomu nedařilo, dávaly jste mu nějak najevo, že vás stahuje dolů a kazí vám výsledky?

P: Myslím si, že ne. Nebo si neuvědomuju, že by byl nějaký případ, kdy bychom dávaly někomu najevo, že ty si na prd, ty nám to kazíš, my tě nechceme. To se nikdy nestalo.

L: Když jsi mluvila o té rivalitě uvnitř týmu, kdo naopak byl rivalem pro celý váš tým v rámci soutěže?

P: *Myslím, že jsme byli velcí rivalové s Karvinou, a když byla rozdělena Hrabůvka a Poruba, tak s Hrabůvkou. Pak se to spojilo.*

L: A jak ve starším věku, v dorostenecké soutěži?

P: *Karviná zůstala, protože ty s náma hrály stejnou soutěž a myslím si, že Olomouc.*

L: Mluvila jsi o turnajích a zápasech – účastnila ses nějaké z mezinárodních soutěží v rámci klubu?

P: *Ano, zúčastnila jsem se Challenge Cupu a Evropských pohárů.*

L: Dosáhly jste tam nějakých úspěchů, na těchto turnajích?

P: *Většinou jsme postoupily do pozdějších kol, ale nikdy jsme nedošly do finále.*

L: A jak bys zhodnotila celkově dosažené úspěchy za celou svou házenkářskou kariéru? Čeho jsi dosáhla, čeho si vážíš a co považuješ za největší úspěch?

P: *Za největší úspěchy považuji asi 2. a 3. místo v nejvyšší ženské soutěži a vůbec to, že jsem se tam dostala. Jako malá jsem nikdy nedoufala, nebo nepřemýšlela nad tím, že se dostanu až tak daleko. Bohužel pro mě zklamání, že když jsem měla jít do reprezentace, tak jsem onemocněla a pak už jsem se tam nikdy nedostala díky další konkurenci.*

L: Jak dlouho se házené věnovala? Ty s házenou dále pokračuješ – jak dlouho se teď házené věnuješ? A co Tě přimělo k tomu, abys hrála až do teď?

P: *Házenou jsem začala hrát v 9 letech a věnovala jsem se jí až do 22 let. Pak jsem na rok hrát přestala, ale tím, že mi to hodně chybělo a měla jsem kvůli tomu i zdravotní problémy, tak jsem se k házené zase vrátila a do dneška jsem aktivním sportovcem.*

L: Pokud v budoucnu plánuješ rodinu, myslíš si, že své děti povedeš ke sportu a konkrétně k házené?

P: Určitě svoje děti povedu ke sportu, ale jako bude to záležet na nich. Te pokud vyloženě nebudou chtít nebo se jim to nebude líbit, nebo se jim nebude líbit v kolektivu, tak to rozhodnutí pak nechám na nich. Ale pokud se nebudu věnovat nějakému konkrétnímu sportu, tak je budu vychovávat tak, aby aspoň chodily na hory nebo do fitka. Aby se věnovaly nějakým fyzickým aktivitám. Ale konkrétně házené – v minulosti jsem si říkala, že i jo, ale teďka kdo ví no.

L: Zajímala ses někdy o samotnou házenou, odkud se házená dostala do Česka, od kdy se v Česku házená hraje, z čeho se vyvinula apod.?

P: Asi jsem to někdy zkoumala na střední škole, když jsem musela mít referát. Myslím si, že házená pochází z Dánska, ale jistá si na 100 % nejsem a jak se dostala do Česka a jak dlouho se tady hraje, to jsem úplně nezkoumala.

L: A nějakou historii ohledně klubu TJ Sokol Poruba znáš?

P: Maximálně co se týče nějaké novodobé historie, že hrajou nejvyšší ligu, že byly jednou mistryně ČR. A pak 2. a 3. místa a jinak nevím.

L: Měla jsi před zápasem nějaké rituály?

P: Ani moc ne. Jen jsme se spoluhráčkou měly takový předzápasový pozdrav. Jako tým jsme ale žádný rituál neměly.

L: Jaké máš vzpomínky na trenéra?

P: Nejvíce si pamatuju trenéry z dorostu, jak z mladšího, tak staršího. S nima máme asi nejvíce zážitků. Trenérka v mladších dorostenkách se hodně snažila nás vychovat tak, abychom držely s holkama při sobě jako tým. Myslím, že to se jí opravdu povedlo. Protože od té doby máme dobrou partu pořád a bavíme se dodnes, i když už je to asi 10 let od mladších dorostenek. Takže si myslím, že tohle se jí opravdu povedlo. Vždycky se snažila nám vymýšlet různé teambuildingy a vedla nás tak, abychom držely při sobě a táhly za jeden provaz. Stejně na to pak navazoval i trenér staršího dorostu, ale ve

starším dorostu jsme se už více snažily o úspěchy v soutěži. Trenér se už nesoustředil nejen na to, abychom byly dobrý parta, ale abychom měly i výsledky. Na trenéry z nižších kategorií si taky vzpomínám, ale asi ve mně nezanechali to stejné, co trenéři, které jsme měly v pubertě, a byli s námi nejdéle.

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

P: Tak jako první se mi vybaví holky z házené. No a pak vzpomínky spojené s nimi. Pak si vzpomenu na porubskou Sokolovnu, kde jsme mívaly tréninky v rámci letní přípravy a pak někdy i v zimě, když nebyla volná hala v centru.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

P: Víím, že se v Sokole hraje volejbal a hokejbal. Pak jsou tam i kurty na tenis. Ale nevím, jak na tom jednotlivé oddíly jsou a jakou hrají soutěž.

Příloha č. 3: Rozhovor s Pavlou

Věk: 25

Datum narození: 1997

Vzdělání: Vysokoškolské

Povolání: Administrativní pracovník, momentálně na rodičovské dovolené

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí? Jaké zaměstnání mají Tví rodiče?

P: Rodiče jsou oba dva OSVČ, podnikají.

L: Věnovali se rodiče sportu?

P: Otec kdysi hrál házenou závodně a poté i trénoval. Maminka hrála v mládí taky házenou, ale jen v nižších kategoriích, mladší žačky. Taťka ten hrál snad až do 40 let za klub Ostrava Vítkovice. Potom trénoval kluky v Ostravě, v Karviné extraligu mužů, kde byl asistentem trenéra. Mám i sourozence, kteří sportují – brácha do 25 let hrál házenou na vrcholové úrovni, než skončil kvůli zranění a druhý bratr hrál florbal na vrcholové úrovni v zahraničí.

L: Vedli Tě rodiče ke sportu od mala? Pokud ano, jakým sportům ses věnovala před házenou?

P: Od mala jsem vlastně vyrůstala jen v házené, žádný jiný sport jsem ani nezkoušela. Taťka i mamka mě oba přiměli už snad na základce v první nebo druhé třídě k házené. To jsem si ale pak rozmyslela, že to dělat nechci. O rok později jsem se k tomu ale stejně vrátila a zůstala jsem u házené až do dospělosti.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

P: Na dětství mám moc pěkné vzpomínky. Trávili jsme spoustu času hlavně na házené, protože naši se hodně věnovali bráchovi. Jezdili jsme s ním po republice na zápasy a na turnaje. A nehrál jen bratr, ale i bratranec, takže jsme to různě střídali a já sama jsem pak na házené trávila spoustu času. To byly jak turnaje, tak zápasy.

L: A jaké máš vzpomínky na školu?

P: *Když to vezmu z pohledu té házené, tak to jsme hrály ještě v Hrabůvce, kde jsem hrávala házenou na betonu, kde to byl prostě jen kroužek. Pak asi od osmé třídy jsem už hrála v Porubě, kde to začalo mít nějakou úroveň, a to už ta házená měla i určitý rozměr co se týkalo volby střední školy. Proto jsem vlastně šla na sportovní gymnázium, abych mohla skloubit školu i házenou a mohla mít individuální plán.*

L: A co školní tělocvik? Na ten vzpomínáš jak?

P: *Na základce mě moc nebavil, protože gymnastika a podobně nebyly moc pro mě, a hlavně na základce míčové sporty. Protože když to jedna z holek ovládá, nějaké ty vybíjené a zbytek to neovládá tak je to těžké. Takže na základce mě tělocvik nebavil. Na sportáku už to bylo potom jiné, protože tam to bylo hodně individuální. Mohli jsme se soustředit na ty oblasti, které jsme potřebovali. Z tělocviku jsme ale taky často měli omluvenky na své tréninky s házenou.*

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená a kdo Tě k tomu přivedl?

P: *K házené mě přivedli rodiče a bylo to jednoduše tak, že mi řekli – budeš hrát házenou. Tak jsme prostě šli na házenou. Takhle jsem se tedy o tom dozvěděla a nic jiného mi nezbylo.*

L: Jsi schopná říct, kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?

P: *Když jsme byly mladší, tak to byly 2-3 tréninky týdně a k tomu nějaký turnaj nebo zápas. Potom později to byly tréninky 4x – 5x týdně, zápas každý víkend a kolikrát zápasy za 2 věkové kategorie. Takže jednu dobu to bylo opravdu náročné. V kategoriích starší dorost a ženy, tam jsme toho měly nejvíc. To byly 4 tréninky s dorostem a zápas s dorostem a k tomu jeden trénink s ženama a zápas s ženama. Takže ze 7 dní v týdnu jsem 6 dní věnovala házené.*

L: Jak se Ti podařilo skloubit házenou se studiem?

P: Jelikož jsem šla na ten sportovní gympl, tak bych řekla, že jsem to sladila až moc dobře. Protože ta škola mi umožnila se věnovat oběma věcem současně najednou.

L: Jak jsi trávila volný čas?

P: Tak toho volného času zase nebylo tolik. Ale když už jsem volný čas měla, tak jsem ho stejně trávila s kamarádkama z házené anebo jsem čas trávila se svým přítelem.

L: Když se na to podíváš s odstupem času – co Ti házená vzala a co naopak dala?

P: Vzala mi hlavně teda ten čas. Protože člověk byl opravdu o víkendech pryč, když se třeba jezdilo na zápasy přes celou republiku. Ale na druhou stranu jsem si v házené vybudovala takové přátelství, že mi vlastně nic nechybělo. Možná mi uteklo pár rodinných oslav, nějaká dovolená, ale nikdy to nebylo tak, že bych strádala. Protože přátelství jsem měla hlavně v té házené. Takže házená mi dala jak ty kamarády, tak i určitou disciplínu, vychování a základ do života.

L: Jak ses cítila v kolektivu?

P: V kolektivu jsem se cítila dobře. Obzvlášť v určitých kategoriích, když už jsme spolu byly dlouho a byly jsme zajetý tým. Tak to bylo úplně perfektní. A o tom kolektivu to hlavně bylo. Já jsem během let dala pauzu a pak když jsem se vracela po dvou letech, tak ten kolektiv tam už potom nebyl a ta házená pro mě pak ztratila význam. Když je házená kolektivní sport a ten kolektiv tam pak není, tak tam člověk nemá moc pro co jít.

L: Co když se v týmu někomu nedařilo a stahoval tým dolů? Byla v týmu rivalita?

P: Když přišel někdo nový a moc nevěděl, tak jsme se mu snažily pomoci. Rivalita spíš mezi těma ženama. Když byl přechod mezi ty starší, nebo když chodily holky z áčka pomáhat do bečka. Tam něco takového bylo, aby si vlastně člověk zahrál.

L: Kdo pro vás byl největším rivalem?

P: *Největší rival byl pro nás Olomouc, v kategorii mladší – starší dorostenky.*

L: Účastnila ses nějaké mezinárodní soutěže?

P: *Ano. Mezinárodní soutěže jsme se účastnily vlastně každý rok na mezinárodním turnaji Prague Cup a tam se nám jeden rok podařilo vyhrát finále skupiny B. Nic dalšího mezinárodního tam nebylo.*

L: Podařilo se vám s týmem dosáhnout nějakých úspěchů? Pokud ano, jak bys je zhodnotila?

P: *Tak za úspěch považuji to finále na Prague Cupu, účast na Olympiádě dětí a mládeže a pak za úspěch považuji už jen to, že jsme hrály tu nejvyšší možnou soutěž v naší kategorii. Hrály jsme nejvyšší ligu v republice a jeden rok v dorostu jsme skončily třetí.*

L: Mívala jsi před zápasem nějaké rituály?

P: *Osobně jsem žádné neměla, jen dobrá snídaně. Ale s holkama jsme si pletly vlasy, poslouchaly jsme písničky a měly jsme společnou týmovou rozcvičku s naším oblíbeným playlistem.*

L: Co trenéři, jak na ně vzpomínáš?

P: *Záleží, na kterého, za ty roky jich bylo spousta. Nejlepší vzpomínky mám na paní trenérku z mladšího dorostu a pana trenéra ze staršího dorostu. Což byli dva trenéři, kteří přišli v době, kdy jsme měly super kolektiv a kdy ta házená opravdu někam vedla a kdy to pro mě mělo největší význam. A myslím si, že nám oba hodně dali. Tréninky byly dobře sestavené, zároveň pro nás byli i rodina. Dali nám určitou disciplínu, ale nebylo to jen o tom drilu, ale byla to i sranda. Na tyhle dva trenéry teda vzpomínám nejvíc. V součtu jsme je měli možná 7 let, a to je polovina mé kariéry.*

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co Tě přimělo s házenou skončit?

P: *Házené jsem se věnovala od dětských let až do dospělosti, asi od 8 do 22 let. Skončila jsem s ní, protože když už člověk dozrává a potřebuje nějaké zázemí, jistotu a peníze, tak si ve výsledku rozmyslí, jestli se chce věnovat koníčkům, i když mu to třeba jde, ale nemá z toho tolik, kolik by potřeboval. Je to pak i na úkor nějakého rodinného života. Takže mě přimělo skončit to, že jsem se chtěla věnovat rodinnému životu i jiným koníčkům a práci. Všechno dohromady to prostě nešlo, a kdyby už to šlo, tak by to u nás v republice muselo vypadat jinak, musela by ta házená být dobře ohodnocena, aby to mělo smysl to dělat. A to u nás prostě není. Jednou jsem si to zkusila, kdy jsem hrála za ženy A, a i když tam pro mě byly přizpůsobené podmínky, abych se mohla věnovat i té práci tak i přes to se finančně nevyplatilo se tomu věnovat a obětovat tolik času. Ale asi záleží na každém, čemu dá větší váhu.*

L: Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

P: *Ke sportu určitě ano, protože sama moc dobře vím, co mi ten kolektivní sport dal. Hlavně pro to přátelství, protože takové kamarády si podle mě dítě nemá dnes moc možnost mimo sport najít. Ale nevím, jestli bych to chtěla vést k házené. Možná na zkoušku, ale tím, že vím, jak to chodí, tak bych byla radši, kdyby se zkusil jiný sport.*

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

P: *Já ne, ale můj taťka ano. Vede si domácí kroniky o vývoji házené tady u nás v Česku. Vzhledem k tomu, že tu házenou hrál, tak může srovnat, jaké to bylo za jeho doby a jak se to změnilo.*

L: Víš něco o historii klubu?

P: *O historii nic nevím, spíš mám jen přehled o tom, co se tam děje posledních 10 let. A pamatuju si, jak holky vyhrály ligu.*

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

P: Vybaví se mi určitě holky, se kterými jsem házenou hrávala. Kromě toho se mi pak vybaví budova TJ Sokol Poruba, která se v Porubě. Tam jsme někdy mívaly tréninky.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

P: Vím, že se v Sokole hraje více sportů, ale teď si nevybavím jaké.

Příloha č. 4: Rozhovor s Danou

Věk: 25

Datum narození: 1997

Vzdělání: Středoškolské s maturitou

Povolání: Zdravotní sestra

L: Jaké máš rodinné zázemí – co dělá maminka a co tat'ka?

D: Mamka pracuje jako obsluha na čerpací stanici a tat'ka je v invalidním důchodu a předtím pracoval na šachtě horníka.

L: Věnují se rodiče nějakému sportu nebo se věnovali nějakému sportu v dětství?

D: Mamka nesportovala nikdy a tat'ka hrál závodně fotbal asi do 23 let, než měl úraz kolene. A teď se rekreačně rodiče věnují turistice, badmintonu, tenisu a jezdí na kole.

L: Vedli Tě tedy rodiče ke sportu od mala? Pokud ano, jakým sportům ses věnovala před házenou?

D: Jo vedli, od mala jsem taky chodila na badminton, tenis a hodně jsme jezdili na hory lyžovat.

L: Na dětství máš tedy hodně hezkých vzpomínek?

D: Ano, vzpomínky mám dobré, vyrůstala jsem úplně rodině, hodně času jsem strávila i s babičkou a dědou a mám o 4 roky mladší sestru, takže jsem hodně času trávila i se sestrou.

L: A jaké máš vzpomínky na školu?

D: Na základku dobrý, to jsme měli i hezké vztahy ve třídě a měla jsem tam hodně blízké kamarádky, se kterými jsem trávila hodně času mimo školu. Na střední škole se to docela zlomilo, moc se mi do školy chodit nechtělo a byla jsem docela lajdák. Prvák,

druhák ještě dobrý, ale ve třetíáku a čtvrtáku už to bylo horší. No a teď jsem na výšce a jsem takový věčný student. Jsem v posledním ročníku, ale mám pozastavené studium.

L: A co školní tělocvik, jaké máš na to vzpomínky?

D: Tělocvik mě bavil, a tím, že jsem hrála házenou tak mi všechno šlo dobře. Kromě teda gymnastiky, výmyky a šplhání po laně, to mi nikdy nešlo.

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená? Kdo Tě k tomu přivedl?

D: K házené mě přivedli rodiče a bylo to tak, že od mamky kolegyně z práce měla v házené dceru. Takže mě pak přivedli do mladších žaček a už jsem u toho zůstala.

L: Kromě házené ses věnovala i jinému sportu?

D: Ne, jinému sportu jsem se nevěnovala.

L: Můžeš říct, kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?

D: V mladších kategoriích jsme měli tréninky 3x týdně a ve starších pak 4-5x týdně plus zápasy nebo turnaje o víkend.

L: Jak se Ti dařilo skloubit házenou se studiem?

D: Docela těžko, nějak to šlo, ale bylo to pro mě náročné. Učila jsem se většinou po cestě na trénink v tramvaji nebo v autobuse po cestě na zápas nebo večer po tréninku.

L: Jak jsi trávila volný čas?

D: Moc volného času nebylo, ale když už jsem měla volno tak jsem ho stejně trávila s holkama z házené anebo jsem trávila čas s rodiči.

L: Jsi schopná říct, co ti házená dala a co naopak vzala?

D: *Vzala mi ten volný čas a zdraví. Ale dala mi přátelství, která trvají až do dneška a tak mi dala disciplínu a řád.*

L: Házená je kolektivní sport, jak ses teda cítila v kolektivu? A co když se někomu nedařilo? Byla rivalita v týmu?

D: *V kolektivu jsem se cítila dobře a oblíbená. Rivalita asi byla, protože tam vždycky někdo měl takovou nadvládu nad ostatními a často se vytvářely skupinky. To takhle bylo vždycky.*

L: Kdo pro vás byl největším rivalem?

D: *V mladších kategoriích to byla Karviná a v pozdějších kategoriích Olomouc.*

L: Účastnila ses některé z mezinárodních soutěží?

D: *Jen mezinárodního turnaje Prague Cup a Československé ligy ve starších žáčkách.*

L: Dosáhly jste v rámci těchto soutěží nějakých úspěchů? Jak bys je zhodnotila?

D: *Žádných velkých úspěchů jsme nedosáhly, ale zhodnotila bych je asi kladně, nějaké medaile doma jsou, tak dobrý.*

L: Mívala jsi nějaké rituály před zápasem?

D: *Poslouchala jsem hodně písničky. A společně s holkama jsme taky poslouchaly písničky, pletly vlasy a společná rozcvička.*

L: A co trenéři, jaké máš na ně vzpomínky?

D: *Nejvíce v paměti mi zůstali trenéři z mladšího a staršího dorostu. Tihle mi po všech*

stránkách předali nejvíc. Tady už se hrálo na výsledky a ta házená vypadala úplně jinak než v začátcích. Měly jsme i super partu a na tréninky jsem se vždycky těšila.

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?

D: Házené jsem se věnovala asi od 10 do 20 let, takže cca 10 let. V pozdějším věku se už holky rozutekly po republice na vysoké školy, takže se nám rozpadl i kolektiv a tím pádem to pro mě už nemělo takový smysl. Takže rozpad toho kolektivu a taky změna trenéra.

L: Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

D: Určitě bych je chtěla vést ke sportu, ale nevím, jestli přímo k házené. Ráda bych to udělala tak, že je dám na individuální i kolektivní sport a pak ať se sami rozhodnou, co je baví více.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

D: Nezajímala.

L: Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?

D: Nevím.

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

D: Když se řekne TJ Sokol Poruba tak se mi hned jako první vybaví holky z házené.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

D: Nevím.

Příloha č. 5: Rozhovor s Alicí

Věk: 26

Datum narození: 1996

Vzdělání: Středoškolské s maturitou

Povolání: Prodavačka

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí – zaměstnání matky, otce?

A: Mamka je ředitelka distribučního centra a taťka je kuchař.

L: Sportují/sportovali rodiče? Jakým sportům se věnují/věnovali?

A: Závodně nikdy, jen rekreačně. Mamka volejbal a taťka ping pong

L: Vedli Tě rodiče ke sportu od mala? Pokud ano, jakým sportům ses věnovala před házenou?

A: Jo, rodiče mě ke sportu vedli už od mala. Začalo to možná někdy ve školce, kdy jsem chodila na tanečky a gymnastiku a později na základní škole atletika, to bylo před házenou.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

A: Vzpomínky mám hezké, mám plno zážitků s mamkou a bráchou, kdy jsme hodně cestovali vlakem. Mamka nás hodně brala na výlety s tetou a sestřenicí.

L: Jaké máš vzpomínky na školu?

A: Na školu mám dobré vzpomínky, hlavně na gympl. Chodila jsem na sportovní gympl a bylo tam hodně sportovních akcí a to mě hodně bavilo.

L: Jaké máš vzpomínky na školní tělocvik?

A: Na základní škole jsme se museli účastnit všeho, ale na tom sportovním gymplu bylo dobré, že už jsme neměli všechny hodiny povinné.

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená? Kdo Tě k tomu přivedl?

A: O házené jsem se dozvěděla náhodou, když jsem strašně chtěla hrát volejbal a jednou jsem se šla podívat na trénink do haly v Porubě, tak ještě předtím byl trénink házené. Pan trenér, který trénink vedl se mamky zeptal, jestli nechci zkusit házenou, a tak jsem šla.

L: Věnovala ses kromě házené současně i jinému sportu?

A: Bylo období, kdy jsem během házené dělala současně atletiku. Kdy se mi dost dařilo, dostala jsem se i do reprezentace, ale nakonec zvítězila házená, za což jsem takhle zpětně ráda.

L: Kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?

A: V těch mladších kategoriích to bylo asi 3x týdně trénink a o víkendu zápasy. Později to bylo už častěji, 4-5 tréninků týdně a zase zápasy nebo turnaje o víkendu. Pak v ženách už toho bylo opravdu hodně, kdy jsme měly 8 tréninků týdně plus zápasy o víkendu.

L: Jak jsi sladila házenou se studiem?

A: Bylo to náročné, ale nějak se to zvládnout dalo. Našla jsem si v tom svůj systém a pak to šlo.

L: Jak jsi trávila volný čas?

A: Volného času moc nebylo, ale když už nějaký by, tak jsem ho trávila s kamarády z házené.

L: Co ti házená dala/vzala?

A: Házená mi dala strašně moc přátel, naučila mě disciplíně a schopnosti se ovládat, protože ne vždycky se vám líbí, co děláte na tréninku, ale dělat to prostě musíte. A naopak co mi vzala? No, co si tak uvědomuju, tak třeba možnost letních brigád, protože nebyl čas. Byly tréninky, soustředění a na brigády už pak nebyl čas. Ale nelituju ničeho.

**L: Jak ses cítila v kolektivu? Co když se někomu nedařilo a „stahoval“ tým dolů?
Byla rivalita v týmu?**

A: V kolektivu jsem se cítila dobře, myslím si, že jsem nekonfliktní typ a dokážu vyjít s každým. A rivalitu v týmu jsem asi nevnímala. Brala jsem to tak, že si zahrajeme všechny a vždycky jsem byla ráda, že jsem měla možnost na tom hřišti být. A co se týče toho, že pokud někdo tým stahoval dolů, tak od toho tam byl hlavně trenér, aby to řídil, ale samozřejmě, že byly holky našťavané, že se nedaří pak celkově získávat ty výsledky.

L: Kdo pro vás byl největším rivalem?

A: Co si tak pamatuju, tak to bylo družstvo Karviné a Hrabůvka. Ve starších kategoriích Olomouc a asi Slavie.

L: Účastnila ses některé z mezinárodních soutěží?

A: V žactvu to byla Československá liga a pak to byly spíš turnaje. Potom v ženách zase Československá liga a poháry.

L: Jak bys zhodnotila dosažené úspěchy?

A: Já si vlastně nejsem jistá, jestli jsem nějaký úspěch zažila, ale myslím si, že jsme si užila každý zápas a to, jestli jsme měly medaili nebo ne, není pro mě tak důležité.

L: Mívala jsi nějaké rituály před zápasem?

A: Já osobně jsem žádný neměla, ale s týmem jsme měly nějaký pokřik, v dětství maskoti. Víc si teď nevybavím.

L: Jaké máš vzpomínky na trenéra?

A: No, trenérů jsem měla hodně, ale na každého vzpomínám v dobrém a myslím, že každý z nich mi něco dal a něco mě naučil. Každý byl jiný.

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?

A: Házené jsem se věnovala od 3. třídy, měla jsem pak i nějaké pauzy, kdy jsem nehrála, ale skončila jsem ve 25 letech, a to ze zdravotních důvodů.

L: Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

A: Pokud se mi poštěstí a budu mít někdy v budoucnu rodinu, tak určitě děti povedu ke sportu a pokud je bude zajímat házená, tak jim v tom bránit nebudu.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

A: O historii samotné házené jsem se nikdy nezajímala, ale pamatuju si, že jsem jednou psala seminární práci na téma házené, a to je tak všechno.

L: Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?

A: Je to možná smutné, ale o historii svého klubu nevím vůbec nic. Víím, že jsme v minulosti získali titul mistra ČR, ale jinak nevím vůbec nic.

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

A: Jako první se mi samozřejmě vybaví tým z Poruby, se kterým jsem hrávala, pak trenéři a pak porubská Sokolovna. Na Sokolovnu mám hodně vzpomínek. Tam jsem se s házenou potkala úplně poprvé v životě. Já jsem se tam prvně přišla s mamkou podívat na trénink volejbalu a zrovna tam byl trénink házené. V Sokolovně jsme mívaly

tréninky jako menší, pak jsme trénovaly a hrály hlavně na Čapkárně a Sareze v centru v Ostravě, ale když nebyly volné haly v Ostravě, tak jsme někdy i v dorostenkách mívaly tréninky v Porubě.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

A: Jojo, je tam volejbal, hokejbal, box, tenis a myslím, že tam trénují i mažoretky.

Příloha č. 6: Rozhovor s Karolínou

Věk: 26

Datum narození: 1996

Vzdělání: Středoškolské všeobecné s maturitou

Povolání: Učitelka v mateřské škole

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí? Jaké zaměstnání mají Tví rodiče?

K: Můj otec je technik výtahů, matka pracuje v obchodě – paní prodavačka.

L: Sportují nebo sportovali rodiče za mlada? Jakým sportům se případně věnují nebo věnovali?

K: Ne, rodiče se nikdy ničemu nevěnovali, ani teď se žádnému sportu nevěnují.

L: Takže Tě rodiče ke sportu moc nevedli?

K: No, díky tomu, že se sami nikdy ničemu nevěnovali, tak ani mě k tomu nevedli. A před házenou jsem žádný jiný sport nedělala.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

K: Na dětství mám hezké vzpomínky. Velkou částí mého dětství byla už házená, takže na to ráda vzpomínám – na turnaje, na kamarády. Ale nejen na házenou, s rodinou mám taky hezké vzpomínky. Mám dva mladší sourozence a s nimi mám taky hodně hezkých vzpomínek z dětství.

L: Jaké máš vzpomínky na školu?

K: Na školu mám takové neutrální vzpomínky, všechno bylo fajn. Z předmětů mě nejvíc bavil tělocvik a angličtina.

L: Když Tě tělocvik bavil nejvíce, jak na něj vzpomínáš?

K: Dobře. V tělocviku jsem reprezentovala naši školu na různých akcích skoro v každém sportu, který byl možný. Třeba ve volejbale, ve vybíjené, v házené nebo v hodu kriketovým míčkem.

L: Jak ses o házené dozvěděla? Proč zrovna házená? Kdo Tě k tomu přivedl?

K: O házené jsem se dozvěděla tak, že k nám do školy přišel pan trenér z Poruby dělat nábor dětí do přípravy. A tak jsem šla na trénink, aniž bych věděla, co to házená je a už jsem u toho zůstala.

L: Dokážeš říct, kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?

K: V mladších kategoriích to bylo 3x týdně hodinu a půl a ve starších kategoriích jsme měli tréninky 4-5 týdně hodinu a půl a zápasy nebo turnaje o víkend.

L: Jak se Ti podařilo sladit házenou se studiem?

K: V pohodě, po škole jsem jezdila na tréninky a učila jsem se pak večer.

L: A jak jsi trávila volný čas?

K: Díky házené jsem toho volného času moc neměla, ale když už jsem měla volno tak jsem ho stejně trávila s holkama z házené.

L: Když to zhodnotíš takhle zpětně, co Ti házená dala a co Ti vzala?

K: Vzala mi teda asi hlavně volný čas, ale zase mi dala přátelství, která trvají až dodnes, plno zážitků a vzpomínek. Taky kondici. A naučila mě spolupráce a fungování v kolektivu.

L: Když zmiňuješ kolektiv, jak ses v něm cítila? A co když se někomu v týmu nedařilo a „stahoval“ tým dolů? Byla tam rivalita?

K: V kolektivu jsem se cítila dobře, já jsem vždycky byla takový bavič. V mini žáčkách byla velká rivalita, až možná šikana. Starší holky byly na ostatní zlé. Ale ve starších kategoriích jsem to už nevnímala.

L: A kdo byl největším rivalem pro váš tým?

K: V nejmladších kategoriích Karviná a Hrabůvka a později Olomouc.

L: Účastnila ses s týmem některé z mezinárodních soutěží?

K: Československé ligy v mladších a starších žáčkách a na mezinárodním turnaji Prague Cup.

L: Podařilo se vám na některých ze soutěží uspět?

K: Vyhrály jsme sokolské přebory v mladších žáčkách.

L: Mívala jsi nějaké rituály před zápasem?

K: Sama ne, ale společně s holkama jsme před zápasem poslouchaly písničky, pletly jsme si vlasy a měly jsme společnou rozcvičku a pak společný pokřik přímo před zápasem.

L: A co trenéři, jak na ně vzpomínáš?

K: Na všechny trenéry za celou dobu mám dobré vzpomínky, ale nejvíc vzpomínám na paní trenérku z mladšího dorostu a pana trenéra ze staršího dorostu. Tohle období jsme měly i s holkama nejlepší partu, měly jsme i výsledky a házená mě v tuhle dobu asi i nejvíc bavila.

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?

K: Věnovala jsem se jí od 6 do 20 let a s házenou mě přiměla skončit výměna trenéra. S házenou jsem ale skončila jen na hráčské úrovni, potom co jsem přestala hrát jsem si udělala trenérskou licenci a teď trénuju přípravku a mini žáky. To jsou děti od 5 do 11 let.

L: Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

K: Určitě, určitě ke sportu, a i konkrétně k házené. Nejspíš je asi nepovedu třeba k hudebním nástrojům, nejlépe prostě sport a hlavně kolektivní.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

K: Ne.

L: Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?

K: Nevím.

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

K: Vybaví se mi naše porubská Sokolovna, kde trénuju naše děti.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

K: Je tam box, volejbal, tenis a další, ale teď si nevzpomenu.

Příloha č. 7: Rozhovor s Marií

Věk: 26

Datum narození: 1997

Vzdělání: Středoškolské s maturitou

Povolání: Student

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí? Čím se živí matka a otec?

M: Rodiče jsou rozvedení. Matka je učitelka v mateřské škole a otec je realitní makléř.

L: Sportují nebo sportovali v mládí rodiče?

M: Ano, sportovali. Mamka hrála v dětství a pak i v pubertě závodně softball a taťka sportoval a sportuje jen rekreačně – tenis, fotbal a basketbal. Oba se věnují i zimní, sportům.

L: Vedli Tě rodiče ke sportu od mala?

M: Ano, vedli. Se sestrou nás ke sportu vedli už od mala. Chodily jsme na tanečky a mamka nás pak později přivedla k softballu. Obě jsme závodně lyžovaly, ale to bylo hodně časově náročné a ani jsem se moc nechytly, tak jsme skončily. Já jsem pak chodila ještě na basketbal a pak teda i házenou.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

M: Na dětství mám fajn vzpomínky. Především vzpomínám na ty sporty a na zážitky z nich, taky na výlety s rodiči a jak se nám věnovali a vymýšleli nám různé aktivity.

L: A co škola? Jaké máš vzpomínky na školu?

M: Na školu vzpomínám asi taky v dobrém, nevzpomínám si na žádný negativní zážitek, bylo to takové průměrné období. Měla jsem hodně kamarádů, byla jsem průměrný žák.

Věděla jsem, že mi to celkem jde a nemusím, jsem moc snažit, tak jsem nějak procházel a s dvojkama, trojkama a spíš jsem si to užívala.

L: Jaké vzpomínáš na školní tělocvik?

M: Hodně dobře, vždy jsem vynikala nad ostatníma holkama. Na střední jsem pak i měla tělocvik s klukama, kde jsme byly asi jen dvě holky. Hodně jsme hráli fotbal a míčové hry. Holky dělaly hodně gymnastiku, a to mě nebavilo a byla jsem ráda, že se vybiju s klukama.

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená? Kdo Tě k házené přivedl?

M: O házené jsem se dozvěděla od dědy, který se jí věnoval a pak i skrze taťku, kteří chtěli, abych to zkusila, a pak jsem u toho už zůstala.

L: Věnovala ses kromě házené současně i jinému sportu?

M: Ano, současně jsem se ještě věnovala basketbalu. Asi rok jsem zvládala stíhat všechny tréninky, když ještě nebyla moc náročná škola, ale pak už jsem se si musela vybrat. A vybrala jsem si házenou.

L: Kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?

M: No, docela dost. Týdně jsme měly 3 tréninky, pak když jsme byly starší taky 4. A k tomu o víkendech zápasy.

L: Jak se Ti podařilo sladit házenou se studiem?

M: Relativně v pohodě, studovala ještě na střední s tím, že před maturitou jsem už házenou opustila, kvůli přípravě na maturitu a kvůli vysoké, aby se mohla plně věnovat škole.

L: Jak jsi trávila volný čas?

M: *Pokud jsem teda nebyla na tréninku, na zápase nebo někde na výjezdu na celý víkend, tak jsem byla rada, že jsem doma. Protože to bývalo náročné. Přijít ze školy, naobědvat se, sbalit si tašku a jít na trénink. A pak večer přijít hotová z tréninku. Ve volném čase jsem se snažila odpočívat anebo jsem byla s kamarády.*

L: Co ti házená dala a co naopak vzala?

M: *Házená mi určitě dala kamarádky, výborný kolektiv, házená mi taky dala i nějakou přípravu do života a zdravou soutěživost. Schopnost umět se vyrovnat s prohrami a vyrovnat se s tím, že jednou je člověk dole, jednou je nahoře. A co mi vzala? Tak nejvíc ten volný čas. Když jsem třeba byla ve vyšším věku, kdy jsem chtěla chodit ven tak jsem nemohla kvůli tréninku, často jsem taky přišla o rodinné oslavy kvůli zápasu. No a taky mi vzala jedno zdravé koleno – byla jsem na operaci křížového vazů a od té doby cítím, že to koleno není tak zdravé a pevné jako bývalo.*

L: Jak ses cítila v kolektivu? Co když se někomu nedařilo a „stahoval“ tým dolů? Byla rivalita v týmu?

M: *V kolektivu jsem se ze začátku necítila moc dobře, protože jsem byla nová a naskočila jsem pozdě. Ty holky tam třeba byly už od šesti let a já jsem začala až kolem dvanácti. Holky už tam měly nějaké základy, zajetý kolektiv a já jsem byla nováček. Potom jsme se ale samozřejmě skamarádily a ony mě vzaly mezi sebe. Ze začátku jsem tedy byla já, kdo ten tým stahoval dolů. Byly tam holky, které se snažily podporovat a snažily se ty horší holky povzbuzovat. Ale taky tam samozřejmě byly hráčky, které si tu frustraci vylévaly na nás. Ale potom, co jsem se dostala i do základu tak jsem se snažila být právě tím typem hráčky, která ostatní, kterým se nedaří, povzbuzuje. Rivalita v týmu byla spíš jedinečně mezi jedinci, kteří se prali o místo, ale obecně si myslím, že tam byla spíš přátelská nálada.*

L: Kdo pro vás byl největším rivalem?

M: *Co si tak vzpomínám, tak největším rivalem byla podle mě Olomouc.*

L: Účastnila ses některé z mezinárodních soutěží?

M: *Soutěže ne, jen vím, že jsme jezdily na mezinárodní turnaj do Prahy.*

L: Jak bys zhodnotila dosažené úspěchy?

M: *Nijak, žádné nemám.*

L: Mívala jsi nějaké rituály před zápasem?

M: *Neměla. Já nejsem nijak pověřčivá nebo něco takového, abych si myslela že musím mít před zápasem rituály, aby se mi dařilo.*

L: A s týmem jste měly nějaký společný rituál před zápasem?

M: *To jo. Takovou klasiku, týmové porady v šatně před zápasem, hudba, pokřiky na hřišti k motivaci.*

L: Jaké máš vzpomínky na trenéra?

M: *Někteří byli tvrdí, třeba v nízkém věku to bylo až příliš tvrdé ten přístup, kdy to děti vnímají spíš jako zábavu a rozptýlení. Tak v té době to trenéři to moc prožívali. V pubertě mi naopak někdy přišlo, že jsou moc měkčí a holky si pak dovolovaly.*

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?

M: *No, já jsem s házenou začala celkem pozdě, cca od 11 let a skončila jsem pak nějak v 17. Skončila jsem kvůli maturitě a následně kvůli vysoké škole.*

L: Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

M: *Rodinu plánuju. Děti určitě povedu ke sportu, nevím, jestli konkrétně k házené. Spíš bych chtěla, abych dětem dopřála to, co bylo dopřáno mě - aby si vyzkoušely velkou škálu sportů a pak si samy vybraly, co jim nejvíce sedne.*

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

M: *O historii házené jsem se nijak zásadně nezajímala, občas když byl třeba starší trenér, tak zmínil nějaká původní starší pravidla, ale osobně jsem se o historii nezajímala.*

L: Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?

M: *Nevím*

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

M: *Spoluhráčky z házené.*

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

M: *Nevím.*

Příloha č. 8: Rozhovor s Lenkou

Věk: 25

Datum narození: 1997

Vzdělání: Vysokoškolské

Povolání: Student

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí? Jaké zaměstnání mají Tví rodiče?

L: Rodiče jsou rozvedeni od svých dvou let. Taťka pracuje jako mistr výroby ve firmě, který se zabývá montáží ocelových konstrukcí a mamka pracuje jako obsluha v soláriu.

L: Věnují se rodiče nějakému sportu nebo se věnovali nějakému sportu v dětství?

L: Dnes už ne, ale za mlada se aktivně věnovali sportu. Taťka hrával v mládí fotbal a závodně házenou, mamka se závodně věnovala atletice.

L: Takže Tě rodiče ke sportu od mala? Pokud ano, jakým sportům ses věnovala před házenou?

L: Že by mě ke sportu úplně vedli se asi říct nedá, chodila jsem občas do sportovních kroužků ve škole. Jinému sportu, než házené jsem se nikdy nevěnovala.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

L: Dětství jsem neměla úplně šťastné, když jsem byla malá, tak se naši rozváděli a doma nebylo moc veselo. Naopak na dospívání a pubertu mám krásné vzpomínky.

L: A co na školu, na tu máš jaké vzpomínky?

L: Na školu mám krásné vzpomínky, já jsem měla školu strašně ráda, učení mě bavilo a vždycky mi to šlo. Ve škole jsem měla hodně kamarádů a vídala jsem se s nimi i mimo školu. S některými z nich se stýkám dodnes.

L: Jaké máš vzpomínky na školní tělocvik?

L: Tělocvik patřil mezi mé nejoblíbenější předměty ve škole a tím, že mi skoro všechno šlo, tak mě to hodně bavilo. A snad každý rok jsem školu reprezentovala na různých soutěžích mezi školami mezi sebou. Později, když už jsem hrála házenou tak jsem na školním tělocviku měla nejraději míčové hry.

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená a kdo Tě k tomu přivedl?

L: O házené jsem se dozvěděla od jedné spolužačky na základní škole. Jednou mě přivedla na trénink, ona krátce po tom skončila, ale já jsem u házené zůstala až do dospělosti.

L: Věnovala ses kromě házené současně i jinému sportu?

L: Kromě házené jsem se nikdy žádnému jinému sportu nevěnovala.

L: Kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?

L: V nižších kategoriích to byly 3 tréninky týdně a zápasy nebo turnaje o víkend, později 4-5 tréninků za týden a zase zápasy nebo turnaje o víkend.

L: Jak se Ti s takovým tréninkovým vytížením podařilo sladit studium s házenou?

L: Škola pro mě sice byla prioritou, ale házenou jsem milovala a nechtěla jsem se vzdát ani jednoho, takže to občas bývalo těžké. Hlavně na střední, chodila jsem na gympl a tam už to nebylo tak lehké skloubit jako na základce. Takže jsem se učila vždy večer po tréninku pozdě do noci, po cestě na trénink nebo na zápas.

L: Měla jsi nějaký volný čas? Jak jsi ho trávila?

L: Volného času moc nebylo. Buď jsem byla ve škole, nebo na tréninku. Na gymplu jsem si pak ještě k tomu našla víkendovou brigádu, takže volný čas jsem neměla skoro

žádný. Když jsem si pak našla v pubertě kluka, který hrál taky házenou, tak jsme se stejně skoro vůbec nevidali.

L: Pokud bys to měla zhodnotit, tak co ti házená dala a co vzala?

L: Házená mi vzala volný čas. Kvůli tréninkům, zápasům a turnajům jsem přišla o hodně rodinných sešlostí nebo akcí ve škole. Ale teď zpětně bych to stejně neměnila. Házená pro mě byla v určitém období vším. Byla pro mě na prvním místě. Občas se také stávalo, že když jsem někdy nešla do školy, protože mi ráno nebylo dobře, tak jsem pak odpoledne na ten trénink stejně šla. A co mi házená dala? Dala mi spoustu krásných vzpomínek, přátelství, který trvají do dnes a taky disciplínu a schopnost spolupracovat v kolektivu.

L: Navážu na ten kolektiv, jak ses v něm cítila? A co když se někomu nedařilo a „stahoval“ tým dolů? Byla rivalita v týmu?

L: V kolektivu jsem se cítila dobře. Myslím si o sobě, že jsem velký extrovert a být mezi lidmi to je prostě moje, takže v kolektivu jsem se našla. Toho, že někdo stahuje tým dolů jsme si byly si myslím, vždycky vědomy, ale nepamatuju si, že bychom to nějak řešily. Spíš jsme se snažily holce, které to nešlo pomoci nebo poradit. Rivalita v týmu vždycky byla. Už v mladších kategoriích, kdy jsme si záviděly, že jedna hrála více minut než druhá, nebo dala více gólů. Ve starších kategoriích, kde už se hrálo na výsledky tak rivalita taky byla, díky tomu, že na jednom postu byly vždy 2 nebo 3 holky a každá chtěla hrát co nejlépe.

L: Kdo pro vás byl největším rivalem?

L: Když jsme byly mladší tak Karviná a později Olomouc.

L: Zúčastnily jste se některé z mezinárodních soutěží?

L: Ve starších a mladších začkách jsme hrávaly Československou ligu a pak jsme se účastnily každoročně mezinárodního turnaje Prague Cup.

L: Měly jste na soutěžích nějaké úspěchy? Pokud ano, jak je hodnotíte?

L: Úspěchů jsme nezaznamenaly nijak zvlášť hodně. Ale v mladších dorostenkách jsme skončily třetí v nejvyšší české lize a mě se podařilo dostat do výběru na Olympiádu dětí a mládeže.

L: Mívala jsi nějaké rituály před zápasem?

L: Já sama ne, ale mívaly jsme společně s holkama. V šatně jsme poslouchaly písničky, pletly si vlasy a pak před zápasem společná rozcvička pak pokřik.

L: Co trenéři, jak na ně vzpomínáš?

L: Za celou dobu jsme trenérů měly hodně, ale nejvíc a nejraději vzpomínám na trenéry z mladšího a staršího dorostu. Kvůli tomu, že v té době jsme měly s holkama super partu a taky kvůli tomu, že tihle dva trenéři nám dali hodně nejen, co se týče házené, ale i života obecně.

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?

L: S házenou jsem začínala asi v 10 letech a skončila jsem ve 21 letech. Skončila jsem kvůli změně trenéra.

L: Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

L: Pokud budu mít rodinu a děti, tak je určitě povedu ke sportu a zvlášť kolektivnímu. Nevím, jestli určitě k házené, ale doufám, že sport bude velkou součástí jejich života.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

L: Nezajímala. Maximálně jsem vyhledávala něco pro přípravu referátů do školy.

L: Víš něco o historii klubu TJ Sokol Poruba?

L: *Nevím.*

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

L: *Když se řekne TJ Sokol Poruba, tak se mi vybaví porubská Sokolovna, kde jsme jako menší mívaly tréninky v malé hale a pak jako starší jsme tam mívaly tréninky v létě venku za Sokolovnou. Pak si samozřejmě vzpomenu na holky, se kterými jsem v Porubě hrála házenou. Jinak toho o Sokolu moc nevím, ještě se mi vybaví to, jak mi o Sokol vyprávěl taťka, který tam taky hrál házenou. Říkal mi taky o tom, jak to bylo kdysi, když se v Porubě s házenou teprve začínalo a jak se stavěla hala na házenou. On to zná z vyprávění od pana Balnara - to byl náš soused, jeho rodina je se Sokolem dost spjatá. Pan Balnar byl starosta TJ Sokol Poruba a jeho tatínek byl jeden ze zakládajících členů, myslím.*

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

L: *V Sokole se hraje volejbal, hokejbal, tenis a box. Určitě i něco dalšího, ale na to si teď nevzpomenu.*

Příloha č. 9: Rozhovor s Anetou

Věk: 49

Datum narození: 1974

Vzdělání: Vysokoškolské

Povolání: Trenérka

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí – zaměstnání matky, otce?

A: Oba rodiče jsou už v důchodu.

L: Sportují/sportovali rodiče? Jakým sportům se věnují/věnovali?

A: Oba rodiče se sportu věnovali v mládí na profesionální úrovni. Tatínek hrál závodně fotbal a maminka házenou.

L: Vedli Tě rodiče ke sportu od mala? Pokud ano, jakým sportům ses věnovala před házenou?

A: Ano, vedli. Mě i sestru rodiče ke sportu vedli už od mala. Rodiče byli domluveni, že své děti povedou ke sportu – pokud budou mít holky, budou hrát házenou po mamince a pokud kluky, budou hrát fotbal po tatínkovi. Takže jsme se sestrou obě začaly hrát házenou.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

A: Vzpomínky na dětství mám krásné, rodiče nám ho se sestrou dělali moc hezké. Naši mají v Beskydech chalupu, trávili jsme tam každé letní prázdniny.

L: Jaké máš vzpomínky na školu?

A: Na školu mám dobré vzpomínky. Učení mi šlo a ve škole mě to bavilo.

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená? Kdo Tě k tomu přivedl?

A: *Kromě házené jsem se jinému sportu nikdy nevěnovala.*

L: Kolik času jsi týdně házené věnovala?

A: *Určitě méně, než kolik mu věnují holky dnes. Za nás byly maximálně 3-4 tréninky týdně a zápasy k tomu. Trenéři k trénování měli ještě svá zaměstnání, a i my hráčky jsme k házené buď studovaly, nebo pracovaly.*

L: Jak jsi sladila házenou se studiem?

A: *Učení mi vždycky šlo, takže skloubit sport a studium nebylo náročné. Náročnější pak spíš bylo skloubit házenou se zaměstnáním. Po ukončení studia jsem k házené pracovala na poloviční úvazek v lékárně, a to bylo někdy náročné, když jsem po směně musela na trénink.*

L: Jak jsi trávila volný čas?

A: *S rodinou, přáteli anebo na házené.*

L: Co ti házená dala/vzala?

A: *Házená mi dala nespočet přátelství, kterých si moc vážím. Dala mi krásné vzpomínky, cenné životní lekce. Díky házené jsem se naučila práce v kolektivu, komunikace a vzájemné tolerance. Díky házené dnes dělám to co mě nejvíc baví - práce s lidmi.*

L: Jak ses cítila v kolektivu? Co když se někomu nedařilo a „stahoval“ tým dolů?

Byla rivalita v týmu?

A: *V kolektivu jsem se vždy cítila dobře. Myslím si o sobě, že jsem velmi přátelská a nikdy jsem neměla problém někde zapadnout, takže v kolektivu mi bylo dobře. Nikdy mi nepřišlo, že bychom s holkama v týmu měly mezi sebou nějakou rivalitu, spíš naopak. Vždy jsme si pomáhaly.*

L: Kdo pro vás byl největším rivalem?

A: Holky z pražské Slávie.

L: Účastnila ses některé z mezinárodních soutěží?

A: Ano, v dorostenkách jsme skoro na měsíc letěly do Japonska, kde tehdy s házenou teprve začínali. V roce 1998 jsem se také zúčastnila Akademického mistrovství světa v Polsku.

L: Jak bys zhodnotila dosažené úspěchy?

A: Tak za největší úspěch považuju dva mistrovské tituly z let 1997 a 1998, které jsme získaly v Porubě. Pak stříbrnou medaili z extraligy, kterou jsem získala v Chebu hned první rok mého tamního působení. No a za největší osobní úspěch považuju výběr do All star týmu mistrovství v Polsku na postu pravého křídla. Na trenérské pozici za úspěch považuju vítězství mladších žaček Poruby v celorepublikovém finále v Házenkářském desetiboji v Jindřichově Hradci a také získání zlatých medailí krajského výběru na Olympiádě dětí a mládeže z roku 2017.

L: Mívala jsi nějaké rituály před zápasem?

A: Neměla.

L: Jaké máš vzpomínky na trenéra?

A: Na všechny trenéry vzpomínám opravdu ráda, ale nejvíc asi na trenéra z dorostenek, se kterým jsme tehdy letěli do toho Japonska. Bylo to 8 let po revoluci a nikdo z nás nic takového nikdy nezažil. Na to dnes vzpomínám opravdu ráda.

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?

A: Házené jsem se věnovala od dětství do necelých 28 let. Po 4 letech v Chebu přišlo zranění kolene a zlomenina zápěstí, která ukončila mou aktivní kariéru. U házené jsem ale zůstala. Po ukončení působení v Chebu jsem se přihlásila na magisterský učitelství obor Tělesná výchova a sport na Karlově Univerzitě a při studiu jsem začala trénovat minižáčky na Slávii Praha.

L: Vedeš své děti k házené?

A: Má starší dcera se házené již věnuje, ale k tomu se také věnuje atletice. Tak uvidíme, u čeho nakonec zůstane.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

A: Dříve jsem trénovala mladší děti a ty se často na podobné otázky ptají, takže bych o házené jako trenér něco vědět měla. Samozřejmě mám povědomí o tom, odkud a kdy se k nám házená dostala a jaké formy házené se u nás hrají. Házená se začala hrát v Dánsku v 19. století, pak se šířila dál až do Německa. U nás jsme měli vlastní podobu házené – českou házenou, která už bohužel není tak moc populární. Ve Svinově máme oddíl národní házené. Pak už českou házenou převálcovala ta mezinárodní, kterou hrajeme i my v Porubě. A konkrétně v Porubě se házená začala hrát v 80. letech minulého století.

L: Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?

A: Konkrétně o historii jednoty toho moc nevím, snad jen to, že Sokol v Porubě založil mladý učitel a že se kromě házené v Sokole taky hrál fotbal, hokej a tenis. O historii házené v Porubě už toho vím mnohem víc. Házená se v Porubě začala hrát v 80. let 20. století pod záštitou TJ Sokol Poruba. Později se TJ Sokol Poruba sloučil s TJ Hutní Montáže Ostrava. V TJ Hutní Montáže Ostrava jsem házenou začala hrát i já s mou sestrou, takže od této doby o dalším vývoji porubského oddílu toho vím hodně, protože jsem toho byla sama součástí. Postupně se házené v Porubě začalo dařit, měly jsme silný ročník a podařilo se nám získat dva mistrovské tituly hned dvě sezóny po sobě. V roce 1997 a 1998. Pak se změnila struktura nejvyšší soutěže a do české ligy byly přidány i týmy ze Slovenska. V Porubě v té době nebyly moc peníze a na několik let

Poruba nebyla součástí této soutěže. To se pak změnilo s novým majitelem, který do Poruby investoval hodně peněz. Nakoupily se hráčky zkušené hráčky ze zahraničí. Rok potom v roce 2012 se Porubě podařilo získat další mistrovský titul. To byla velká sláva. V té době se Porubě dařilo i v českém poháru. Další sezóny pak holky byly bronzové. Pak došlo ke změně trenéra a také se hodně obměnil kádr, odešlo několik zkušených hráček. Získat další větší úspěch se zatím Porubě nepodařilo.

L. Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

A: Když se řekne TJ Sokol Poruba, tak se mi vybaví tak nějak všechno. Vybavím si p porubskou Sokolovnu, to jak jsem v Sokole sama začínala, vzpomenu si na svá aktivní léta, když jsem házenou hrávala, vzpomenu si samozřejmě taky na své bývalé spoluhráčky, ale nejživěji se mi vybaví moje holky, které teď sama v Porubě trénuji. Vzpomínky na TJ Sokol Poruba se mi hodně pojí právě se Sokolovnou. Sama jsem tam se sestrou s házenou začínala a o několik let později jsem se pak do haly vrátila jako trenérka. Dříve jsem trénovala nižší kategorie, které trénuji výhradně v malé hale v Sokolovně. S dětmi trávíme hodně času na Sokolovně i v létě. V rámci letního soustředění pořádáme i s rodiči dětí opékání buřtů. Se vzpomínkami na Sokol si také vybavím své skvělé trenérské kolegy. Takže když se řekne TJ Sokol Poruba, vybaví se mi krásné vzpomínky spojené s házenou.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

A: Určitě, v našem Sokole se kromě házené také hraje volejbal, hokejbal, box, tenis, futsal a také tam trénuji mažoretky.

Příloha č. 10: Rozhovor s Terezou

Věk: 32

Datum narození: 1991

Vzdělání: Vysokoškolské

Povolání: Právní koncipient (v současné době na rodičovské dovolené)

L: Jaké máš rodinné zázemí – co dělá maminka a co tat'ka?

T: Tat'ka je podnikatel, má stavební firmu a maminka také podniká. Má svůj butik s módním oblečením.

L: Věnují se rodiče nějakému sportu nebo se věnovali nějakému sportu v dětství?

T: Tat'ka se během svého mládí taky věnoval házené. Teď už žádný sport nedělá, někdy si zajde s kamarády zahrát fotbal. Mamka se sportu nikdy nevěnovala.

L: Vedli Tě rodiče ke sportu od mala? Pokud ano, jakým sportům ses věnovala před házenou?

T: Ano, vedli. Před házenou jsem se věnovala atletice, na základní škole jsem běhala.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

T: Na dětství mám hezké vzpomínky. Rodiče se mi hodně věnovali, pořád jsme něco podnikali a často jsme jezdili na výlety a dovolené.

L: A jaké máš vzpomínky na školu?

T: Na školu mám taky hezké vzpomínky, studium mi nikdo nedělalo problém a ve škole mi to šlo dobře. Měla jsem hezké známky a bavilo mě to.

L: A co školní tělocvik? Na ten vzpomínáš jak?

T: *Taky dobře, byla jsem zdatná a skoro všechno mi šlo. Teda až na gymnastiku.*

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená a kdo Tě k tomu přivedl?

T: *K házené mě přivedl tatka. On sám se jí v mládí věnoval, tak jsem ji taky začala hrát.*

L: Jsi schopná říct, kolik času jsi týdně/měsíčně házené věnovala?

T: *V mladších kategoriích to byly 3-4 tréninky týdně, myslím. Později v dorostenkách a potom v ženách těch tréninků přibývalo. Když jsem pak byla v áčku, tak jsme měly několikrát týdně dva tréninky denně. A k tomu zápasy. V nejvyšší soutěži jsme pak kromě interligy hrály taky český pohár. Takže jsme během týdně měly 2 zápasy.*

L: Jak se Ti podařilo skloubit házenou se studiem?

T: *Docela dobře. Jak už jsem říkala, tak jsem se studiem nikdy problém neměla, a navíc jsem na střední a pak i na vysoké škole měla domluvený individuální studijní plán, protože se všemi tréninky a zápasy jsem školu stíhat nedokázala.*

L: Jak jsi trávila volný čas?

T: *V nižších věkových kategoriích se to ještě dalo, ale taky toho volného času moc nebylo. Pak když jsem hrála v ženách, jsem taky byla v repre a to už jsem neměla téměř žádný volný čas. Buď jsem byla na tréninku nebo zápase s Porubou, nebo na reprezentačním srazu.*

L: Když se na to podíváš s odstupem času – co Ti házená vzala a co naopak dala?

T: *Házená mi vzala pouze ten volný čas, ale to ani neberu jako ztrátu, čas jsem trávila na házené, kterou jsem měla strašně ráda. No a co mi dala? Házená pro mě jednu dobu byla i mým zaměstnáním, takže jsem díky hraní házené měla i peníze. Dále mi samozřejmě dala spoustu přátel, kteří jsou součástí mého života dodnes. Díky házené jsem taky poznala svého manžela, který hrál házenou za Sokol Ostravu. Dále mi*

házená dala krásné vzpomínky a cenné životní lekce. Díky zahraničnímu angažmá jsem se naučila být nebojácná, více tolerantní, a hlavně jsem se naučila komunikovat. V týmu jsme měly holky z různých zemí a každá měla jinou náтуру. Dále jsem si díky zahraničnímu působení zdokonalila angličtinu a naučila se německy.

L: Jak ses cítila v kolektivu?

T: V kolektivu jsem se vždy cítila dobře.

L: Co když se v týmu někomu nedařilo a stahoval tým dolů? Byla v týmu rivalita?

T: Větší rivalitu v týmu jsem poznala až v reprezentačním týmu. Tam své místo nemá téměř nikdo jistý, takže je třeba ze sebe vždy dostat maximum a co nejvíc využít čas na hřišti, který se nám dostane. Takže jo, v repre už rivalita byla, ale zase když se někomu nedařilo, tak jsme se mu spíš snažily pomoci a podpořit ho.

L: Účastnila ses nějaké mezinárodní soutěže?

T: Ano, několikrát.

L: Podařilo se vám s týmem dosáhnout nějakých úspěchů? Pokud ano, jak bys je zhodnotila?

T: Tak za největší úspěchy považuju získané mistrovské tituly s Porubou, pak samozřejmě působení v reprezentaci a zahraniční angažmá.

L: Mívala jsi před zápasem nějaké rituály?

T: Sama jsem žádné rituály neměla, nebo si je už nepamatuju. S holkama jsme v šatně před zápasem poslouchaly písničky a pak jsme těsně před utkáním měly společný pokřik, nic speciálního.

L: Co trenéři, jak na ně vzpomínáš?

T: Na všechny trenéry, kteří mě během mé aktivní kariéry vedli vzpomínám ráda. Každý z nich nám předal důležité rady, které nás posouvaly dále.

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co Tě přimělo s házenou skončit?

T: Házené jsem se věnovala od dětských let až do dospělosti, asi od 8 do 30 let. Po zahraničním angažmá jsem se na rok vrátila zpátky do mateřské Poruby, kde jsem odehrála jednu sezónu. Během tohoto roku jsme se s přítelem zasnoubili a čkal nás svatba. Házená už se pomalu přesouvala na druhou kolej. Po poslední sezóně v Porubě jsem tedy už aktivní karéru ukončila a soustředila jsem se na rodinný život a na práci. Necelý rok po svatbě se nám narodila dcera. Takže se teď naplno věnuju rodině.

L: Povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

T: Vzhledem k tomu, že já i manžel jsem se házené věnovali značnou část našich životů, je možné, že i děti povedeme k házené. Ale uvidíme, jaký sport se jim zalíbí. Do ničeho je nutit nebudeme.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

T: Nijak extra. Nikdy jsem se nesnažila dohledat historický vývoj házené. Jen vím, že se k nám házená dostala ze severských zemí a z Německa. A že se u nás hrála národní i mezinárodní házená. Z mezinárodní házené pak vznikla i plážová házená, myslím. Ale víc toho nevím.

L: Víš něco o historii klubu TJ Sokol Poruba?

P: O založení klubu nic nevím. Víم pak až o prvním titulu, který holky vyhrály v roce 1997. Další vyhrály pak hned příští rok. Na další titul se pak dlouho čekalo i díky tomu, že v klubu nebyly moc peníze, Poruba byla většinou na posledních místech v tabulce. Pak se změnila struktura soutěže, v Porubě se změnil majitel, nakoupily se hráčky ze zahraničí a Porubě se zase začalo dařit. Sbíraly jsme úspěchy v českém poháru a pak v roce 2012 jsme vyhrály titul mistra republiky. Oslavily byly veliké, pozvali nás i na

setkání s tehdejší ostravským starostou. Následující sezóny jsme pak získaly bronzové medaile. Já jsem pak dostala zahraniční angažmá, několik dalších holek odešlo a některé skončily. Zase se změnila majitelská struktura, změnil se i trenér a postupně to šlo s Porubou z kopce. Soutěž pak hodně ovlivnil i covid. Dlouho se nehrálo a já jsem se v té době do Poruby vracela po pěti letech v bundeslize, kde byla házená na úplně jiné úrovni. Kádr hodně omládl a v týmu nebyly zkušené holky. S týmem jsem odehrála ještě jednu sezónu a pak jsem s házenou skončila. Žádný větší úspěch Poruba pak už nezopakovala.

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

T: Vzpomínky na Porubu se mi primárně pojí s názvem DHC Sokol Poruba, pod kterým jsem házenou v Porubě hrála na nejvyšší úrovni. S názvem TJ Sokol Poruba se mi tedy pojí vzpomínky spíše na nižší kategorie. Kromě klubu si taky samozřejmě vzpomenu na holky, se kterými jsem v Porubě hrála. S některými z nich jsem dodnes v kontaktu.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

T: Tak na to už si asi nevzpomenu.

Příloha č. 11: Rozhovor s Klárou

Věk: 19

Datum narození: 2004

Vzdělání: Základní

Povolání: Student

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí? Jaké zaměstnání mají Tví rodiče?

K: Taťka je podnikatel a mamka je momentálně nezaměstnaná.

L: Věnují se rodiče nějakému sportu nebo se věnovali nějakému sportu v dětství?

K: Nevěnují. Jen taťka hrál v mládí fotbal, ale jen rekreačně.

L: Vedli Tě rodiče ke sportu od mala?

K: Rodiče mě ke sportu nikdy moc nevedli. Se sportem jsem začala až když jsem začala hrát házenou.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

K: Na dětství mám hezké vzpomínky. S rodiči jsme jezdili hodně na dovolené.

L: A co škola? Jaké máš vzpomínky na školu a na školní tělocvik?

K: Na školu mám dobré vzpomínky. Nikdy jsem neměla problém s učením a všechno mi docela šlo. Tělocvik taky v pohodě.

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená? Kdo Tě k házené přivedl?

K: O házené jsem se dozvěděla tak, že u nás na základní škole probíhal ukázkový trénink během hodiny tělocviku. Takhle se dělají náborů dětí do přípravných kategorií. Takže takhle jsme se dozvěděla o házené i já.

L: Věnovala ses kromě házené současně i jinému sportu?

K: Ne, žádný jiný sport jsem mimo házenou nedělala.

L: Kolik času týdně házené věnuješ?

K: V nižších kategoriích to byly 3 a později 4 tréninky týdně. Teď v ženách máme trénink každý den a 2x týdně máme 2 tréninky za den. A tomu víkendové zápasy. Když hrajeme i pohár, tak máme 2 zápasy za týden. No a k tomu teda ještě reprezentační srazy, které bývají různě dlouhé, podle toho, na co se připravujeme.

L: Jak se Ti daří sladit házenou se studiem?

K: Já mám ve škole individuální plán, takže to docela jde.

L: Jak trávíš volný čas?

K: Já toho volného času moc nemám. Hned po škole přejíždím na trénink a o víkendu máme zápasy. Pokud ale nějaký volný čas mám, tak ho trávím s rodinou nebo s mým klukem.

L: Můžeš zhodnotit co Ti házené bere a co naopak dává?

K: Tak jediné, co mi házená bere je ten volný čas. Ale jinak mi házená dává obrovskou radost, házená mě strašně baví. Díky házené mám spoustu kamarádů.

L: Jak se cítíš v kolektivu? Co když se někomu nedaří a „stahuje“ tým dolů? Je v týmu rivalita?

K: Teď už se v našem kolektivu cítím dobře, ale ze začátku to tak nebylo. Jsem v týmu jedna z nejmladších a když jsem do žen přišla z dorostenek, tak to bylo docela krušné. Starší holky se moc neohlíží na to, že je někdo o dost mladší a některé věci mu třeba hned nejdou. Takže ze začátku to pro mě bylo těžké, když se třeba na tréninku trénovaly

signály a já je neznala. Často jsem to sama kazila. Někdy se stávalo, že na mě holky byly našťvané, když jsem to zkazila. Ale na druhou stranu se holky i chválí, když se naopak něco povede. Rivalita v týmu samozřejmě je. Ne každý dostane na hřišti stejný čas.

L: Kdo je pro vás největším rivalem?

K: Nám se teď moc nedaří a jsme na předposledním místě v tabulce. Největší rival je pro nás teď Hodonín a Zlín.

L: Účastnila ses některé z mezinárodních soutěží?

K: S Porubou ne, ale s dorosteneckou reprezentací ano.

L: Máš nějaké rituály před zápasem?

K: Nemám.

L: Jaké máš s házenou plány do budoucna?

K: Jednou bych se chtěla házenou živit, ale vím, že tady v Česku je to poměrně těžké a v Porubě zvlášť. Pokud se mi bude dařit, chtěla bych přestoupit do jiného klubu, klidně i do zahraničí.

L: Pokud plánuješ rodinu, povedeš své děti ke sportu a konkrétně k házené?

K: To nevím. Nevím, jestli přímo k házené, ale určitě bych byla ráda, kdyby děti dělaly kolektivní sport.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

K: Nezajímala.

L: Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?

K: *Nevím.*

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

K: *Vzpomenu si na Sokolovnu, kde jsem s házenou začínala a kde jsme jako malé trénovaly.*

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

K: *Nevím.*

Příloha č. 12: Rozhovor s Andreou

Věk: 20

Datum narození: 2004

Vzdělání: Středoškolské s maturitou – střední odborná škola zdravotnická

Povolání: Student

L: Jaké je Tvé rodinné zázemí? Jaké zaměstnání mají Tví rodiče?

A: Taťka je tesař a mamka pracuje v dopravním podniku jako řidička tramvají.

L: Věnují se rodiče nějakému sportu nebo se věnovali nějakému sportu v dětství?

A: Nene, rodiče se nikdy sportu nevěnovali.

L: Vedli Tě rodiče ke sportu od mala?

A: No, tak tím, že se sportu sami nikdy nevěnovali tak mě k tomu nikdy nevedli.

L: Jaké máš vzpomínky na dětství?

A: Docela hezké.

L: A co škola? Jaké máš vzpomínky na školu a na školní tělocvik?

A: Na školu obecně docela dobré, sice mě to tam nikdy moc nebavilo, ale zase jsem nikdy neměla moc velký problém s učením, takže to šlo. Tělocvik mě nikdy moc nebavil, až později, když jsem začala s házenou, tak mě bavily míčové hry.

L: Jak ses dozvěděla o házené? Proč zrovna házená? Kdo Tě k házené přivedl?

A: O házené jsem se dozvěděla ve škole. Jednou tam u nás byl nábor dětí do házené. Při hodině tělocviku nám ukázali, jak vypadá takový trénink házené. Docela se mi to líbilo, tak jsem pak přišla na trénink do Sokola.

L: Věnovala ses kromě házené současně i jinému sportu?

A: Ne.

L: Kolik času týdně jsi házené věnovala?

A: *Když jsme byly menší, tak to byly asi dva nebo tři tréninky týdně. V dorostenkách jsme pak měly trénink 4-5 x týdně a k tomu víkendové zápasy.*

L: Jak se Ti daří sladit házenou se studiem?

A: *Na základní škole to bylo v pohodě, na tréninky mě vozili rodiče. Ale na střední už to bylo těžší. Já bydlím v Čavisově, odkud spoje do Ostravy nejsou tak časté. Takže jsem vždycky ze školy jezdila rovnou na trénink a domů z tréninku jsem se pak dostala třeba až v 9 nebo 10 večer. A večer už se mi pak už nechtělo učit, takže jsem se učila až ráno po cestě do školy. Ale nějak to šlo.*

L: Jak jsi trávila volný čas?

A: *Volný čas jsem nejčastěji trávila doma s rodinou nebo s kamarádkami ze školy nebo házené. Pak jsem si našla kluka, takže jsem většinu volného času trávila s ním.*

L: Co ti házená dala/vzala?

A: *Dala mi hodně kamarádů, vzpomínek a zkušeností a vzala mi asi jen ten volný čas.*

L: Jak ses cítila v kolektivu? Co když se někomu nedařilo a „stahoval“ tým dolů?

Byla rivalita v týmu?

A: *V kolektivu jsem se cítila dobře. Byly jsme super parta. A rivalitu jsem moc nevnímala.*

L: Kdo pro vás byl největším rivalem?

A: Asi holky z Prahy.

L: Účastnila ses některé z mezinárodních soutěží?

A: S Porubou mezinárodního turnaje v Praze. Pak jsem byla chvíli v dorostenecké reprezentaci, tak tam bylo pár mezinárodních turnajů.

L: Mívala jsi sama nebo s týmem nějaké rituály před zápasem?

A: Já sama ne. S týmem jsme pak před zápasem poslouchaly písničky v šatně.

L: Jaké máš vzpomínky na trenéra?

A: Na jak které. Já jsem vlastně s házenou skončila kvůli toho, že když jsem přecházela do staršího dorostu, tak tam byla jiná trenérka. S ní jsem si vůbec nesesedla, ani mě nestavěla, takže mi to tu házenou zhnusilo a skončila jsem.

L: Jak dlouho ses házené věnovala a co tě přimělo s házenou skončit?

A: S házenou jsem začala v druhé třídě na základní škole a skončila jsem ve starší dorostu, někdy před 2 roky. A skončila jsem teda kvůli té trenérce.

L: Zajímala ses někdy o historii házené?

A: Nezajímala.

L: Víš něco historii klubu TJ Sokol Poruba?

A: Nevím.

L: Co se Ti vybaví, když se řekne TJ Sokol Poruba?

A: Tak jako první se mi samozřejmě vybaví házená, holky z házené a pak i porubská Sokolovna, kde jsme trénovaly.

L: Víš, jaké jiné sporty se kromě házené v TJ Sokol Poruba hrají?

A: Nevím.